

KUPIŠKIO VIEŠOJI BIBLIOTEKA

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VIEŠŲJŲ BIBLIOTEKŲ
2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

Ataskaitoje naudojamos santrumpos:

DB – duomenų bazė
dr. – daktaras
fb – facebook paskyra
fiz. vnt. – fizinis vienetas
IPS – informacinė paieškų sistema
IT – informacinės technologijos
IVBRS – Išteklių valdymo ir bendrųjų reikalų skyrius
KES – Kraštotyros ir edukacijos skyrius
KKC – Kupiškio kultūros centras
KM – Kultūros ministerija
KP – kaimo padalinys
KRF – Kultūros rėmimo fondas
LAS – Lankytojų aptarnavimo skyrius
LBD – Lietuvos bibliotekininkų draugija
LIBIS – Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema
LKT – Lietuvos kultūros taryba
LNB – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka
LR – Lietuvos Respublika
LŪD – Lietuvos ūkininkų draugija
MP – miesto padalinys
NBDB – Nacionalinis bibliografinių duomenų bankas
NVŠ – Neformalus vaikų švietimas
pav. – pavadinimas
PAVB – Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka
Pl – programinė įranga
prof. – profesorius
PS – Periodikos skaitykla
SAP – Skaitytojų aptarnavimo posistemė
SK – Suvestinis katalogas
str. - straipsnis
SVB – savivaldybės viešosios bibliotekos
UDK – universali dešimtainė klasifikacija
VB – viešoji biblioteka
VE – Vaikų erdvė
VIP – vieša interneto prieiga
VPK – vyriausiasis policijos komisariatas
VRSS – Vartotojų registracijos ir statistikos sistema

Parengė:

Jolanta Vosylienė

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus metodininkė

Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 2019 m.

Tel. 8 459 35471, www.kupiskiovb.lt

El. paštas jolantav8@gmail.com

Krantinės g. 24, LT-40117, Kupiškis

TURINYS

I. BENDROJI DALIS / 4

II. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS / 5

1. Bibliotekų tinklas / 5
2. SVB struktūra ir pokyčiai / 5
3. Prieiga ir darbo laikas / 5
4. Darbo vietų skaičius / 6

III. DOKUMENTŲ FONDŲ SUDARYMAS / 6

1. Fondų būklė / 6
2. Dokumentų gautis / 7
3. Dokumentų nurašymas / 10
4. Fondų panaudojimas / 11
5. Mainų ir atsarginis fondai / 11
6. Fondų apsaugos klausimai / 11

IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS / 11

1. Vartotojų telkimas / 11
2. Registruoti vartotojai ir jų sudėtis / 12
3. Apsilankymų skaičius ir lankomumas / 13
4. Dokumentų išduotis ir skaitomumas / 14
5. Nestacionarinis aptarnavimas / 16
6. Vieningo SVB dokumentų fondo panaudojimas / 16
7. Tarpbibliotekinis abonementas / 17
8. Paslaugos specialiųjų poreikių lankytojams / 17
9. Mokamos paslaugos / 17

V. KULTŪRINĖ VEIKLA / 17

1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems / 18
2. Padalinių žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems / 24
3. Edukacinė veikla / 25
4. Dokumentų parodos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose / 26
5. Kūrybinių darbų ir meno parodos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose / 28

VI. DARBAS SU VARTOTOJAIS VAIKAIS / 28

1. Vartotojai ir lankytojai / 28
2. Dokumentų išduotis / 29
3. Renginiai vaikams / 30
- 3.1. Lankytojų aptarnavimo skyriaus Vaikų erdvės žodiniai ir kompleksiniai renginiai / 30
- 3.2. Žodiniai (kultūriniai ir edukaciniai) renginiai vaikams padaliniuose / 33
- 3.3. Vaizdiniai renginiai / 34
4. Informacinės paslaugos / 34

VII. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYRINĖ VEIKLA / 35

1. Automatizuotos bibliotekų informacinės

sistemos kūrimas / 35

2. Informacinis fondas ir paieškų sistema / 36
3. Informacinis vartotojų aptarnavimas / 36
4. Vieša interneto prieiga / 37
5. Elektroninės paslaugos / 38
6. Vartotojų mokymai / 39
7. Kraštotyros veikla / 39
8. Dokumentų skaitmeninimas / 41

VIII. DALYVAVIMAS PROGRAMOSE, PROJEKTUOSE / 41

1. Lietuvos kultūros tarybos finansuoti projektai / 41
2. Kiti projektai / 42

IX. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS / 44

1. Leidiniai / 44
2. Straipsniai ir informacija žiniasklaidoje, kituose leidiniuose, internete / 44
- 2.1. Tradicinė spauda / 45
- 2.2. Televizija ir radijas / 45
- 2.3. Internetas / 46
3. Kitos bibliotekos įvaizdžio kūrimo priemonės / 46

X. BENDRADARBIAVIMAS / 47

1. Bendradarbiavimas su įvairiomis institucijomis / 47
2. Bibliotekų globėjai, bičiuliai, savanoriai / 47
3. Narystė kitose organizacijose / 48

XI. METODINĖ VEIKLA / 48

1. Normatyviniai, planavimo ir atskaitomybės dokumentai / 48
2. Praktinė pagalba / 48

XII. PERSONALAS / 49

1. Darbuotojų skaičius ir kaita / 49
2. Bibliotekininkų profesionalumo ugdymo renginiai Kupiškio viešojoje bibliotekoje / 50
3. Profesinės kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų / 51

XIII. MATERIALINĖ BAZĖ / 53

1. Patalpų būklė / 53
2. Informacinės technologijos ir kt. priemonės / 54

XIV. FINANSAVIMAS / 55

1. Gautos lėšos / 55
2. Visos išlaidos / 55

XV. IŠVADOS / 56

I. BENDROJI DALIS

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vizija – naujai atgimusi ir autentiškumą išlaikiusi, moderni, tradicines ir inovatyvias paslaugas teikianti biblioteka, patraukli vieta informaciniais, bendravimo ir kultūriniais, edukaciniais bendruomenės poreikiams tenkinti.

Misija – kaupti, saugoti ir skleisti įvairiuose dokumentuose ir interneto tinkluose užfiksuotas žinias ir informaciją, prisidėti prie žinių visuomenės kūrimo, skatinant bendruomenės narių mokymąsi visą gyvenimą, kultūrinę veiklą ir kūrybiškumą.

Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka savo veikloje vadovaujasi Kupiškio rajono plėtros iki 2020 metų strategijos I prioritetu „Išsilavinusios, pilietiškos, saugios ir sveikos visuomenės vystymasis“ ir įgyvendina Kupiškio rajono savivaldybės 2018–2020 metų strateginio veiklos plano programą „Žinių visuomenės, kultūrinio ir sportinio aktyvumo skatinimas“.

Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas šiems funkciniais tikslams:

- vartotojų poreikius atitinkančio informacinių išteklių fondo tradicinėse ir elektroninėse laikmenose formavimui, prieigos prie sukauptos informacijos gerinimui;
- kokybiškam įvairaus amžiaus ir socialinių grupių bendruomenės narių informaciniam aptarnavimui, jų mokymosi visą gyvenimą ir kultūrinių poreikių tenkinimui, skaitmeninių įgūdžių ugdymui;
- bibliotekos paslaugų plėtrai, populiarinant netradicines jų formas, edukacinės veiklos stiprinimui;
- Kupiškio krašto kultūros paveldo fiksavimui, saugojimui ir sklaidai;
- patrauklios ir šiuolaikiškos bibliotekos įvaizdžio formavimui, partnerystės ryšių stiprinimui;
- personalo profesinės kompetencijos ir įgūdžių tobulinimui;
- bibliotekų materialinės bazės ir patalpų atnaujinimui, didelį dėmesį skiriant tolesniems Kupiškio viešosios bibliotekos pastato rekonstrukcijos darbams.

2018-ieji buvo paskelbti Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio, Vydūno, Lietuvos skautų judėjimo, Trakų Dievo Motinos, Lietuvos Globėjos, paveiklo karūnavimo 300 metų jubiliejaus minėjimo metais, Adolfo Ramanausko-Vanago, Tėvo Stanislovo, Sąjūdžio, Lietuvos katalikų moterų sąjungos, Simono Daukanto metais. Bene daugiausia renginių buvo skirta Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti. Viešoji biblioteka toliau tęsė projektą „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ ir „Prabylanti krašto istorija: interaktyvus žemėlapis“ veiklas, vykdė projektą „Kupiškis amžininkų liudijimuose: interaktyvus žemėlapis“, organizavo įvairius renginius, skaitymo skatinimo iniciatyvas, edukacines veiklas.

● **Pagrindinių 2018 metų veiklos vertinimo kriterijų vykdymas:**

Bibliotekų veiklos rodikliai (SVB)	2018 m. planas	Įvykdyta	Vykdymas %
Registruoti bibliotekų vartotojai	5585	5504	98,5
Gyventojų sutelkimas bibliotekose (procentas)	32,2	32,2	100,0
Lankytojų skaičius	72360	84416	116,7
Registruoti interneto vartotojai (per metus)	1220	1198	98,2
Vartotojams skirtos kompiuterizuotos darbo vietos	64	64	100,0
Dokumentų išduotis (fiz. vnt.)	164100	172141	104,9
Vienam vartotojui išduotų dokumentų skaičius	29,4	31,3	+1,9 proc. punktas
Renginiai (žodiniai ir vaizdiniai)	476	642	134,9
Dokumentų gautis (fiz. vnt.)	8300	10481	126,3
Dokumentų fondas 2018-12-31 (fiz. vnt.)	195012	200256	102,7
Kvalifikaciją pakėlusiu darbuotojų skaičius	28	34	+2,4 proc. punktas

Ne visi pagrindiniai 2018 m. planuoti veiklų vertinimo rodikliai pasiekti: rajono viešosiose bibliotekose užsiregistravo 81 vartotoju mažiau nei buvo planuota; mažėjant gyventojų skaičiui, jų telkimo bibliotekose rodiklis išliko toks pat; dokumentų išduoties rodiklis išaugo 8041 fiz. vnt., dokumentų gauties – 2181 fiz. vnt. Organizuota daugiau renginių (+166), sulaukta daugiau lankytojų (+12056), bet sumažėjo registruotų interneto vartotojų (-22) skaičius.

2018 m. veiklos rodikliai buvo planuojami mažesni, atsižvelgiant į nuolat mažėjantį gyventojų skaičių, ankštas viešosios bibliotekos patalpas, kuriose nėra erdvių didesnėms parodoms rengti, gausesniai lankytojų būriai priimti.

II. BIBLIOTEKŲ PRIEINAMUMAS

1. Bibliotekų tinklas

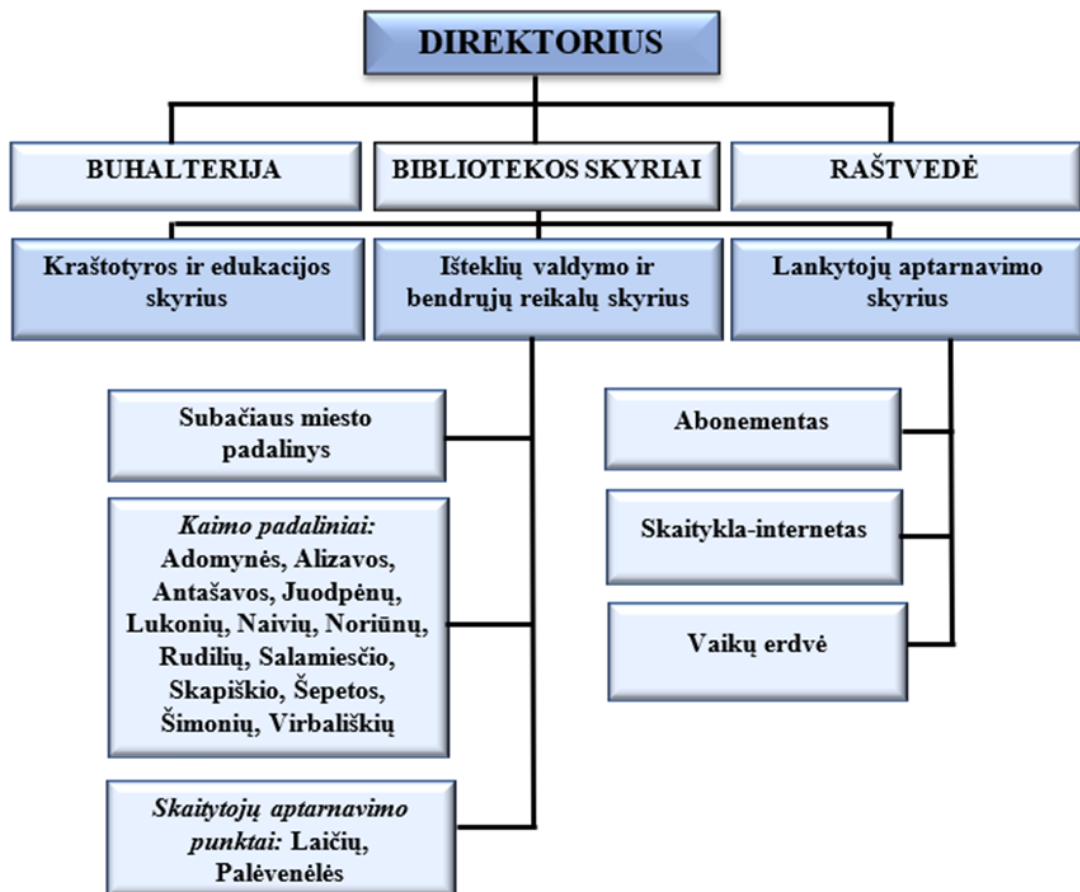
● *Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų (SVB) sistema* sudaro 17 bibliotekų: Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka (VB), Subačiaus miesto padalinys (MP), 13 kaimo padalinių (KP) ir 2 Skaitytojų aptarnavimo punktai. 6 padaliniai (37,5 %) – sujungtosios bibliotekos, aptarnaujančios ir mokyklų bendruomenes (Adomynė, Antašava, Rudiliai, Salamiestis, Šepeta ir Šimonys). Laičių padalinys, vykdant vidaus struktūros pertvarką, pervadintas į Skapiškio padalinio Laičių skaitytojų aptarnavimo punktą.

Rajone veikia Bakšėnų knygų išdavimo punktas, kuriame du kartus per mėnesį lankytojus aptarnauja Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė.

2. SVB struktūra ir pokyčiai

Igyvendinant Kupiškio rajono savivaldybės tarybos patvirtintą „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir jos padalinių struktūrinių pertvarkymų 2017-2020 metais planą“ (2017 m. rugpjūčio 31 d. sprendimas Nr. TS-234) toliau vyko tinklo pokyčiai: nuo 2018 m. sausio 1 d. Laičių padalinys reorganizuotas į Skapiškio padalinio Laičių skaitytojų aptarnavimo punktą (liko tiek pat – 0,5 bibliotekininko etato). Nuo 2018 m. rugsėjo 1 d. Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Alizavos padalinys veikia Kupiškio r. Alizavos pagrindinės mokyklos patalpose.

Kupiškio viešosios bibliotekos struktūra 2018 12 31:

3. Prieiga ir darbo laikas

● *Darbo valandos per savaitę*: VB – 53 val., padaliniuose – vidutiniškai 38 val. Viešojoje bibliotekoje 5 dienas per savaitę lankytojai aptarnaujami po 9 val. (nuo 9 iki 18 val.) ir 1 dieną (šeštadienį) – 8 val. (nuo 9 iki 17 val.). 13 padalinių vartotojams prieinami po 40 val. per savaitę ir po 8 val. per dieną, 2 – 20 val. per savaitę ir 4 val. per dieną (Laičiuose ir Palėvenėlėje yra 0,5 bibliotekininko etato), 1 padalinyje – 30 val. per savaitę ir 6 val. per dieną (Lukonyse yra 0,75 bibliotekininko etato). 10 padalinių ir 2 skaitytojų aptarnavimo punktuose poilsio dienos – šeštadienis ir sekmadienis, 4 – sekmadienis ir pirmadienis. Daugiau informacijos apie darbo laiką www.kupiskiovb.lt.

- **Darbo dienos per metus:** VB – 278 (2017 m. – 266), padaliniuose – vidutiniškai po 202 (2017 m. – 208). 2018 m. nuo birželio 1 d. iki rugsėjo 17 d., išėjus iš darbo bibliotekininkei, nedirbo Antašavos padalinys. Rugspjūčio mėn. lankytojų neaptarnavo Alizavos padalinys, nes biblioteka kėlėsi į kitas patalpas. Nuo lapkričio mėn. pusę dienos bibliotekininkė dirbo Noriūnų padalinyje, nes kitą pusę – pavadavo Noriūnų pagrindinės mokyklos bibliotekininkę (ligos metu). Nuo liepos 2 d. iki rugspjūčio 31 d. Kupiškio VB šeštadieniais lankytojų neaptarnauja. Padaliniai uždaryti darbuotojų kasmetinių ir kitų atostogų metu, darbuotojams turint nedarbingumo pažymą, išvykus į pasitarimus ir kitus kvalifikacijos kėlimo renginius.

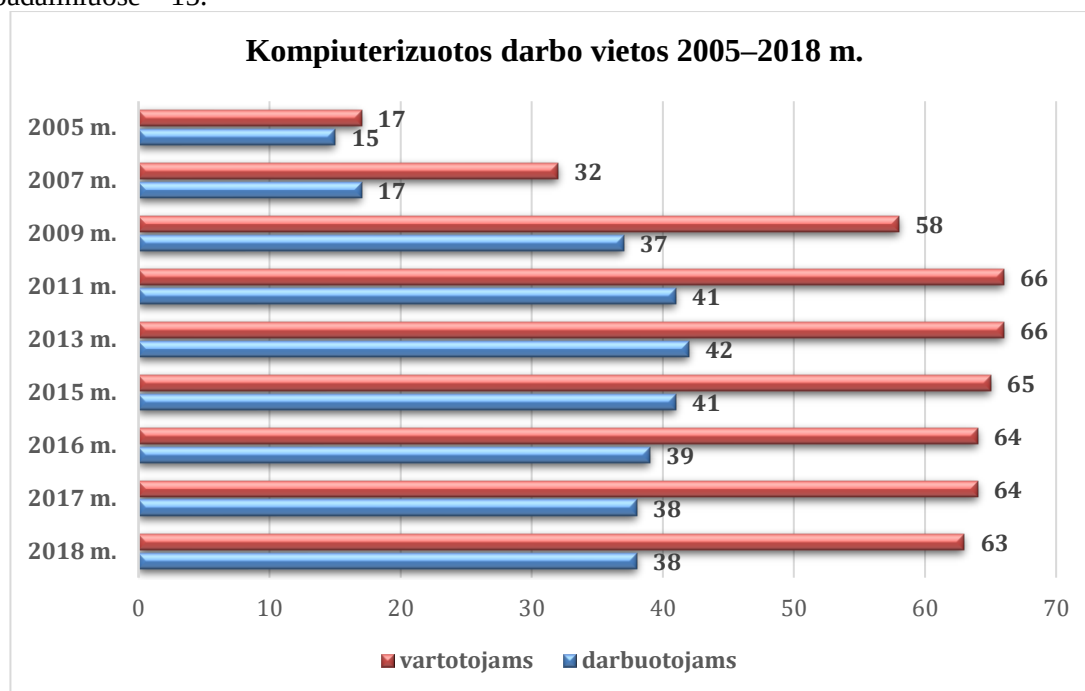
Paskutinė mėnesio darbo diena VB ir padaliniuose – švaros diena, lankytojai neaptarnaujami.

4. Darbo vietų skaičius

- **Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius:** SVB – 217, VB – 52, Subačiaus miesto padalinyje – 21, kaimo padaliniuose – 144 (vidutiniškai po 10). Lyginant su 2017 m., padaugėjo 14 darbo vietų Kraštotyros ir edukacijos skyriuje įrengus Edukacijų klasę, o sumažėjo 4 Alizavos padalinyje, persikėlus į mažesnes patalpas vietos mokykloje.

- **Kompiuterizuotas darbo vietas vartotojams** turi visos 17 bibliotekų. SVB yra 63 kompiuterizuotos darbo vietos vartotojams (visos su interneto prieiga): VB – 11, MP – 5, KP – 47 (sumažėjo 1 vieta Alizavos padalinyje). Vienai darbo vietai tenka 87 vartotojai.

- **Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius bibliotekos darbuotojams.** Kompiuterizuotos visų profesionalių bibliotekininkų ir kvalifikuotų specialistų darbo vietos: SVB – 38, VB – 21, Subačiaus miesto padalinyje – 2, kaimo padaliniuose – 15.

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičiaus augimą lėmė sėkmingas dalyvavimas projekte „Bibliotekos pažangai“.

III. DOKUMENTŲ FONDŲ SUDARYMAS

1. Fondų būklė

Iš viso SVB fonduose 2018 m. gruodžio 31 d. buvo 200256 fizinių vienetų (fiz. vnt.) ir 42813 pavadinimų (pav.) dokumentų, iš jų 187493 fiz. vnt. (arba 94 %) yra inventorinti dokumentai. Viešosios bibliotekos fonduose yra 58506 fiz. vnt. ir 41513 pav. dokumentų, iš jų: 54507 fiz. vnt. (93 %) inventorinti dokumentai. Subačiaus miesto padalinyje (MP) – 15383 fiz. vnt. 13071 pav. dokumentų, kaimo padaliniuose (KP) – 126367 fiz. vnt. 7703 pav. dokumentų. Vidutinis kaimo padalinių dokumentų fondų dydis 8424 fiz. vnt. Didžiausias dokumentų fondas yra Šimonyse – 12621 fiz. vnt., mažiausias Laičiuose – 3285 fiz. vnt.

Viešojoje bibliotekoje didžiausias dokumentų fondas yra Abonemente – 28282 fiz. vnt. ir 24033 pav. Tikslus dokumentų pavadinimų skaičius kaimo padaliniuose nėra žinomas, todėl nurodomas daugiausia turinčio Adomynės padalinio dokumentų pavadinimų skaičius – 7703.

	Dokumentų fondas						Fondo prieaugis/ kritimas (nuo viso fondo)	
	2017 12 31			2018-12-31				
	Iš viso		Inventorintų dokumentų	Iš viso		Inventorintų dokumentų		
	fiz. vnt.	pav.		fiz. vnt.	pav.		fiz. vnt.	
VB	57710	40598	53579	58506	41513	54507	+796	+1,4
MP	15891	13213	15256	15383	13071	14712	-508	-3,3
KP	123311	7571	115442	126367	7703	118274	+3056	+2,4
SVB	196912	41754	184277	200256	42813	187493	+3344	+1,7

SVB dokumentų fondai per metus išaugo 3344 fiz. vnt. arba +1,7 % (2017 m. – buvo sumažėjęs 1908 fiz. vnt. arba -1 %). VB fondai padidėjo 796 fiz. vnt. arba 1,4 %. Subačiaus MP fondas sumažėjo 508 fiz. vnt. arba 3,3 %, kaimo padalinių fondai išaugo 3056 fiz. vnt. arba 2,4 %.

● **Grožinės ir šakinės literatūros santykis.**

Bibliotekų fonduose grožinės ir šakinės literatūros rodikliai mažai keitėsi. Didesnę SVB dokumentų dalį sudaro grožinė literatūra (su periodika) – 125964 fiz. vnt. arba 63,0 %, tame skaičiuje VB – 30055 fiz. vnt. arba 51 %, KP – 82184 fiz. vnt. arba 65 %. Subačiaus padalinyje grožinė literatūra sudaro net 89 % fondo.

● **SVB fondo sudėtis pagal dokumentų rūšis (laikmenas)** mažai keičiasi:

- knygos: 183650 fiz. vnt. arba 92,0 % viso fondo (2017 m. – 180572 fiz. vnt.), 41140 pav. (2017 m. – 40156 pav.). SVB fonduose knygų skaičius išaugo 3078 fiz. vnt., pavadinimų skaičius 984 pav.;

- periodiniai leidiniai: 13257 fiz. vnt. arba 6,6 % (2017 m. – 6,5 %) ir 166 pav. periodinių leidinių. Iš jų 12840 fiz. vnt. 123 pav. žurnalų ir 417 fiz. vnt. 43 pav. laikraščių metinių komplektų. 79 metiniai komplektai 4 pav. laikraščių yra nuolatinio saugojimo inventorinti dokumentai (tai rajono laikraščiai).

- Kiti dokumentai (natos, garso, garso regimieji, vaizdo, tęstiniai, elektroniniai, trimačiai, rankraščiai ir kt.): 3349 fiz. vnt. ir sudaro tik 1,7 % (2017 m. – 1,6 %).

● **Aprūpinimas dokumentais:**

- vienam rajono gyventojui tenka 11,7 (2017 m. – 11,1) dokumentų: VB – 8,2; MP – 11,2; KP – 14,7;
- vienam rajono gyventojui tenka 0,61 (2017 m. – 0,46) naujai gautų dokumentų: VB – 0,28; MP – 0,5; KP – 0,91;
- vienam bibliotekų vartotojui tenka 36,4 (2017 m. – 34,5) dokumentai: VB – 26,3; MP – 29,3; KP – 45,8;
- vienam vartotojui tenka tik 1,9 naujo dokumento (2017 m. – 1,4): VB – 0,9; MP – 1,3; KP – 2,8.

2. Dokumentų gautis

	2017 m. gauta		2018 m. gauta		Gautis pagal mokslo šakas	
					Grožinė literatūra (iš viso)	Šakinė literatūra (iš viso)
	fiz. vnt.	pav.	fiz. vnt.	pav.	fiz. vnt.	fiz. vnt.
VB	2337	1419	1986	1232	887	1099
MP	584	339	696	437	339	357
KP	5283	310	7799	775	3251	4548
SVB	8204	1624	10481	1557	4477	6004

Pastaba: KP gautų dokumentų pavadinimų skaičius – daugiausia pavadinimų (775) gavusio Šimonių KP duomenys. Vien tik Šimonių pagrindinė mokykla perdavė Šimonių padaliniui 2088 fiz. vnt ir 606 pav. dokumentus.

Mažos vertės pirkimai už Kultūros ministerijos lėšas vykdomi tiekėjų apklausos būdu per Centrinę viešųjų pirkimų informacinę sistemą (CVP IS). Per metus organizuota 12 viešųjų pirkimų per CVP IS.

Iš viso per metus įsigyta (pirkta ir gauta iš įvairių šaltinių) 6839 fiz. vnt. 1552 pav. dokumentų (2017 m. – 4579 fiz. vnt.) ir tai sudaro 65,0 % visos metų gauties. Lyginant su 2017 m. dokumentų gautis išaugo 33,0 % (gauta 2260 fiz. vnt. daugiau).

Priežastys, turėjusios įtakos gauties padidėjimui:

- pagrindinis padidėjimo rodiklis – Šimonių pagrindinės mokyklos perduoti dokumentai Šimonių padaliniui,
- gauta daugiau paramos ir dovanų iš įvairių fizinių ir juridinių asmenų.

Daugiausia dokumentų gavo KP:

- Šimonys – 2473 fiz. vnt. 775 pav.
- Noriūnai – 616 fiz. vnt. 345 pav.

Mažiausia dokumentų gavo Laičių (288 fiz. vnt. 91 pav.) ir Naivių (295 fiz. vnt.) padaliniai.

• **Gautis pagal dokumentų rūšis:**

- knygos sudaro 6701 fiz. vnt. arba 64,0 %,
- kiti dokumentai – 137 fiz. vnt. arba 1,0 %,
- periodiniai leidiniai – 3643 fiz. vnt. arba 35,0 % visos metų gauties.

• **Komplektavimo šaltiniai (inventorintų dokumentų):**

Eil. Nr.	Komplektavimo šaltinis	Gauta dokumentų			Suma Eur 2018 m.
		2017 m. (fiz. vnt.)	2018 m.		
			fiz. vnt.	proc.	
1	2	3	4	5	6
1.	Pirkimas:				
1.1.	LR Valstybės biudžeto lėšas (iš viso):	2021	1888	27,6	14713,00
	- UAB „Alma littera sprendimai“	1201	959		7669,20
	- UAB „Patogu pirkti“	258	168		1250,61
	- UAB „Baltų lankų leidyba“	103	95		828,42
	- UAB „Nieko rimto“	157	172		818,75
	- UAB „Tyto alba“	131	145		1169,92
	- UAB „Jotema“	91	100		792,29
	- UAB „BALTO trader“	-	64		564,73
	- Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla	51	95		711,77
	- VŠĮ „Terra Publika“	-	4		38,50
	- K. Mickevičiaus leidykla „Briedis“	-	40		330,60
	- Įvairūs tiekėjai	29	46		538,21
1.2.	Savivaldybės lėšos (iš viso):	51	1	0,0	47,42
	- Prenumerata	1	1		47,42
	- Pirkimas	50	-		-
1.3.	Projektų lėšos – Neformalus vaikų švietimas (ES lėšos) (iš viso):	-	26	0,4	200,00
1.4.	Įvairūs tiekėjai (kitos lėšos)	24	-		-
2.	Leidėjai (iš LR KM) (iš viso)	208	223	3,3	2382,33
3.	Gauta iš įvairių šaltinių (iš viso):	122	2371	34,7	6195,13
3.1.	Pagrindinės mokyklos:				
	Šimonių pagrindinė mokykla	-	2138		4759,89
3.2.	Savivaldybė (SVB lėšos)	32	83		877,77
3.3.	Valstybinė lietuvių kalbos komisija	1	-		-
3.4.	LNB (Metų knygos rinkimai)	44	31		257,15
3.5.	Įvairūs kiti šaltiniai	1	21		59,84
3.6.	Neformalus vaikų švietimas	39	-		-
3.7.	LNB (Mainų fondas)	-	3		6,08
3.8.	Priimta iš skaitytojų vietoje pamestų	5	95		234,40
4.	Parama (iš viso):	439	477	6,9	469,04
4.1	Leidyklos (iš viso):	115	10		19,15
	- UAB „Alma littera“	44	-		-
	- UAB „Nieko rimto“	19	10		19,15
	- K. Mickevičiaus leidykla „Briedis“	31	-		-
	- UAB „Vagos prekyba“	21	-		-
4.2	Įvairūs tiekėjai:	324	467		449,89
	Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“	324	459		352,81
	VŠĮ „Atvertos langinės“	-	8		97,08
5.	Dovanos (iš viso):	1216	1451	21,2	5604,58
5.1.	Fizinių asmenų donanos (iš viso):	1055	1118		3632,38
	- Kiti privatūs asmenys	449	348		1574,75
	- Skaitytojai	606	770		2057,63
5.2.	Įvairūs tiekėjai:	161	333		1972,20
6.	Akcija „Knygų Kalėdos“	498	402	5,9	1822,11
6.1	- Skaitytojai	424	306		1387,71
6.2	- Kiti privatūs asmenys	11	64		310,00
6.3	- Įvairūs tiekėjai	63	32		124,40
Iš viso: (1+2+3+4+5+6)		4579	6839	100	31433,61

Pastaba: Lentelėje pateikiami duomenys pagal bendrąją dokumentų fondų apskaitos knygą, bet nenurodomi periodiniai leidiniai (tai neinventorinti dokumentai) ir jų prenumeratai išleistos savivaldybės skirtos lėšos, nes jos neįtraukiamos į bendrąją dokumentų fondų apskaitą.

Pirkimas. *Kultūros ministerijos lėšos* (eilutė 1.1). Už jas nupirkta 1888 fiz. vnt. 724 pav. naujų knygų už 14713,00 Eur.

Savivaldybės lėšos (eilutė 1.2). Už šias lėšas buvo prenumeruojama periodika viešajai bibliotekai ir kaimo padalinių fondams. Periodikos prenumeratai išleista 8104,61 Eur. Knygų pirkti nebuvo.

Neformalus vaikų švietimas (NVŠ). NVŠ paskirtis – tenkinti mokinių pažinimo, lavinimosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais. Tokios programos buvo vykdomos Vaikų erdvėje ir Skapiškio padalinyje. Už programų lėšas – 200,00 Eur (2017 m. 315,00 Eur) nupirkta įvairių naujų vaikiškų knygų (Vaikų erdvei už 100,00 Eur 15 fiz. vnt.; Skapiškio padaliniui už 100,00 Eur 11 fiz. vnt.).

Likusieji dokumentai (eilutės 2-6) gauti iš įvairių šaltinių, taip pat kaip parama, dovanos – už juos viešoji biblioteka pinigų nemokėjo.

Gauta iš leidėjų (eilutė 2). Kultūros ministerijos dalinį finansavimą leidybai gavę projektai išleisti leidinius skiria bibliotekoms. Knygas platina ir pristato UAB „Baltic Post“. Iš įvairių leidėjų gauti 223 fiz. vnt. dokumentų už 2382,33 Eur.

Kupiškio rajono savivaldybė (eilutė 3.2) Savivaldybė biudžeto lėšomis remia kraštotyros leidinių leidybą. Dalį išleistų dokumentų perduoda SVB. 2018 m. iš savivaldybės balanso į fondus buvo perduoti 83 fiz. vnt. dokumentų už 877,77 Eur (2017 m. 32 fiz. vnt.). 17 fiz. vnt. leidinių direktoriaus įsakymu palikti bibliotekos reprezentacijai.

Akcija „Metų knygų rinkimai“ (eilutė 3.4) jau 14-tą kartą kvietė skaitytojus rinkti geriausius Metų knygas, o bibliotekininkus teikti paraiškas knygų penketukams (penkiose kategorijose) gauti. Viešoji biblioteka ir visi padaliniai teikė paraiškas, teigiamai įvertintos – 7 (2017 m. – 8). Metų knygų rinkimų akcijai skirtos knygos pasiekė: Noriūnų, Šimonių, Rudilių padalinius, Palėvenėlės ir Laičių skaitytojų aptarnavimo punktus, viešosios bibliotekos Abonemento ir Vaikų erdvės fondus.

Dovanos, parama. Nepastovus ir neprognozuojamas, bet vienas svarbiausių papildomo komplektavimo šaltinių – fizinių ir juridinių asmenų dovanos, parama. 2018 metais buvo padovanota 1928 fiz. vnt. spaudinių.

Parama (eilutė 4). SVB dokumentų fondai papildyti knygomis, gautomis paramos būdu – 477 fiz. vnt. Dokumentai gaunami pagal paramos teikimo sutartis. Leidyklų parama knygomis mažėja. Per 2018 metus gauta tik iš leidyklos „Nieko rimto“. Kasmet vaikiškų knygų dovanoja Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“ – 459 fiz. vnt. (2017 m. – 324 fiz.vnt.), kurios paskirstomos visoms rajono bibliotekoms.

Fizinių asmenų dovanos. Kupiškio rajono savivaldybės meras Dainius Bardauskas pastovus bibliotekos rėmėjas. 2018 m. meras padovanojo 96 fiz. vnt. (2017 m. – 89, 2016 m. – 99) naujų knygų, kurios papildė viešosios bibliotekos ir kaimo padalinių dokumentų fondus. Mūsų kraštiečių, knygų autorė Renata Šerelytė, kiekvienais metais knygas dovanoja Šimonių bibliotekai (2018 m. – 18 fiz. vnt.). Lukonių padalinio rėmėja Birutė Jasinskienė bibliotekai nupirko ir padovanojo 13 fiz. vnt. naujų knygų. Nuolat biblioteką remia knygomis Regina Baltrūnienė, kun. Justas Jasėnas, knygų autorius Vilius Baltrėnas ir kt. Naujai išleista, mūsų kraštiečio Kazimiero Viliaus Laužiko knygutę vaikams „Grybų rikiuotė“ (6 fiz. vnt.) padovanojo poeto našlė Silvija Laužikienė. Fizinių asmenų dovanos 2018-aisiais metais sudarė 1118 fiz. vnt.

Juridinių asmenų dovanos kiekvienais metais papildė dokumentų fondus. Gauta knygų iš Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės–Bitės viešosios bibliotekos, Spaudos ir televizijos rėmimo fondo, Lietuvos bibliotekininkų draugijos, Lietuvos banko komunikacijos departamento leidybos ir vertimų skyriaus ir kt. Kasmet, akcijos metu metams užsakius dienraštį „Lietuvos rytas“, prenumeratoriams po leidinį dovanoja „Lietuvos ryto“ redakcija – tai tapo lyg ir tradicija. 2018 m. gautas albumas „Aš myliu Lietuvą“ – sudėliota Lietuvos žmonių šalies mozaika. Suomijos ambasada padovanojo knygą „Suomijos istorija“ lietuvių kalba.

2018 metai išskirtiniai Lietuvai – valstybės atkūrimo šimtmetis. Šia proga gauta ypatinga dovana: „Žinių radijas“ padovanojo jų pačių išleista rekordinę, daugiau kaip 100 bendraautorių knygą „100 žvilgsnių Lietuva“. Šios knygos bendra autoriai – 100 ryškiausių Lietuvą kuriančių verslo, kultūros, mokslo, politikos ir visuomeninių organizacijų atstovai.

Akcija „Knygų Kalėdos“ (eilutė 6) inicijuota Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės, jau 8 kartą kvietė dovanoti laukiamiausių knygų šalies bibliotekoms ir taip prisidėti prie skaitytojų svajonių išsipildymo. Akcijos metu knygas dovanavo rajono gyventojai, Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės–Bitės viešoji biblioteka, Lietuvos evangelikų bažnyčių bendrija, sulaukta dovanų ir iš užsienyje (Ispanijoje ir Australijoje) gyvenančių kraštiečių ir išeivių šeimų. Iš viso „Knygų Kalėdos“ akcijos metu gauta 402 fiz. vnt. 125 naujų pavadinimų knygų vaikams ir suaugusiems.

● **Periodikos prenumerata.** Rajono savivaldybė kiekvienais metais skiria lėšas einamųjų metų periodikos prenumeratai. Jau keletą metų lėšos nesikeičia – metų pradžioje, kai skirstomi biudžeto pinigai, skiriama 6500,00 Eur. 2018 metais periodikos prenumeratai iš viso išleista 8104,61 Eur. (2017 m. – 6669,16 Eur; 2016

m. – 8099,76 Eur.). Metų gale papildomai skiriama daugiau lėšų. Už einamųjų metų skirtą sumą užsakyta periodika 2018 m. II–IV ketvirčiams ir 2019 m. I ketvirčiui.

Kiekvienais metais tikimasi, kad ateinantys bus finansiškai geresni. Taupant lėšas, vasaros laikotarpiu (padalinių darbuotojų atostogų metu) 1 ar 2 mėnesiams užsakoma tik rajoninis laikraštis „Kupiškėnų mintys“ ir žurnalai, kurių prenumerata galima metų ketvirčiais. Pasinaudojant skelbiama akcija užsakomas dienraštis „Lietuvos rytas“ visoms bibliotekoms. Specialių pasiūlymų įsigyti periodikos leidinių mažesnėmis kainomis gaunama iš leidyklų: UAB „Lietuvos žinios“, UAB „Verslo žinios“ ir kt.

Žurnalai ir laikraščiai, kurie gaunami nemokamai, spragų neužpildo. Šių leidinių 2018 metais gauta 60 pavadinimų (54 pav. žurnalai, 6 pav. laikraščiai).

Visi SVB prenumeruojami periodiniai leidiniai įsigyti už savivaldybės biudžeto lėšas yra saugomi 3 metus. Rajono laikraštis „Kupiškėnų mintys“ Kraštotyros ir edukacijos skyriuje saugomas neterminuotai, o einamųjų metų pabaigoje sudaromas komplektas ir suinventorinamas.

Kupiškio viešajai bibliotekai buvo užprenumeruota 53 pavadinimų periodiniai leidiniai: 13 pavadinimų laikraščių ir 40 pavadinimų žurnalų. Subačiaus miesto padalinys gavo 12 pavadinimų periodinių leidinių, kaimo padaliniai vidutiniškai po 9.

• **Lėšos dokumentams įsigyti** (čia pateikiamos į bibliotekos sąskaitą pervestos lėšos, už kurias buvo įsigyti dokumentai ir parama bei dovanos knygomis, kurias įkainavo VB):

Lėšų šaltinis	Gautos lėšos (Eur)		Vienam gyventojui tenka lėšų (Eur)	
	2017 m. (Eur)	2018 m. (Eur)	2017 m. (Eur)	2018 m. (Eur)
Kultūros ministerija einamajam dokumentų fondų komplektavimui	14496,00	14713,00	0,82	0,86
Rajono savivaldybė (periodikai ir kt. dokumentams)	8267,97	8152,03	0,47	0,48
Projektų lėšos (ES lėšos)	-	200,00	-	0,1
Kultūros ministerijos paskyrimu nemokamai (Leidėjai)	2347,96	2382,33	0,13	0,14
Parama ir dovanos knygomis	5824,38	7895,73	0,33	0,46
Kiti šaltiniai	856,28	6195,13	0,05	0,36
Iš viso	31792,59	39538,22	1,8	2,3

Per 2018 metus gautos lėšos išaugo 24,0 %, o vienam Kupiškio rajono gyventojui gauta dokumentų už 2,3 Eur – 0,50 Eur daugiau nei praėjusiais metais.

Įvairi parama ir dovanos knygomis (knygos įkainotos VB) išaugo 13,4 %, tačiau tai nėra pagrindinis ir svarbiausias bibliotekų fondų atnaujinimo šaltinis, ne visada dovanojamos pačios reikalingiausios ir naujausios knygos bibliotekoms. Lėšos naujiems dokumentams įsigyti liko tos pačios.

Išliekanti problema – labai lėtas bibliotekų dokumentų fondų atnaujinimas.

• **Naujai gautų inventorintų dokumentų procentas fonde:**

SVB – 5,2 % (2017 m. – 4,2 %),

VB – 3,4 % (2017 m. – 4,05 %),

MP – 4,5 % (2017 m. – 3,7 %),

KP – 6,1 % (2017 m. – 4,3 %).

SVB fondų atnaujinimo rodikliai išaugo (išskyrus viešąją biblioteką).

Pagal IFLA rekomendacijas einamaisiais metais naujai gauti dokumentai turi sudaryti ne mažiau kaip 5 % viso esamo fondo, o per paskutinius 5 metus išleisti dokumentai – 30–40 % viso fondo.

3. Dokumentų nurašymas

SVB nurašyta 7137 fiz. vnt. 498 pavadinimų dokumentai (2017 m. – 10112 fiz. vnt. 674 pav.):

VB – 1190 fiz. vnt. 317 pav.;

Subačiaus miesto padalinyje – 1204 fiz. vnt. 579 pav.;

kaimo padaliniuose – 4743 fiz. vnt. 241 pav. (nurodomas daugiausia pavadinimų nurašęs Alizavos padalinys). Vidutiniškai kiekvienas kaimo padalinys nurašė po 316 fiz. vnt. dokumentų.

Didesnę nurašytų dokumentų dalį sudaro knygos – 3623 fiz. vnt. arba 51,0 %, periodiniai leidiniai – 3513 fiz. vnt. arba 49,0 %, kiti dokumentai – 1 fiz. vnt.

Daugiausiai inventorintų dokumentų nurašyta: VB Abonemente – 238 fiz. vnt. 172 pav. (2017 m. – 1431 fiz. vnt. 370 pav.); kaimo padaliniuose: Noriūnuose – 283 fiz. vnt. (198 pav.), Alizavoje – 249 fiz. vnt.

(240 pav.), mažiausiai fiz. vnt. nurašė Lukonys – 64 fiz. vnt. (57 pav.), mažiausiai pavadinimų – Salamiestis (36 pav.).

• **Dokumentų nurašymas pagal priežastis:**

Nurašymo priežastys	Nurašymas (fiz. vnt.)		Procentai %
	2017 m.	2018 m.	
- nusidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai	6165	3478	48,7
- turinio požiūriu neaktualūs dokumentai	285	77	1,1
- periodiniai leidiniai pasibaigus saugojimo laikui	3616	3513	49,2
- vartotojų prarasti dokumentai	5	54	0,8
- dėl kitų priežasčių	5	15	0,2
- perduota iš fondo į fondą	36	-	-
Iš viso	10112	7137	100

2018 m. nurašyta 12,3 % (2687 fiz. vnt.) dokumentų mažiau nei 2017 m.

4. Fondų panaudojimas

• **Fondo apyvartos rodikliai:**

SVB – 0,86 (2017 m. – 0,9);

VB – 1,2 (2017 m. – 1,2);

MP – 0,95 (2017 m. – 0,87);

KP – 0,77 (2017 m. – 0,68).

5. Mainų ir atsarginis fondai

• **Mainų fonde** yra 2283 fiz. vnt. leidinių, kurių vertė 117,19 Eur (2018 12 31): 2235 fiz. vnt. (98 %) – grožinė literatūra, 48 fiz. vnt. (2 %) – šakinė literatūra. 2018 m. Mainų fondas dokumentais nepasipildė. Nurašytų dokumentų nebuvo.

• **Atsarginiame fonde** likę 65 fiz. vnt. šakinės literatūros už 1,55 Eur (2018-12-31). Per metus šiame fonde judėjimo nebuvo. Mainų ir atsarginis fondai yra nešildomose buvusių kareivinių patalpose.

6. Fondų apsaugos klausimai

Savivaldybės viešųjų bibliotekų fondai apskaitomi, tvarkomi ir saugomi vadovaujantis „Bibliotekų fondo apsaugos nuostatais“, patvirtintais Kultūros ministro 2010 m. spalio 6 d. įsakymu Nr. IV-449, „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos dokumentų fondo apskaitos tvarkos aprašu“, patvirtintu VB direktoriaus 2011 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. IV-77 ir „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos spaudinių ir kitų dokumentų įkainojimo metodika“, patvirtinta 2014 m. gruodžio 29 d. Nr. IV-67.

2018 metais patikrinti du dokumentų fondai: viešosios bibliotekos Metodikos skyriaus (keičiantis materialiai atsakingam darbuotojui) ir Antašavos padalinio (dėl fondo rekatalogavimo darbų). Atrinkti dokumentai nurašymui. Surašyti Perdavimo-priėmimo aktai: Metodikos skyriui, Antašavos ir Salamiesčio padaliniams (keitėsi materialiai atsakingi darbuotojai).

Ne visų bibliotekų patalpos atitinka fondo saugojimo reikalavimus, o bibliotekų fondai nukenčia ir dėl neatsakingo skaitytojų požiūrio į knygas.

IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

1. Vartotojų telkimas

Statistikos departamento duomenimis 2018 01 01 (<https://osp.stat.gov.lt/gyventojai1>) Kupiškio rajone buvo 17097 gyventojai (2017 01 01 – 17670). 6145 iš jų gyveno Kupiškyje, 909 – Subačiuje, 10043 – kaimuose. Per metus rajone sumažėjo 573 gyventojais arba 3,2 %. Kasmet blogėja demografinė situacija: daug žmonių emigruoja į užsienį, išvažiuoja į miestus, mažėja gimstamumas. Nuo 2010 m. rajone sumažėjo 5272 gyventojais arba 23,6 %.

Rajono teritorija suskirstyta į 6 seniūnijas: Alizavos, Kupiškio (seniūnijai priklauso tik kaimiškosios vietovės, o pats miestas jai nepriskirtas), Noriūnų, Skapiškio, Subačiaus ir Šimonių. Noriūnų ir Subačiaus seniūnijose yra po dvi bibliotekas, kitose – po tris.

Kupiškio VB aptarnaujamą bendruomenę (7135) sudaro Kupiškio miesto (6145) ir aplinkinių kaimų (990) gyventojai, Subačiaus miesto padalinio (1375) – Subačiaus miesto (909) ir aplinkinių kaimų (466) gyventojai, kaimo padalinių aptarnaujamose bendruomenėse gyvena 8587 žmonės.

Eil. Nr.	Bibliotekos, padalinio pavadinimas	Aptarnaujamos bendruomenės gyventojų skaičius (mikrorajonas)		Vartotojų skaičius		Gyventojų sutelkimo %
		2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.	
1.	Adomynė	516	510	200	183	36,0
2.	Alizava	650	650	278	270	41,5
3.	Antašava	610	600	143	138	23,0
4.	Juodpėnai	336	336	208	203	60,4
5.	Laičiai	295	295	99	97	32,9
6.	Lukonys	485	475	182	188	39,6
7.	Naiviai	357	339	195	192	56,6
8.	Noriūnai	1330	1310	281	280	21,0
9.	Palėvenėlė	440	430	144	131	30,4
10.	Rudiliai	469	439	171	170	38,7
11.	Salamiestis	600	560	208	145	25,9
12.	Skapiškis	900	850	200	195	22,9
13.	Šepeta	820	795	256	253	32,0
14.	Šimonys	785	668	201	181	27,0
15.	Virbališkiai	330	330	150	130	29,3
	KP	8923	8587	2916	2756	30,9
16.	Subačiaus MP	1394	1375	598	525	38,2
17.	Kupiškio VB	7353	7135	2188	2223	30,2
	SVB	17670	17097	5702	5504	32,2

Rajono viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojasi 32,2 % gyventojų (2017 m. – 31,3 %). Mažiausias gyventojų sutelkimo kaimo bibliotekose rodiklis yra didžiausią aptarnaujamą mikrorajoną turinčiame Noriūnų padalinyje (21,0 %), didžiausias – Juodpėnuose (60,4 %).

● **Vidutinis gyventojų skaičius, tenkantis vienai bibliotekai** (bibliotekų prieigos koeficientas): rajone – 1006 (2017 m. – 1039), kaime – 595.

2. Registruoti vartotojai ir jų sudėtis

	Vartotojai 2017 m.	Vartotojai 2018 m.			Skirtumas	Prieaugis / kritimas %
		Iš viso	Perregistruoti	Naujai užregistruoti		
VB	2188	2223	1996	227	+35	+1,6
MP	598	525	485	40	-73	-12,2
KP	2916	2756	2344	412	-160	-5,5
SVB	5702	5504	4825	679	-198	-3,5

Rajono viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojosi 5504 vartotojai. Palyginti su 2017 m., vartotojų skaičius sumažėjo – 198. Naujai užregistruoti vartotojai sudaro tik 10,2 % visų SVB vartotojų. Toks procentas rodo, kad bibliotekose lankosi daugiau pastovūs skaitytojai, bet užregistruota ir naujų: 370 suaugusių ir 309 vaikų.

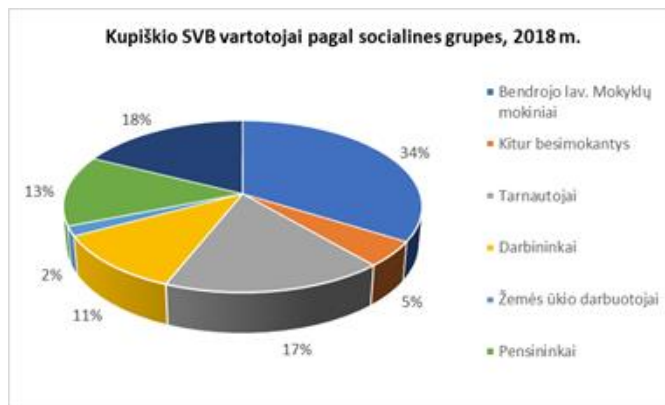
Daugiau vartotojų užregistruota tik viešojoje bibliotekoje (+35) ir Lukonių kaimo padalinyje (+6), kituose padaliniuose vartotojų sutelkta mažiau. 8 kaimo padaliniuose užregistruota nuo 1 iki 5 vartotojų mažiau, didžiausias kritimas (-73) Subačiuje (nurodo priežastį – emigracija ir mažėjantis gimstamumas) ir (-63) Salamiestyje (beveik 9 mėn. nebuvo pastovaus darbuotojo).

● **Vartotojų skaičius vienai bibliotekai**: SVB – 324, kaimo padaliniuose – 184. Keturi arba 26,7 % kaimo padalinių turi nuo 200 iki 280 registruotų vartotojų, 10 padalinių (66,7 %) – nuo 100 iki 199 vartotojų. Laičių skaitytojų aptarnavimo punkte – 97 vartotojai.

● **Vartotojų sudėtis**. Viešųjų bibliotekų paslaugomis naudojasi įvairių socialinių grupių, skirtingo išsilavinimo ir amžiaus žmonės. SVB vartotojų sudėtis pagal socialines grupes pasiskirstė taip: didžiausią grupę sudaro bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai – 1862 arba 33,8 % visų vartotojų. Aktyviai bibliotekų paslaugomis naudojosi grupė „Kiti“ (bedarbiai, namų šeimininkės ir kitoms grupėms nepriskirti) – 971 arba 17,6 %, trečioje vietoje tarnautojai – jų 960 arba 17,4 % visų vartotojų.

Pensininkai taip pat labai aktyvūs bibliotekų lankytojai – 733 arba 13,3 % visų vartotojų. Jie nuolat lankosi viešojoje bibliotekoje, kurioje vyksta Trečiojo amžiaus universiteto Literatūros fakulteto užsiėmimai, po kurių senjorai užaina į Lankytojų aptarnavimo skyrių pasiskolinti knygų, lankosi Skaitytojų kampelyje,

kur vyksta pokalbiai apie perskaitytas knygas, užsuka ir į bibliotekoje vykstančius prancūzų kalbos mokymus.

3. Apsilankymų skaičius ir lankomumas

Lyginamoji statistika 2017–2018 m.:

	Lankytojų skaičius		Skirtumas	Prieaugis /kritimas %	Lankomumas	
	2017 m.	2018 m.			2017 m.	2018 m.
- Lankytojų aptarnavimo skyrius	26410	29221	+2811	+9,6	x	x
- Abonementas	8309	9654	+1345	+13,9	x	x
- Skaitykla	7948	7252	-696	-8,7	x	x
- Vaikų erdvė	10153	12315	-2162	-21,3	14,5	18,0
- Kraštotyros ir edukacijos skyrius	2799	5212	+2413	+46,3	x	x
VB	29209	34433	+5224	+15,2	13,3	15,5
MP	6782	7265	+483	+6,6	11,3	13,8
KP	41799	42718	+919	+2,2	14,3	15,5
SVB	77790	84416	+6626	+8,5	13,6	15,3

Per metus rajono viešosios bibliotekos sulaukė 84416 lankytojų. Jų skaičius, lyginant su 2017 m., išaugo 8,5 %. Viešosios bibliotekos rodiklių didėjimą (+15,2 %) lėmė nuolatinis, be trukdžių, lankytojų aptarnavimas, nes 2017 m. biblioteka kėlėsi į laikinas patalpas ir lankytojai mėnesį nebuvo aptarnaujami. Gerokai išaugo Kraštotyros ir edukacijos skyriaus lankytojų skaičius (+46,3 %), nes vasarą buvo įrengta Edukacijų klasė (atidavė patalpas Kupos pradinio ugdymo skyrius), kurioje po pamokų vyksta įvairūs edukaciniai užsiėmimai vaikams.

Laikinos bibliotekos patalpos stokoja erdvių, kuriose būtų galima rengti didesnes parodas, renginius. Dalis renginių organizuojama kitose erdvėse – kultūros centre, etnografijos muziejuje, mokyklose, vaikų darželiuose. LAS Vaikų erdvėje kas savaitę vyko Neformalaus vaikų švietimo programos užsiėmimai, vasarą buvo organizuotos dvi stovyklos moksleiviams.

2018 m. per dieną viešojoje bibliotekoje apsilankė vidutiniškai po 123 žmones, praėjusiais metais – 110. Nors naujoji bibliotekos vieta yra toliau nuo miesto centro ir nėra tokia patogi, bet skaitytojai atranda kelią į knygų šventovę. Daugiau lankytojų sulaukiama žiemą, pirmadieniais, mėnesio pradžioje, kai gaunamos naujos knygos, po švaros dienos, kai vyksta renginiai.

Subačiaus miesto padalinyje lankomumas išaugo (+483), nors registruotų vartotojų sumažėjo. Kaimo padaliniuose bendras lankytojų skaičius išaugo (+919). Daugiau lankytojų sulaukė 7 kaimo padaliniai: Šimonys (+2108), Skapiškis (+789), Antašava (+513), Šepeta (+330). Mažiau lankytojų apsilankė 8 kaimo bibliotekose, o didžiausi neigiami pokyčiai Virbališkiuose (-1061), Salamiestyje (-1011) ir Juodpėnuose (-542).

Per metus viename kaimo padalinyje apsilankė vidutiniškai po 2848 lankytojus, t. y. po 61 mažiau nei 2017 m., o su mokyklų bibliotekomis sujungtuose – po 3329, t. y. po 276 daugiau nei praėjusiais metais. Daugiausia lankytojų buvo Noriūnuose (5187). Iš sujungtųjų su mokyklomis padalinių daugiausia lankytojų sulaukė Šimonys (4730) ir Šepeta (3883).

● **Lankomumas** (apsilankymų skaičius vienam vartotojui per metus) Kupiškio SVB (15,3) išaugo (+1,7) ir lenkia Lietuvos vidurkį – 12. Dėl anksčiau minėtų priežasčių nuo 13,3 iki 15,2 išaugo lankomumas viešojoje bibliotekoje. Didžiausias lankomumas su mokyklų bibliotekomis sujungtuose Šimonių (26,1) Antašavos (25,3) ir Salamiesčio (20,9) padaliniuose, o mažiausias – Laičių (3,7) ir Palėvenėlės (9,4) skaitytojų aptarnavimo punktuose.

4. Dokumentų išduotis ir skaitomumas

Lyginamoji dokumentų išduoties ir skaitomumo statistika 2017-2018 m.:

	Dokumentų išduotis fiz. vnt.		Skirtumas fiz. vnt.	Prieaugis /kritimas %	Skaitomumas (išduotis vienam vartotojui)	
	2017 m.	2018 m.			2017 m.	2018 m.
- <i>Lankytojų aptarnavimo skyrius</i>	64858	69070	+4212	+6,1	x	x
- <i>Abonementas</i>	21641	24201	+2560	+10,6	x	x
- <i>Skaitykla</i>	29266	31933	+2667	+8,4	x	x
- <i>Vaikų erdvė</i>	13951	12936	-1015	-7,3	20,0	18,8
- <i>Kraštytyros ir edukacijos skyrius</i>	2719	2583	-136	-5,0	x	x
VB	67577	71653	+4076	+5,7	30,9	32,2
MP	13752	14595	+843	+5,8	23,0	27,8
KP	95396	85893	-9503	-10,0	32,7	31,2
SVB	176725	172141	-4584	-2,6	31,0	31,3

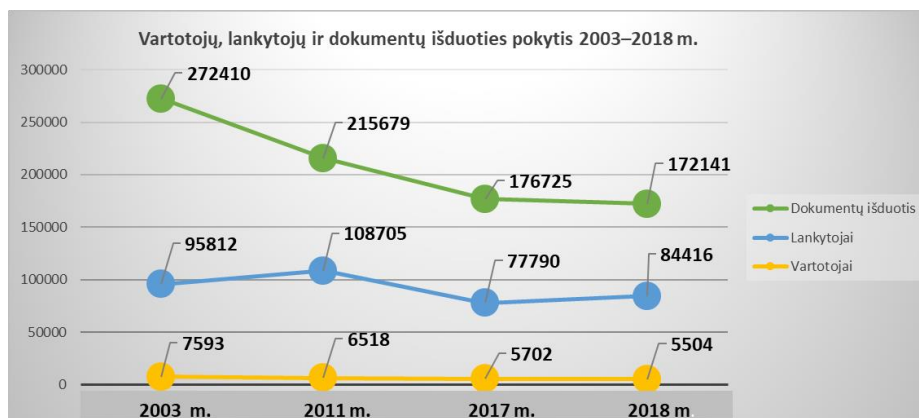
• **Dokumentų išduotis SVB** 4584 fiz. vnt. arba 2,6 % mažesnė nei 2017 m., tačiau VB dokumentų išduoties rodikliai padidėjo 5,7 %. Išaugo išduotis VB Skaitykloje (+2667 fiz. vnt.) ir Abonemente (+2560 fiz. vnt.), bet sumažėjo Vaikų erdvėje (-1015 fiz. vnt.) bei Kraštytyros ir edukacijos skyriuje (-136 fiz. vnt.).

Tik 4 kaimo bibliotekose pasiekti teigiami išduoties pokyčiai: Šepetoje (+1564 fiz. vnt.), Palėvenėlėje (+558 fiz. vnt.), Lukonyse (+391 fiz. vnt.) ir Laičiuose (+37 fiz. vnt.). 11 kaimo padalinių išduota mažiau dokumentų, o didžiausias sumažėjimas Salamiesčio (-2302 fiz. vnt.), Alizavos (-2100 fiz. vnt.) ir Noriūnų (-1983 fiz. vnt.). Neigiamų pokyčių priežastys: Salamiesčio padalinyje metų eigoje pasikeisdami dirbo 3 darbuotojai, beveik devynis mėnesius nebuvo nuolatinio, Alizavos bibliotekininkė, nuo vasario 2 d. iki rugpjūčio 1 d. du kartus per savaitę dirbo Salamiesčio padalinyje, todėl tomis dienomis Alizavos biblioteka lankytojų neaptarnavo. Noriūnų bibliotekininkė nuo lapkričio mėn. pusę dienos dirbo Noriūnų pagrindinės mokyklos, o kitą pusę – Noriūnų padalinyje, tai sutrukdė pasiekti planuotus rodiklius.

Į bibliotekas lankytojai ateina pasiskolinti knygų, paskaityti žurnalų bei laikraščių, dalyvauja renginiuose, edukaciniuose užsiėmimuose, naudojami vieša interneto prieiga ar tiesiog užsuka pabendrauti.

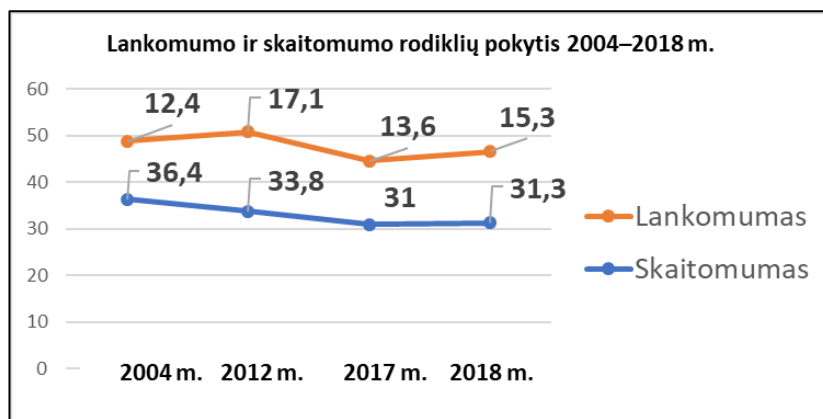
Vidutinė dokumentų išduotis kaimo padaliniuose ir skaitytojų aptarnavimo punktuose per metus – 5726 fiz. vnt., per darbo dieną – 28 fiz. vnt. Didžiausia išduotis tuose pačiuose padaliniuose kaip ir ankstesniais metais: Noriūnų (11574 fiz. vnt.), Alizavos (92014 fiz. vnt.) ir Juodpėnų (8786 fiz. vnt.), o mažiausia – Laičių skaitytojų aptarnavimo punkte (2364 fiz. vnt.).

• **Skaitomumas.** Vienam Kupiškio SVB vartotojui per metus išduota vidutiniškai po 31 dokumentą. Kelinti metai iš eilės pastebimas dėsningumas: skaitomumas didelis tuose padaliniuose, kur didesnę išduoties dalį sudaro periodiniai leidiniai: Juodpėnuose (43), Noriūnuose (41), Alizavoje (38). Naiviuose (37). Mažiausias skaitomumas Rudiluiuose (20), Skapiškyje (21).

Vartotojų skaičius Kupiškio SVB nuo 2003 m. sumažėjo 2089 arba 28,1 % – daugiau nei ketvirtadaliu, o dokumentų išduotis: 100269 fiz. vnt. arba 37,7 %. Lankytojų skaičius augo iki 2011 m., paskui šešis metus mažėjo, o 2018 m. vėl šoktelėjo į viršų (+6626).

Kupiškio rajono gyventojų skaičius nuo 2003 m. sumažėjo 7077 arba 30,14 %. Blogėjanti demografinė padėtis, nuolat mažina bibliotekose registruotų vartotojų skaičių, keičiasi ir lankytojų poreikiai – mažiau skaito, bet naudojami kitomis paslaugomis (vieša interneto prieiga), dalyvauja renginiuose, edukaciniuose užsiėmimuose. Kad bibliotekos išliktų ir XXI amžiuje, keičiasi jų uždaviniai, paslaugos.

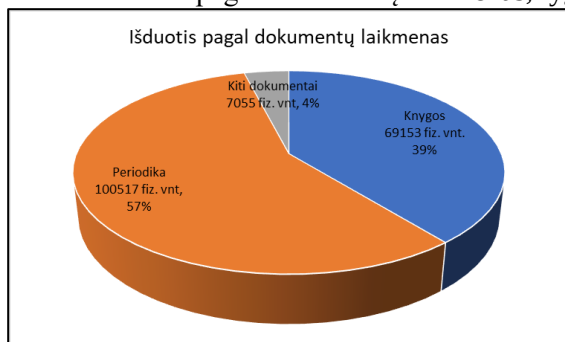
Bibliotekų lankomumas (*vidutinis vartotojų apsilankymų bibliotekoje per metus skaičius*) mažiausias buvo 2004 m. (12,4) ir augo iki 2012 m. (17,1), paskui palaipsniui krito ir 2017 m. siekė tik 13,6. 2018 m. vėl ūgtelėjo (15,3). Skaitomumas (*išduotis vienam vartotojui per metus*) – padidėjo nuo 31,0 iki 31,3.

• **Išduotis pagal mokslo šakas ir dokumentų laikmenas:**

	Grožinė literatūra su periodika		Šakinė literatūra su periodika		Išduotis pagal dokumentų laikmenas					
	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	Knygos		Periodiniai leidiniai		Kiti dokumentai	
					fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties	fiz. vnt.	% nuo visos išduoties
VB	26943	37,6	44710	62,4	33217	46,4	31538	44,0	6898	9,6
MP	5395	37,0	9200	63,0	6270	43,0	8325	57,0	0	0
KP	27913	32,5	57980	67,5	29583	34,4	54999	64,0	1311	1,6
SVB	60251	35,0	111890	65,0	69070	40,1	94862	55,1	8209	4,8

Dokumentų išduotis pagal mokslo šakas bibliotekos dienoraštyje apskaitoma kartu su periodiniais leidiniais, todėl ir lentelėje taip pateikiami duomenys. Įvairių mokslo šakų literatūra sudaro 65,0 % visos dokumentų išduoties, grožinė – 35,0 %.

Išduotis pagal dokumentų laikmenas, lyginant su 2017 m., siek tiek keitėsi. Periodiniai leidiniai sudaro

55,1 % SVB dokumentų išduoties, t. y. 1,8 % mažiau, kaimo padaliniuose – net 64,0 %, t. y. 2,1 % mažiau nei praėjusiais metais. Knygos sudaro 40,1 % visos išduoties, o kaimo padaliniuose – tik 34,4 %. Naujų knygų padaliniai gauna mažai, todėl labiau skaitomi periodiniai leidiniai. Tik dviejuose padaliniuose (Antašavos ir Šepetos) didesnę išduoties dalį sudaro knygos.

Kitų dokumentų Kupiškio SVB išduota 8209 fiz. vnt. (+1154) arba 4,8 % visos išduoties. Iš jų 6812 fiz. vnt. – tai žaislai (trimačiai dokumentai) Lankytojų aptarnavimo skyriaus Vaikų erdvėje.

• **Skaitytojų poreikiai ir interesai.** 2018 m. suaugę skaitytojai dažniausiai rinkosi populiarią grožinę literatūrą, daugiausia romanus, o detaliau, tai detektyvus, kriminalines istorijas, jausmų romanus, gyvenimiškas istorijas. Mėgstamos ir biografinės, atsiminimų, kelionių knygos, leidiniai karo tema. Mažiau skaitomi žanrai: poezija, drama, dienoraščiai, laišakai. Užsienio rašytojų knygos skaitomos labiau nei lietuvių autorių.

2018 metais dažniausiai išduotos knygos: Rūta Šepetys „Tarp pilkų debesų“ (44 kartai, greičiausiai, suveikė plati reklama) ir Lucindos Riley „Levandų sodas“ (36 kartai). Populiariausi užsienio autoriai – Kristin Hannah, Lucinda Riley, Santa Montefiore, Jojo Moyes, Danielle Steel, Jo Nesbo ir kt. Kai kurios minėtų autorių knygos išduotos 20–33 kartus. Įdomu tai, kad didelio susidomėjimo sulaukė lietuvių autorių knygos, nominuotos Metų knygos titului gauti: L. S. Černiauskaitės „Šuliny“ išduota 14 kartų, R. Oginskaitės „Gib a kuk“: pokalbiai O. Ir G. Kanovičių namuose“, A. Šileikos „Basakojis bingo pranešėjas“ ir S. Parulskio „Amžinybė manęs nejaudina“ – po 13 kartų, G. Radvilavičiūtės „Tekstų persekiojimas“ – 10 kartų. Iš anksčiau nominuotųjų skaitytojų dėmesio sulaukė A. Šlepiko „Mano vardas Marytė“, U. Radzevičiūtės „Kraujas mėlynas“, R. Kmitos „Pietinia kronikas“, T. Vaisetos „Orfėjas, kelionė pirmyn ir atgal“, M. Kvietkausko „Uosto fuga“, kurios išduotos nuo 11 iki 17 kartų.

Padaliniuose vis dar populiarūs lengvo turinio skaitiniai: meilės romanai, detektyvai. Skaitytojai dažnai ieško publicistinių, autobiografinių, tikrais žmonių liudijimais paremtų knygų, taip pat pokario, partizaninio judėjimo, žydų genocido temas atspindinčių leidinių. Išaugo psichologinės literatūros paklausa. Padalinių darbuotojos kaip labiausiai skaitomas mini lietuvių autorių I. Buivydaitytės, A. Toliato, J. Usinavičiaus ir lietuvių klasikų J. Apyžiaus, V. Sirijos-Giros knygas, iš verstinės literatūros – L. Gounelle, S. Brown, D. Chamberlain, L. Riley, S. Montefiore, H. Wassmo, A. Marininos kūrinys.

Populiarūs kraštotyriniai leidiniai, tik gaila, kad užtrunka daug laiko, kol šie leidiniai patenka į bibliotekas, todėl daugelis skaitytojų juos įsigyja anksčiau.

Skaitomiausi periodiniai leidiniai buvo žurnalai: „Žmonės“, „Legendos“, „Moters savaitgalis“, „Darbštuolė“, „Ji“, „Naudingų žinių patarimai“ (daržas+sodas+namai) ir kt. Nuolat stebima periodinių leidinių paklausa, mažiau skaitomi keičiami didesnio susidomėjimo sulaukusiais. Pasiūlą koreguoja ir rinkos dėsniai: vieni leidiniai baigia savo egzistavimą, vietoj jų atsiranda nauji. Taip atsitiko su anksčiau populiariu žurnalu „Šeiminkė“. Populiariausi laikraščiai – „Kupiškėnų mintys“, „Lietuvos rytas“, „Lietuvos žinios“, „Panevėžio kraštas“.

Viešoji biblioteka 2018 m. skaitytojams siūlė 108 pavadinimų periodinius leidinius (11 pavadinimų mažiau nei 2017 m.). Iš jų 53 pavadinimų leidinius prenumeravo biblioteka. Kiti gauti pagal kultūrinių ir šviečiamųjų periodinių leidinių leidybos projektus, kuriuos finansavo Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas. Buvo prašoma lankytojų atnešti ir padovanoti bibliotekai perskaitytus asmeninius žurnalus, kurių biblioteka neprenumeruoja.

Viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose lankosi ištikimi spausdintam žodžiui periodinių leidinių skaitytojai. Taupiai naudojant lėšas padaliniams prenumeruojama 7–11 pavadinimų periodiniai leidiniai, bet situaciją gelbsti žmonių dovanojama periodika. Alizavos padaliniui, buvęs kraštieš Albertas Tamošiūnas užsakė žurnalus „Iliustruotoji istorija“ ir „Valstybė“, Juodpėnų padaliniui periodinius leidinius dovanoja ūkininkai I. ir Z. Aleksandravičiai bei D. ir R. Blaževičiai, Subačiaus miesto padaliniui jau kelinti metai iš eilės – Lietuvos kariuomenės savanorių draugijos pirmininkas Dainius Gudelis, kurio dovanojami leidiniai turi nuolatinius skaitytojus. Lankytojų dovanojama periodika džiaugiasi daugelis bibliotekininkų.

NAUJA VEIKLA: *kilnojamoji bibliotekėlė gamtoje*. Visą vasarą, poilsiaujantys prie Kupiškio marių, turėjo galimybę pasinaudoti Kupiškio viešosios bibliotekos paslaugomis. Prie lankomiausio vandens telkinio kilnojamoji bibliotekėlė poilsiautojų laukė kiekvieną antradienio ir ketvirtadienio popietę nuo 14 iki 18 val. Čia buvo galima paskaityti laikraščių, žurnalų ar nedidelės apimties knygų. Ši nauja paslauga populiarumo nesulaukė.

NAUJA VEIKLA: *sportinio inventoriaus skolinimas*. Siekiant plėsti bibliotekos paslaugas, 2017 m. pabaigoje pradėta skolinti lankytojams šiaurietiško ėjimo lazdas. Tai nesudėtingas laisvalaikio inventorių, puikiai tarnaujantis įvairaus amžiaus žmonių sveikatinimui. 2018 m. registruotiems vartotojams Abonemente buvo siūlomos 6 poros šiaurietiško ėjimo lazdų, kurios buvo išduotos 14 kartų.

5. Nestacionarinis aptarnavimas

Skaitytojus namuose padeda aptarnauti 40 knygnešių, kurie 79 neįgaliams ir senyvo amžiaus žmonėms neša knygas ir periodinius leidinius į namus. Beveik kiekvienas padalinys turi nuo 1 iki 17 skaitytojų, kuriems į namus pristatomi jų pageidaujami leidiniai.

Rajone dar veikia vienas knygų išdavimo punktas Bakšėnų kaime, kuriame antrą ir ketvirtą mėnesio trečiadienį dirba Salamiesčio padalinio vyresn. bibliotekininkė. Per metus užregistruota 10 vartotojų, 56 lankytojai, išduota 602 fiz. vnt. dokumentų. Per pusę krito visi punkto rodikliai. Kaimas pamažu nyksta, nebėra jaunų šeimų, punktas veikia nešildomose patalpose, tačiau keletui gyventojų tai labai reikalinga įstaiga. Naujas knygas, laikraščius ir žurnalus bibliotekininkė veža iš Salamiesčio bibliotekos.

6. Vieningo SVB dokumentų fondo panaudojimas

Bibliotekos stengiasi patenkinti visus skaitytojų poreikius, todėl reikalingus leidinius skolinasi tarpusavyje, t. y. vyksta vieningo fondo cirkuliacija, kurią labai palengvina galimybė naudotis elektroniniu katalogu, leidžiančiu sužinoti, kurioje bibliotekoje yra viena ar kita pageidaujama knyga. Per metus iš vienos rajono viešosios bibliotekos į kitą keliavo 1967 knygos (-992). Iš VB skyrių padaliniams išduota 1024 fiz. vnt. dokumentų: iš Lankytojų aptarnavimo skyriaus – 743 fiz. vnt., iš Kraštotyros ir edukacijos skyriaus – 103 fiz. vnt. Daugiausia knygų iš VB ir kitų padalinių skolinosi Lukonių (192 fiz. vnt.), Noriūnų (133 fiz. vnt.) kaimo padaliniai, Subačiaus miesto padalinys (218 fiz. vnt.) dokumentų.

7. Tarpbibliotekinis skolinimas

Dėl didėjančios elektroninių paslaugų ir dokumentų pasiūlos aktualumą praranda tarpbibliotekinis skolinimas. 2018 m. šia paslauga pasinaudojo tik 1 skaitytojas iš VB, kuriam pasiųstos 4 dokumentų kopijos.

8. Paslaugos specialiųjų poreikių lankytojams

Specialiųjų poreikių bibliotekų lankytojų apskaita nevedama. Bibliotekos bendradarbiauja su Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio skyriumi, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija ir kitomis žmonių su specialiais poreikiais organizacijomis.

Kupiškio viešoji biblioteka jau daug metų bendradarbiauja su mokyklos „Varpelis“ specialiąja grupe ir lavinamosiomis klasėmis, kurias lanko psichinę ir fizinę negalią turintys vaikai bei jaunimas iki 25 metų. Bibliotekininkės apsilanko mokykloje, vaikai su auklėtojomis taip pat dažni svečiai VB Vaikų erdvėje. Organizuojamos įvairios veiklos, rengiamos ugdytinių kūrybinių darbų parodos.

Neįgaliesiems skaitytojams knygos nešamos į namus. Viešosios bibliotekos darbuotojai senyvo amžiaus skaitytojus aplankomi kas mėnesį. Per metus jiems nuneštos 66 pageidaujamos knygos į namus. Kiekvienas padalinys namuose aptarnauja po keletą neįgalių ar senyvo amžiaus skaitytojų.

Bendradarbiavimas tęsiasi su Lietuvos aklųjų bibliotekos (LAB) Panevėžio padaliniu (vyr. bibliotekininkė Nijolė Bielinskienė). Prie Abonemento veikia kilnojamoji bibliotekėlė, kurios paslaugomis naudojosi 4 silpnaregiai skaitytojai, kurie apsilankė 14 kartų ir pasiskolino 92 garsines knygas (CD). Per metus iš Panevėžio aklųjų bibliotekos šiai skaitytojų grupei atvežtas 51 dokumentas (iš jų – 8 garsiniai žurnalai). Knygos Brailio raštu skaitytojams pristatomos iš Panevėžio tiesiai į jų gyvenamą vietą.

Tik 8 (47 %) rajono bibliotekos pritaikytos neįgaliųjų poreikiams.

9. Mokamos paslaugos

Mokamas paslaugas teikė VB ir visi padaliniai. Paslaugų nomenklatūra ir gautos lėšos:

- dokumentų kopijavimas, skenavimas ir spausdinimas – 770,50 Eur (2017 m. – 937,90 Eur);
- skaitytojo pažymėjimo išdavimas – 173,10 Eur (2017 m. – 218,60 Eur);
- TBA paslaugos – 0,35 Eur (2017 m. – 5,88 Eur);
- mašinos ir patalpų nuoma – 508,80 Eur (2017 m. – 326,55 Eur);
- delspinigiai už pasiskolintus ir laiku negrąžintus dokumentus – 1,04 Eur (2017 m. – 3,06 Eur);

Palyginti su 2017 m., lėšų gauta 38,20 Eur mažiau. Populiariausia išlieka dokumentų kopijavimo ir spausdinimo paslauga – vartotojams padarytos 7468 kopijos (-1543), iš jų popieriuje – 4350 (-4051).

V. KULTŪRINĖ VEIKLA

Bibliotekose vykę renginiai buvo skirti Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, Vydūno, Sąjūdžio metams, valstybinėms ir kalendorinėms šventėms, bibliotekų jubiliejams paminėti, literatūros ir meno, krašto paveldo sklaidai, skaitymo skatinimo iniciatyvoms, neformaliai vaikų ir suaugusiųjų švietimui.

	Renginiai		Iš jų				Renginių lankytojų skaičius	
	2017 m.	2018 m.	Žodiniai (kultūriniai ir edukaciniai)		Vaizdiniai			
			2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.
VB	190	328	137	239	53	89	2360	4590
MP	56	64	29	37	27	27	625	690
KP	448	536	225	304	223	232	5238	7766
SVB	694	928	391	580	303	348	8223	13046

Bibliotekose per metus organizuoti 928 renginiai, jų skaičius, palyginti su 2017 m., išaugo 234 arba 33,7 %. Ypač suaktyvėjus edukacinei veiklai organizuoti 286 edukaciniai renginiai (2017 m. – 70). Kaimo padaliniuose organizuota vidutiniškai po 36 (+7) renginius, po 20 iš jų – žodiniai.

Organizuota 580 žodinių (kultūrinių ir edukacinių) renginių, tai sudaro 62,5 % visų renginių. Įvairios jų formos: literatūros, pasakų ir muzikos popietės bei valandėlės – 82, knygų pristatymai ir sutiktuvės, susitikimai su rašytojais – 52, parodų pristatymų – 17, teminiai vakarai – 32, edukaciniai renginiai – 286, o čia neišvardinti renginiai: viktorinos, konkursai, protų mūšiai, neformalaus švietimo užsiėmimai, vakaronės, diskusijos, kūrybinės dirbtuvės, projektai, priskirti grupei „kiti“ – 111. VB glaudžiantis laikinose patalpose nėra erdvių eksponuoti didesnės apimties parodas, todėl VB organizuoti tik 2 parodų pristatymai. Vaizdiniai renginiai (spaudinių ir kitų dokumentų, kūrybinių darbų parodos, eksponatų iš asmeninių skaitytojų

kolekcijų) sudaro 37,5 % visų renginių (2017 m. – 43,6 %). Apie vaikams skirtus renginius žiūrėkite skyriuje „VI.3. Renginiai vaikams“.

Visuose bibliotekų renginiuose apsilankė 13046 žmonės – 4823 daugiau nei 2017 m. Renginių skaičius išaugo, todėl lankytojų taip pat sulaukta žymiai daugiau, tiek VB (+2230), tiek MP (+65) ir kaimo padaliniuose (+2528). Biblioteka didesnės apimties renginius organizuoja Kupiškio kultūros centre, meno mokykloje, gelbsti Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyrius, leidžiantis pasinaudoti mokyklos sale.

1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems

• *Knygų pristatymai ir sutiktuvės, susitikimai su rašytojais, knygų autoriais*

Sausio 25 d. bibliotekoje pristatyta literatūrologo, poeto, eseisto, humanitarinių mokslų daktaro, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto direktoriaus **Mindaugo Kvietkausko** knyga „*Uosto fuga*“, nominuota Metų knygos rinkimams bei apdovanota Rašytojų sąjungos premija. Renginio dalyviams buvo įdomu klausytis eseisto minčių ir samprotavimų kultūros istorijos, visuomeninio gyvenimo temomis, pateikti klausimų ir įsigyti autoriaus knygų.

Vasario 7 d. pristatytas poetės **Jadvygos Gabriūnaitės** (1936–1990), kilusios iš Laukminiškių, eilėraščių rinkinys „*Prisilietimas prie dilgėlės*“. Susitikime su poezijos mylėtojais dalyvavo šios knygelės sudarytojas, leidybos iniciatorius, poetas, kunigas Justas Jasėnas. Pristatydamas J. Gabriūnaitės kūrybą, jis aptarė poetės kūrybos bruožus ir pabrėžė, kad jos eilėraščiuose juntamas didelis gyvenimo skaudėjimas, gausu kupiškėnišku vietovardžių.

Kovo 15 d. bibliotekoje viešėjo 11-os knygų autorius, įvairių premijų laureatas **Gintaras Bleizgys**. Rašytojas pristatė paskutiniąją savo knygą, dienoraščio tipo autobiografinį romaną „*Karmelio kalno papėdėje*“, kuriame šalia kasdienybės aprašymų daug vietos skiriama savęs stebėjimui, egzistenciniams išgyvenimams.

Rugsėjo 20 d. vyko susitikimas su rašytoju, filosofu, publicistu, dramaturgu, sportininku, politiku, visuomenės veikėju, Atgimimo Sąjūdžio pirmeiviu, humanitarinių mokslų daktaru **Arvydu Juozaičiu** ir jo 17 metų rašytos knygos „*Tėvynės tuštėjimo metas*“ pristatymas. Tai 2000–2017 metų publikacijos, kurias autorius rašė įvairiems laikraščiams.

Spalio 25 d. svečiavosi viešnia iš Vilniaus – Lietuvos teatrologė, dailėtyrininkė, humanitarinių mokslų daktarė **Audronė Girdzijauskaitė**, kuri pristatė savo knygą „*Iš teatro ložės*“. Visą gyvenimą paskyrusi Lietuvos teatro istorijai, daugelio monografijų autorė tą vakarą dalijosi mintimis apie savo gyvenimiškas patirtis, Lietuvos teatro raidą iliustruodama gyvais epizodais. Viešnia pasidalino savo prisiminimais apie vaikystės patirtis Kupiškyje, gyvenant pas „Kupiškio močiutę“.

• *Kupiškėnų autorių knygų pristatymai* – didelio lankytojų dėmesio sulaukianti veiklos sritis. Kasmet vyksta po keletą tokio pobūdžio renginių, kuriuos organizuoja Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja Lina Matiukaitė.

„*Kupiškėnų enciklopedijos*“ sutiktuvės. 2018-ieji, Lietuvos 100-mečio metai, prasidėjo labai reikšmingu renginiu – sausio 13 d. pristatytas nuo 2006 m. leistos enciklopedijos trečiasis, jau paskutinis,

tomas, kurio 735 puslapiuose tilpo 1130 straipsnių, apie 2000 nuotraukų ir kitų iliustracijų, darbavosi 58 autoriai. Prie šio didelio kraštotyros darbo kaip enciklopedijos straipsnių autorės prisidėjo 6 bibliotekininkės. Renginyje dalyvavęs leidinio vyr. redaktorius ir sudarytojas, dailėtyrininkas, žurnalistas Vidmantas Jankauskas akcentavo, kad pradėti darbus buvo lengviau, negu juos užbaigti, ekrane rodė nuotraukas tų žmonių, kurie prisidėjo prie šio leidinio atsiradimo ir pateikė įvairios

informacijos – daugelio jau nebėra tarp gyvųjų. Aktyviausias pagalbininkas, straipsnių autorius, istorikas Alvydas Totoris priminė, kad „Kupiškio enciklopedijai“ apimtimi prilygsta tik viena – „Mažosios Lietuvos enciklopedija“, tik kupiškėnai išleido už kuklias lėšas, kai tuo tarpu aną lėšomis leidybai parėmė Vokietija. Kalbėjo vienas iš autorių Algirdas Petrulis, leidinio redaktorė, humanitarinių mokslų daktarė Vida Žilinskienė. Paminėtas dar vienas svarbus žmogus – inžinierius, technologijos mokslų daktaras Linas Vidugiris, vienas aktyviausių ir produktyviausių enciklopedijos bendradarbių, negalėjęs dalyvauti šiame

kupiškėnų sambūryje. Visus enciklopedijos tomus išleido Vilniaus dailės akademijos leidykla, kurios direktorius Marius Iršėnas ne tik padėjo atgabenti taip lauktą leidinį kupiškėnams, bet ir tarė padėkos žodį visiems patriotiškai nusiteikusiems žmonėms, be kurių bendro triūso sunku būtų buvę įgyvendinti idėją. Padėkota straipsnių autoriams, nuotraukų pateikėjams, rėmėjams, tarp kurių ir Kupiškio rajono savivaldybė. V. Jankauskui, A. Totoriui ir V. Žilinskienei įteikti rajono savivaldybės mero Padėkos raštai. LR Seimo narys Jonas Jarutis Vidmantui dovanojo Lietuvos valstybės vėliavą. Gegužės 3 d. **„Kupiškėnų enciklopedija“** pristatyta Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje, dalyvavo V. Jankauskas, L. Matiukaitė, M. Iršėnas.

ai atvykti humanitarinių mokslų daktarei, istorikei Aldonai Vasiliauskienei atstovavo visa skapiškėnų delegacija su Skapiškio bažnyčios klebonu Albertu Kasperavičiumi. Publikacijos „Nesudainuota daina prie Vidugirio miško“ herojaus, liaudies muzikanto Jurgio Stankevičiaus sukurtas melodijas grojo Kupiškio kultūros centro folkloristės Alma Pustovaitienė (armonika, lumzdelis) ir Daiva Palionienė (smuikas).

būti tikėjimo despotu: kunigo Justo Jasėno portretas“.

Spalio 21 d. Kupiškio kultūros centre pristatyta trečioji **Genovaitės Koriznienės** poezijos knyga **„Ilgesio upės“**. Mintimis apie poetės kūrybą dalinosi mokytoja Eugenija Katauskienė, eilėraščius skaitė pati autorė, taip pat bičiulės iš „Lėvens balsų“ klubo – Regina Baltrūnienė ir Eleonora Milda Vaižmužienė, keletą dainų, sukurtų pagal G. Koriznienės tekstus, padainavo Vaiva Mališauskienė.

● **Projekto „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“** (vadovė Lina Matiukaitė) **renginiai**. Šis Lietuvos kultūros tarybos finansuotas projektas įgyvendintas 2017 m. ir skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui, tačiau tęstinės veiklos vyko ir 2018 metais. Vasario 4 d. baigiamasis renginys – Šimtmečio kupiškėnų pagerbimas – organizuotas Vilniaus kupiškėnų klube (Vilniaus mokytojų namuose). Dalyvavo Šimtmečio kupiškėnų rinkimuose į dvidešimtuką patekę, Kupiškį ir Lietuvą garsinantys, žmonės: disko metikas, pasaulio ir olimpinis čempionas Virgilijus Alekna (Šimtmečio kupiškėnas), Kupiškio miestą savo originaliais darbais papuošęs skulptorius Henrikas Orakauskas (6-oji vieta), dailėtyrininkas, daugelio kupiškėniškos tematikos knygų leidėjas Vidmantas Jankauskas (9-oji vieta), rašytoja Renata Šerelytė (11-oji vieta) ir kalbininkė, „Kupiškėnų žodyno“ sudarytoja, humanitarinių mokslų daktarė Klementina Vosylytė (16-oji vieta). Projekto pristatymai vyko Antašavos ir Lukonių padaliniuose, kartu eksponuota mobili paroda „Kupiškėnai –

Nacionalinės bibliotekų savaitės metu – balandžio 26 d. – vyko susitikimas su Šimonyse gimusia rašytoja **Renata Šerelyte** ir jos naujo romano **„Raganos širdis: Paslaptingoji Barbaros Radvilaitės ir jos patikėtinės Magdalenos istorija“** sutiktuvės.

Birželio 28-osios pavakarę pristatytas kultūros ir istorijos almanachas **„Kupiškis. 2017“** (tai jau 15-asis numeris). Dalyvavo leidinio vyr. redaktorius ir sudarytojas V. Jankauskas, kalbos redaktorė Danguolė Gudienė, publikacijų autorės: humanitarinių mokslų daktarė Dalia Dilytė, istorikė Violeta Aleknienė, žurnalistė Virginija Juškienė, dėl ligos negalėjusi

Rudenį pristatytos literatų klubo „Lėvens balsai“ narių naujos poezijos knygos. Spalio 18 d. bibliotekoje vyko beveik dešimtmetį Kupiškio krašto bažnyčiose kunigavusio **Justo Jasėno** trečiosios knygos **„Surink iš pakraščių“** sutiktuvės. Renginyje dalyvavo autorius, jo kūrybą apžvelgė mokytoja Liuda Kopūstienė, eilėraščius skaitė Regina Baltrūnienė. Susitikimą žaismingai pajvairino J. Jasėno pasakojimas apie kelionę į Gruziją, nuotraukos, gruzinų daina „Suliko“, Kauno Vytauto Didžiojo universiteto magistrantės Ignės Rotautaitės 2012 m. sukurtas filmukas „Nenoriu

Lietuvos istorijoje“. Renginyje Antašavoje dalyvavo buvęs LR Seimo narys Albinas Vaižmužis, Šimtmečio kupiškėnų rinkimuose užėmęs 21-ąją vietą, Lukonyse – Terpeikiuose gyvenantis V. Alekno tėvas Stasys Alekna.

• **Projekto „Prabylanti krašto istorija: Interaktyvus žemėlapis“ (vadovė Jolita Pipynienė) renginiai.**

Kupiškio krašto kultūros paveldo išsaugojimui ir etnokultūros sklaidai, inovatyvių technologijų taikymui skirto ir Kultūros tarybos dalinai finansuoto projekto veiklos vyko 2017–2018 m. Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio išvakarėse organizuota keletas edukacinių užsiėmimų: vasario 8 d. Rudilių daugiafunkcinio centro lankytojai supažindinti su Noriūnų ir Rudilių krašto kaimų istorijomis, žinomais žmonėmis, įtrauktais į projekto metu sukurtą interaktyvų žemėlapi, vasario 14 d. Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos mokiniams parodyti filmai atspindintys Kupiškio krašto istoriją, spręstas kryžiažodis. Vasario 16 d. – Lietuvos Valstybės atkūrimo dieną – lankytojai, buvo supažindinti su paroda, kurioje eksponuoti Lietuvos istorijai skirti dokumentai, fotografijos, rankraščiai, su bibliotekoje vykdomais Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirtais projektais.

Lietuvos valstybės nepriklausomybės atkūrimo dienos – Kovo 11-osios – išvakarėse vyko baigiamasis projekto renginys. Dalyvavo projekto dalyviai, daugiausia garbaus amžiaus žmonės, kurių pasakojimai išliks ilgam. Kalbėjo Kovo 11-osios akto signataras Leonas Apšega, mokytoja Danutė Sokienė, pristachiusi savo surinktą skarelių kolekciją, Vilniaus universiteto profesorė Genovaitė Dručkutė. Projekto vadovė J. Pipynienė pademonstravo kaip veikia interaktyvus žemėlapis, pristatė sukurto vaizdo pasakojimus.

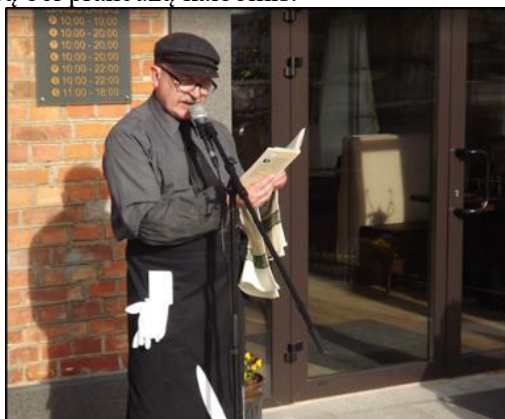
Nuoširdžiai dėkota vyriausiems pašnekovams, atšventusiems 90-ties metų sukaktis – Stanislavai Mažeikytei iš Skapiškio ir Juliui Dyrai iš Kupiškio. Padėkos ir dovanėlės su Kupiškio simbolika įteiktos Aldonai Ramanauskienei, Kaziui Stančikui, Marytei Tamošiūnienei, Genovaitei Vilčinskienei, Eleonorai Keršulienei, Jonui Babickui, Albinui Vaižmužiui, Aušrai Jonušytei, kitiems projekto dalyviams, o jų daugiau nei 40. Armonika grojo Edvardas Kareiva. Renginio pabaigoje vyko kulinarinio paveldo degustacija – ragauti sūriai ir žolelių arbata, bendrauta su įdomiais pašnekovais.

Balandžio 26 d. projektas pristatytas Skapiškio padalinyje ir Laičių skaitytojų aptarnavimo punkte. Skapiškyje į renginį atvyko ir projekto dalyviai Stanislava Mažeikytė, Vidmantas Markevičius, Roma Bugailiškienė. Rugsėjo 25 d. apie šį projektą viešojoje bibliotekoje kalbėta su svečiais – Salamiesčio pagrindinės mokyklos vaikais.

• **Nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė „Kartu mes kuriame ateitį“ (balandžio 23-29 d.)**

Aštuonioliktoji bibliotekų savaitė prasidėjo bibliotekos kiemelyje. Atidarymo šventėje dalyvavo Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus 3b klasės mokiniai ir jų mokytoja Vilma Kareivienė. Renginį pradėjo viešosios bibliotekos direktorius Algirdas Venckus.

Tą pačią dieną, pavakary, viešoji biblioteka skaitytojus pakvietė į tradicinius skaitymus netradicinėje erdvėje – ant Kupos upės kranto įsikūrusios kavinukės „Upės kepyklėlė“ kiemelį. Bibliotekininkai susirinkusiems siūlė iš anksto paruoštą literatūrinį meniu, kurį sudarė penkių rūšių patiekalai: poetiniai užkandžiai su prieskoniais, žaliosios literatūrinės miniatiūros su pipirais ir paprika, pikantiškos rašytojų salotos su baltu padažu, didysis poetinis vinegretas be majonezo ir skaitytojų desertas – fondu iš bibliotekos ir asmeninių fondų. Vyriausiojo virėjo (direktorius A. Venckus) ir dviejų padavėjų paskatinti, visi ragavo bibliotekininkų parinktų „patiekalų“. Skambėjo Juozo Erlicko, Vlodo Šimkaus, Jono Strielkūno, Jono Graičiūno, Vytauto Rudoko eilės, ištraukos iš Viktoro Gerulaičio, Liutauro Degėsio knygų. Po kavos pertraukėlės skanautas ypač pavykęs skaitytojų pasiūlytas literatūrinis desertas. Liejosi eilės ne tik lietuvių, bet ir rusų bei prancūzų kalbomis.

Balandžio 24 d., tradiciškai, jau 16-tą kartą organizuota Kupiškio rajono mokyklų mokytojų kūrybos paroda „**KŪRYBOS ERDVĖS 2018. KODAS**“. Buvusių kareivinių patalpose savo darbus eksponavo ne tik Kupiškio rajono dailės mokytojai, bet ir kiti kūrybingi pedagogai. Šį kartą į kvietimą dalyvauti parodoje atsiliepė devyni rajono jaunosios kartos ugdytojai. Parodos organizatoriai sąmoningai pasirinko kitą lankytojų informavimo būdą – QR kodą. Tik naudojant išmaniuoju telefonu atsisiųstą programėlę „QR Code Reader“ buvo galima nuskaityti prie darbų esančius QR kodus ir taip sužinoti, kokio autorius yra vienas ar kitas darbas.

Simboliška, Nacionalinės bibliotekų savaitės metu (balandžio 26 d.), į gimtąjį kraštą trumpam sugrįžo prozininkė, poetė, dramaturgė, literatūros kritikė **Renata Šerelytė**. Pirmoji stotelė – Šimonių miestelis, kuriame užaugo ir pirmuosius literatūrinius bandymus patyrė Renata. Šiltas susitikimas su mokiniais, mokytojais ir vietos bendruomene vyko Šimonių pagrindinėje mokykloje. Antroji stotelė – Kupiškio viešoji biblioteka, kurioje rašytojos laukė nemažas gerbėjų būrys. Renatai Šerelytei, bendraujant su renginio vedėja Lina Matiukaite, mezgėsi nuoširdus pokalbis apie naujausią knygą, romaną „**Raganos širdis. Paslaptingoji Barboros Radvilaitės ir jos patikėtinės Magdalenos istorija**“. Rašytoja mielai atsakė į susirinkusių klausimus.

Balandžio 27 d. vyko du susitikimai: pirmasis vaikams – su vaikų ir paauglių rašytoja **Rebeka Una**, antrasis suaugusiems – su Lietuvos Respublikos Seimo nariu **Robertu Šarknicku**. Pristatyta jo knyga „**Šarkos sielos šauksmas**“.

Savaitės metu, VB darbuotojos vyko į padalinius, kuriuose buvo pristatyti projektai „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ (Lukonyse), „Prabylanti krašto istorija: interaktyvus žemėlapis“ (Skapiškyje, Laičiuose).

Pasibaigus intensyviai Nacionalinei bibliotekų savaitei, balandžio 30 d. Kupiškio rajono bibliotekininkai skyrė kultūrinei-educacinei išvykai į **Pakruojį**, kurios metu apsilankė Juozo Paukštelio viešojoje bibliotekoje, medinėje sinagogoje, dalyvavo edukacinėje programoje Pakruojo dvare.

Lankytojai buvo kviečiami dalyvauti akcijose: „Paremk Kupiškio viešąją biblioteką – paskirk jai 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio“, „Dovana – nemokamas skaitytojo pažymėjimas“ (per savaitę išduota 19 nemokamų skaitytojo pažymėjimų), „Dovanok bibliotekai naują knygą“, „Klausk bibliotekininko gyvai“, pasinaudoti I aukšte esančia knygų mainų lentyna „Dalinkimės“, atnešant iš savo asmeninės bibliotekos perskaitytą knygą ir pasiimant iš ten sau reikalingą leidinį.

● **Muzikinės valandėlės**

Spalio 17 d. įvyko **poezijos ir muzikos popietė „Muzikos ir žodžio šviesa**“, skirta Baltosios lazdelės dienai. LAB Šiaulių padalinio vyriausioji bibliotekininkė Jovita Lapinskaitė pristatė Nepriklausomų rašytojų sąjungos narę Karoliną Kazlauskienę, kuri kartu su seserimi Elze Račkauskiene skaitė savo kūrybos eilėraščius. Dalyvavo LAB Panevėžio padalinio vyr. bibliotekininkė Nijolė Bielinskienė ir LASS Panevėžio filialo pirmininkas Jurmantas Maselis tarp skaitymų griežęs armonika. Žavėjo Karolinos neįsprausti į rėmus, širdimi jaučiami eilėraščiai, kurie dažnai tampa dainomis. Su panevėžiečiu muzikantu ir dainininku Arvydu Griškevičiumi Karolina Kazlauskienė yra įrašiusi eilėraščių ir dainų, pagal jos tekstus kompaktinę plokštelę.

Lapkričio 7 d. Kupiškyje viešėjęs LR Seimo narys ir V. Kernagio fondo vadovas Vytautas Kernagis. Jaunesnysis per muzikinę **paskaitą-prezentaciją „Maestro Vytautą Kernagį prisimenant**“ apžvelgė savo tėvo Vytauto Kernagio kūrybinio kelio etapus, pasakojimą iliustruodamas vaizdiniais intarpais, kuriuose buvo galima išvysti maestro.

- **„Poezijos pavasario aidai Kupiškyje“**

Tradicinė, jau septintoji, šventė **„Poezijos pavasario aidai Kupiškyje“** vyko birželio 9 d. Adomynės dvare. Prigijo graži tradicija – prisiminti Amžinybėn iškeliavusius mūsų krašto kūrėjus. Šių metų šventė buvo dedikuota visai netoli Adomynės, Milaikiškio kaime, gyvenusio poeto Broniaus Rimšos (1892–1975), 1940 m. išleidusio eilėraščių knygą „Ant beržo tošės“ ir prieš metus mus palikusios „Lėvens balsų“ klubo narės, žurnalistės Eugenijos Urbonienės (1943–2017) atminimui. Jų kūrybos fragmentus paskaitė aktorius Romualdas Gudas ir E. Urbonienės anūkė Vilija Jackevičiūtė. Šventės dalyvius pasveikino LR Seimo narys Jonas Jarutis, Adomynės bendruomenės pirmininkė Virginija Pakalniškienė. Gitara grojo ir dainavo Algis Baronas iš Svėdasų, savo kūrybos dainas atliko Elena Freder iš Panevėžio. Dalyvavo literatai iš visos Aukštaitijos (Anykščių, Biržų, Panevėžio, Pasvalio, Rokiškio, Svėdasų), o tolimiausia viešnia – Klaipėdoje gyvenanti buvusi skapiškėnė Gerda Jankevičiūtė.

- **„Literatūros ir kino dienos bibliotekoje“**

Kupiškio VB yra Lietuvos kultūros tarybos finansuoto Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės VB projekto, skirto Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatų kūrybos sklaidai, partnerė. Kartu su projekto vadove Elvyra Pažemeckaitė organizuoti trys renginiai – susitikimai su nacionalinės premijos laureatais.

Balandžio 12 d. Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos Algirdo Juliaus Greimo klasėje (žymus semiotikas mokėsi šioje mokykloje) vyko popietė **„Greimo sugrįžimas“**, kurioje dalyvavo semiotikas, literatūros kritikas, profesorius **Kęstutis Nastopka** ir Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Juozo Miltinio palikimo studijų centro vadovė **Angelė Mikelinskaitė**, kuri kalbėjo apie A. J. Greimo ir J. Miltinio ryšius, jų susirašinėjimą, rodė ir komentavo studijų centre saugomus laiškus.

Daugiausiai kupiškėnų susirinko į spalio 26 d. vykusį susitikimą su tiesiai iš Paryžiaus atskridusiu rašytoju **Valdu Papiėviu** – salė vos sutalpino visus literatūros mylėtojus. Svečius pristatė projekto vadovė E. Pažemeckaitė, o pakalbą moderavo kultūros istorikas, humanitarinių mokslų daktaras **Darius Kuolys**. Susirinkusieji galėjo įsigyti V. Papiėvio knygų ir gauti autoriaus autografą.

Kiek mažiau dėmesio sulaukė lapkričio 16 d. vykęs susitikimas su rašytoja, šiuolaikinių novelių meistre, trijų knygų autore, 2017 metų nacionalinės premijos laureate **Danute Kalinauskaite**. Viešnią kalbino Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Renginių organizavimo ir leidybos skyriaus darbuotoja Vida Mikelevičiūtė.

- **Susitikimai su jaunaisiais menininkais**

Kupiškėnai turėjo galimybę susipažinti ir su jaunųjų menininkų, dar nepelnusių reikšmingų apdovanojimų, kūryba. Lietuvos rašytojų sąjungos Rašytojų klubas pasiūlė dalyvauti jų projektą „Salvete, juvenes“ („Sveiki, jaunieji“). Birželio 21 d. vykusiame renginyje dalyvavo istorikas, Vilniaus universiteto dėstytojas, knygų „Paukščių miegas“ ir „Orfėjas, kelionė pirmyn ir atgal“ autorius Tomas Vaiseta, filologė, literatūros ir kultūros kritikė, apžvalgininkė Lina Buividavičiūtė, dainų kūrėjas ir atlikėjas Gytis Ambrazevičius. Susitikimas neprailgo, buvo užduota daug klausimų, žmonės domėjosi, kokias lietuvių autorių knygas verta paskaityti, kaip lietuvių literatūra atrodo Europos kontekste.

Pratęsiant jaunųjų kūrėjų temą, būtina paminėti ir susitikimą su rašytoju Justinu Žilinsku, kuris dažnas svečias Kupiškio krašte, nes abu jo tėvai kilę iš Kupiškio rajono, o Skodinių kaime tebėra senelių sodyba, kurioje prabėgo Justino vaikystės vasaros. Gruodžio 13 d. Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijoje rašytojas pristatė paaugliams skirtą knygą „Kaukas Gugis ir kerų karas“, kuri dalyvavo Metų knygos rinkimuose.

- **Knygų mylėtojų klubas „Knygius“. Pokalbiai apie perskaitytas knygas**

Klubas susikūręs 2017 m. spalio mėn., nuo 10 entuziastų išaugo iki 20, nuolat prisijungia nauji nariai. Klubo koordinatore – vyresn. bibliotekininkė Rita Senvaitienė. Kovo mėn. išrinktas pavadinimas – „Knygius“. 2018-aisiais, Lankytojų aptarnavimo skyriaus Skaitytojų kampelyje, įvyko 10 klubo susitikimų, kurių metu dalintasi įspūdžiais apie perskaitytas knygas, susipažinta su bibliotekoje naujai gautomis knygomis. Moterys skaito, diskutuoja ir rekomenduoja kitiems perskaityti labiausiai patikusias knygas.

Neapsiribojama vien knygų aptarimais: buvo suorganizuota išvyka į Panevėžio dramos teatro spektaklį pagal P. Pukytės knygą „Bedalis ir labdarys“, žiūrėtas filmas „Tarp pilkų debesų“ pagal to paties pavadinimo R. Šepetys knygą, diskutuota biblioterapijos tema, dalyvaujant psichologei Skaistutei Paulauskienei, pažymėti Prancūzų knygos metai, aptariant prancūzų literatūros iškiliausius autorius ir jų knygas kartu su viešnia, kraštietė VU prancūzų katedros profesore Genovaite Dručkute, surengta viktorina. Klubo narės aktyviai dalyvavo akcijoje „Vasara su knyga“.

• *Metų knygos rinkimai*

Sausio 30 d. bibliotekos lankytojai ir darbuotojai, Trečiojo amžiaus universiteto klausytojai **rinko 2017 Metų knygą suaugusiųjų kategorijoje**. Balsavimui buvo pristatytos knygos: Daivos Čepauskaitės 3-jų pjesių knyga „Aš tave užmiršau“, Rimanto Kmitos popromanas, parašytas šiaurietiška tarme „Pietinia kronikas“, Mindaugo Kvietkausko esė „Uosto fuga“, Undinės Radzevičiūtės romanas „Kraujas mėlynas“ ir Tomo Vaisetos romanas „Orfėjas, kelionė pirmyn ir atgal“. Balsų dauguma Metų knyga išrinkta Mindaugo Kvietkausko esė rinkinys „Uosto fuga“. Tokį pasirinkimą greičiausiai lėmė sausio 25 d. viešojoje bibliotekoje vykęs susitikimas su šios knygos autoriumi M. Kvietkausku.

Įsibėgėjant Metų knygos 2018 rinkimų akcijai, lapkričio 20 d., Trečiojo amžiaus universiteto Literatūros fakulteto klausytojams pristatytas publicistikos ir dokumentikos knygų penketukas. Šiame sąrašą skaitytojų dėmesio vertos knygos apie stiprias asmenybes ir įdomaus likimo žmones: Rūta Oginskaitė „Gib a kuk = Žvilgtelėk“, Sigitas Parulskis „Amžinybė manęs nejaudina“, Giedra Radvilavičiūtė „Tekstų persekiojimas“, Aurimas Švedas „Irena Veisaitė. Gyvenimas turėtų būti skaidrus“, Tomas Venclova „Nelyginant šiaurė magnetą: pašnekesiai su Ellen Hinsey“.

• *Parodų pristatymai netradicinėse erdvėse*

Kraštytyros ir edukacijos skyriaus vedėja L. Matiukaitė, iki 2017 m. rudens dirbusi direktoriaus pavaduotoja, daug metų organizavo rajono mokytojų ir jų bičiulių kūrybinių darbų parodas „Kūrybos erdvės“ – jų būta 15. Bibliotekai įsikūrus laikinose patalpose, kur labai trūksta vietos parodų eksponavimui, šią tradiciją toliau tęsia direktorius Algirdas Venckus, kurio profesija – dailės ir istorijos mokytojas. Paroda „Kūrybos erdvės. 2018. Kodas“ veikė buvusių kareivinių patalpose, kuriose įsikūręs VB atsarginis knygų fondas. Šį kartą 9 kūrėjai pateikė labai įvairių darbų, drąsiai jungdami įvairias medžiagas ir priemones, pasirinkdami tradicinius ir netradicinius sprendimus. Balandžio 24 d. vyko interaktyvus parodos pristatymas, skelbime nebuvo autorių pavardžių ar darbų pavadinimų, pasirinktas kitas informavimo būdas – QR kodas.

• *Draugystė tęsiasi*

Kupiškio viešoji biblioteka bendradarbiauja su Vilniaus kupiškėnų klubu (prezidentas Vilius Bartulis), kiekvienais metais kartu organizuoja renginius. Vilniaus kupiškėnai kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį renkasi Vilniaus mokytojų namų svetainėje.

Vasario 4 d. čia vyko projekto „**Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje**“ (vadovė Lina Matiukaitė) pristatymas. Salė vos sutalpino visus norėjusius susitikti su garsiais savo kraštiečiais. Iš žymiausių kupiškėnų dvidešimtuko dalyvavo penki – Klementina Vosylytė, Renata Šerelytė, Virgilijus Alekna, Henrikas Orakauskas, Vidmantas Jankauskas. Svetainėje eksponuota Šimtmečio kupiškėnus pristatanti mobili paroda, visi popietės dalyviai gavo dovanų po leidinuką „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“.

• *NAUJA VEIKLA: Valandėlės „Senos plokštelės“*

Perfrazuojant posakį, kad nauja yra užmiršta sena ir atsižvelgiant į kylantį susidomėjimą senomis vinilinėmis plokštelėmis, Skaitykloje kaupiamas senų plokštelių fondas. Surengtos kelios plokštelių klausymo popietės: sausio 25 d. lankytojai buvo pakviesti į popietę „Senos dainos – geros dainos“, kurios metu reikėjo atspėti dainą; vasario 9 d. – pasiklausyti įvairaus žanro muzikinių kūrinių keliomis kalbomis; kovo 22 d. skambėjo Edmundo Kučinsko dainų įrašai, o lapkričio 29 d. – susirinkusieji klausėsi kadaise labai populiaraus ansamblio „Nerija“ dainų. Mažieji bibliotekos svečiai, Salamiesčio ir Šepetos (pradinukai, ikimokyklinukai), rugsėjo 25 d. ir spalio 18 d. buvo pakviesti paklausyti iš plokštelių sekamų pasakų. Surengtos nedidelės skaitytojų dovanotų plokštelių parodėlės iš asmeninių Irenos Kulbokienės, Dangutės Letkauskienės, Algimanto ir Pulcherijos Jasaičių kolekcijų.

• *Kiti renginiai, šventės ir akcijos*

Pilietinė akcija. Sausio 13-osios, Laisvės gynėjų dienos proga bibliotekos languose buvo uždegtos atminimo žvakelės žuvusiems už laisvę atminti.

Paskaitos sveikos gyvensenos tema. Sausio 16 d. Skaitytojų kampelyje įvyko paskaita „Kalcis ir gyvenimas“ (lektorė Kristina Misiuvienė). Spalio 2 d. bibliotekos lankytojai klausėsi gydytojo iš Rygos Olego Suškino paskaitos apie sveiką gyvenseną, ligų diagnostiką ir gydymą, sveiką mitybą.

Susitikimai. Kupiškio viešosios bibliotekos kvietimu 2018 m. sausio 19 d. Kupiškio mieste viešėjo ambasadorius, Lietuvos Respublikos Seimo narys, buvęs ambasadorius prie UNESCO Arūnas Gelūnas. Kupiškio Kultūros centro vitražų salėje svečias susitiko su visuomenės atstovais ir skaitė paskaitą „Algirdo Juliaus Greimo aktualumas – nuo Kupiškio iki Paryžiaus“.

Kovo 22 d. Kupiškį, po dvidešimties metų pertraukos, viešosios bibliotekos kvietimu aplankė tarptautinių konkursų ir Lietuvos vyriausybės kultūros ir meno premijų laureatė, dainininkė Giedrė Kaukaitė. Nebekonzertuojanti, tačiau kaip visada elegantiška ir puikiai bendraujanti solistė susitiko su jos talento gerbėjais Kupiškio meno mokyklos salėje. Dainininkė pristatė žiūrovams autobiografinį filmą „Aš pažįstu tą smoką“, atsakė į žiūrovų klausimus.

Akcija „Vasara su knyga“. Šią vasarą jau trečią kartą Lietuvos apskričių viešosios bibliotekos skelbė skaitymo iššūkį „Vasara su knyga“ devizu „Vasara be knygos – ne vasara“ (nuo birželio 1 d. iki rugpjūčio 31 d.). Iššūkį priėmę dalyviai (amžius nesvarbus) sutiko įveikti 5 skaitymo užduotis: perskaityti penkias knygas nurodyta tema ir atsakyti į klausimus. Reikėjo perskaityti po vieną knygą apie Lietuvą, rekomenduotą draugo, apie atostogas, ir tokią, kurioje būtų minima profesija. Didžiausias iššūkis buvo rasti knygą, išleistą skaitančiojo gimimo metais. Kupiškio rajone šį iššūkį įveikė 26 dalyviai: 19 suaugusių ir 7 vaikai, t. y. viešojoje bibliotekoje – 11, Adomynės padalinyje – 4, Rudilių – 7, Subačiaus, Virbališkių padaliniuose po 2.

Teminiai vakarai. Gruodžio 3 d. bibliotekoje įvyko susitikimas su Misija Sibiras – 2018 dalyviais: R. Budnikaite, V. Ambrazaityte ir M. Toliušiū, kurie savo misiją atliko Kazachstane, tvarkydami istorines palaidojimo vietas Karagandos, Balchašo bei Džezkazgano apylinkėse. Svečiai papasakojo apie atranką į ekspediciją, apie ten sutiktus gyvenančius lietuvius, apie pastatytus kryžius lietuvių palaidojimų vietose.

Paroda + edukacija. Vasario 14 d. viešojoje bibliotekoje vyko parodos „Vasario 16-osios Lietuva: laiškai, fotografijos, dokumentai, spauda“ pristatymas + edukacijos. Nedidelėje erdvėje (laiptinėje) buvo sutalpinta gausybė dokumentų, fotografijų, spaudos puslapių kopijų, atskleidžiančių Nepriklausomos Lietuvos gyvenimą 1918–1940 metais. Vyko to paties pavadinimo edukacinės programos, skirtos įvairaus amžiaus lankytojams. Šią programą Vasario 16-osios išvakarėse išbandė kelios dešimtys Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos auklėtinių.

Nacionalinis diktantas. Kovo 2 d. viešoji biblioteka įsijungė į *Nacionalinio diktanto* rašymo akciją, ragindama lankytojus dalyvauti šiame raštingumo renginyje. Diktantas buvo rašomas Kupiškio viešojoje bibliotekoje ir 7 VB padaliniuose – Subačiaus, Naivių, Palėvenėlės, Skapiškio, Šepetos, Salamiesčio, Juodpėnų. Kupiškio VB diktantą rašė 10 žmonių, padaliniuose – 55. Iš viso raštingumo žinias rajono bibliotekose pasitikrino 65 žmonės. Dikuotas Juliaus Sasnausko tekstas „Vienkartinumas“.

Pastaba: Visų VB bei padalinių renginių aprašymai ir nuotraukos yra svetainės www.kupiskiovb.lt rubrikose „Įvykę renginiai“, „Naujienos“ ir „Vaikų erdvė“.

2. Padalinių žodiniai (kultūriniai ir edukaciniai) renginiai suaugusiems

Subačiaus miesto padalinys surengė Sausio 13-osios minėjimą. Bendradarbiaujant su Kupiškio kultūros centro Subačiaus padaliniu, vasario 16 d., organizavo „Atkurtos Lietuvos Valstybės 100-mečio“ šventę bei minėjo Motinos dieną. Jau tapo tradicija Nacionalinės bibliotekų savaitės metu minėti Medikų dieną. Rugsėjo mėnesį pristatyta Irenos Gildutytės-Navikienės poezijos knyga „Laikas taip tyliai tiksi“ ir pagal knygos autorės eiles, legendinio ansamblio „Armonikos“ vadovo Stasio Liupkevičiaus muziką sukurtų dainų kompaktinė plokštelė „Būtie manoji, kur skubi?“, o gruodžio mėn. – literatų klubo „Lėvens balsai“ narės Genovaitės Koriznienės poezijos knyga „Ilgesio upės“. Bibliotekoje vyko renginių ciklo „Salvete, juvenes“ renginys, susitikimas su rašytoju Tomu Vaiseta, poete Lina Buividavičiūte ir dainų atlikėju Gyčiu Ambrazevičiumi.

Adomynės padalinyje prarastas pokalbis su skaitytojais „Kokia biblioteka turi būti? Knygos ar kompiuteriai?“, vyko popietė „Skaitymo iššūkis Adomynėje“, kalbėta apie skaitytas knygas, apdovanoti iššūkį įveikę skaitytojai.

Alizavos padalinys poezijos gerbėjus kvietė į kunigo, poeto Justo Jasėno knygos „Surink iš pakraščių“ ir jo sudarytos poetės Jadvygos Gabriūnaitės knygos „Prisilietimas prie dilgelės“ pristatymų renginius. Vasario 16-ąją organizavo renginį „Aš tikrai myliu Lietuvą“.

Antašavos padalinyje vyko viešosios bibliotekos vykdyto projekto „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ pristatymas, Vasario 16-oji minėta popietė „Dovana Lietuvai“, vykdyta pilietinė akcija „Ačiū“ (lankytos žymios Antašavos vietos), bendradarbiaujant su KKC Antašavos laisvalaikio salės vadybininke organizuota Advento vakaronė „Tyliai belaukiant“.

Juodpėnų padalinys visus renginius organizuoja kartu su vietos bendruomenės taryba, KKC Juodpėnų laisvalaikio sale. Bendromis jėgomis organizuotas renginys „Ar pažįsti savo gimtąjį kraštą?“, pilietinė akcija „Ačiū“, skirta Vasario 16-ajai paminėti. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu vyko Reginos Baltrūnienės kūrybinių darbų ir jos poezijos knygelių pristatymas. Organizuotos tradicinės kaimo šventės „Po liepa“ ir „Rudens mozaika“.

Laičių skaitytojų aptarnavimo punktas renginius organizuoja kartu su KKC Laičių laisvalaikio sale. Organizuota pilietinė akcija „Keliu vėliavą“ (vėliavos iškeltos kunigo Antano Balaišio, rašytojo Jurgio Usinavičiaus, pedagogo Liongino Šepkaus sodybose), popietė-diskusija „Biblioteka – atviros durys. Įženkl!“.

Kupiškio VB Kraštotyros ir edukacijos skyriaus bibliografe Jolita Pipynienė surengė projekto „Prabylanti krašto istorija: interaktyvus žemėlapis“ pristatymą.

Lukonių padalinys kartu su Lukonių laisvalaikio salės darbuotoja organizavo šventes „Žydėkime kaip gėlės“, „Vasaros palydos“, „Sveikas kaimynėli 2018“ (renginyje dalyvavo olimpinis čempionas, LR Seimo narys Virgilijus Alekna). Gruodžio mėn. vyko Lukonių bibliotekos globėjos Birutės Zaborskytės-Jasinskienės poezijos knygos „Širdies kelionė“ pristatymas.

Naivių padalinyje vyko Gražutės Valaitienės rankdarbių parodos pristatymas, Vasario 16-osios minėjimas, literatūrinė-muzikinė popietė „Pavasariu žemė gyva“ (dalyvavo kraštiečiai, literatė Irena Gladutytė-Navikienė ir muzikantas, kompozitorius Stasys Liupkevičius). Organizuotas renginys Lietuvos kariuomenės generalinio štabo pulkininkui Konstantinui Dulksniui atminti, vyko Giedrutės Murnikovienės poezijos knygos „Vėjo mylimoji“ pristatymas, padėkos popietė „Po Angelo sparnu“.

Noriūnų padalinys jungėsi prie Lietuvos Nepriklausomybės šimtmečio minėjimo akcijos ir su bibliotekos lankytojais kėlė vėliavas Palėvenės krašto įžymiose vietose. Organizuoti susitikimai su Genute Malakauskiene, dirbinių parodos „Kai lieka laiko nuo darbų“ autore ir kraštotyrininku, fotografu Tautvilu Uža.

Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkte buvo pristatyta kunigo Justo Jasėno poezijos knygelė „Surink iš pakraščių“ ir jo sudaryta Jadvygos Gabriūnaitės eilėraščių knyga „Prisilietimas prie dilgelės“. Vyko popietė „Metų knygos rinkimai“, popietės, skirtos Velykų ir Advento papročiams prisiminti.

Rudilių padalinys organizavo Metų knygos publicistikos ir dokumentikos knygų penketuko pristatymą. Su aktyviausiais skaitytojais vyko į filmo „Tarp pilkų debesų“ peržiūrą Panevėžyje, o į Kupiškio viešąją biblioteką – susipažinti su projekto „Prabylanti krašto istorija“ interaktyviu žemėlapiu.

Salamiesčio padalinyje vyko popietė moterims, kurios metu Klaipėdos valstybinės kolegijos grožio terapijos studijų programos studentė Miglė Bartaševičiūtė skaitė pranešimą apie celiulitą. Organizuota popietė „Kalėdų paslaptis“, kurios metu kalbėta apie papročius, klausytos kalėdinės giesmės, skaityti eilėraščiai.

Skapiškio padalinyje vyko paskaita „Kas lemia žmonių sveikatą“ (lektorė Kristina Misiuvienė), susitikimas su Kupiškio žmonių su negalia draugijos nariais „Negalia – ne kliūtis“, VB projekto „Kupiškėnai Lietuvos istorijoje“ pristatymas. Vasarą organizuotas dviračių žygis „Pažink savo kraštą dviračio ritmu“ (aplankyti žymiausi Skapiškio krašto objektai). Bibliotekoje lankėsi rašytojas Justinas Žilinskas su LRT televizijos laidos „Misija knygnešys“ kūrybine komanda. Poezijos ir dainų vakarą dovanuoja panevėžietė poetė ir bardė Elena Freder.

Šepetos padalinys kartu su Šepetos laisvalaikio salės darbuotoja vykdė pilietinę iniciatyvą „100 žibintų Laisvei“ (žiūrėtas dokumentinis filmas „Šimtamečių godos“, pagaminta ir uždegta kaime 100 žibintų – stiklainiai dekoruoti vėliavos spalvomis, vyko koncertas). Organizuota poezijos popietė, kurios metu savo kūrybos eilėraščius skaitė Genovaitė Koriznienė, gegužės mėnesį minėta Motinos diena.

Šimonių padalinyje vyko susitikimas su rašytoja Renata Šerelyte, organizuotos Užgavėnės – „Lašininio ir Kanapinio“ šventė.

Virbališkių padalinys organizavo Jadvygos Gabriūnaitės knygos „Prisilietimas prie dilgelės“ (sudarytojas kunigas Justas Jasėnas) pristatymą, šventę, skirtą kraštotyrininkės Kazimieros Danutės Sokienės 80-mečiui, susitikimą su kraštotyrininku, fotografu Tautvilu Uža, kun. Justo Jasėno poezijos knygelės „Surink iš pakraščių“ pristatymą, Lietuvos šimtmečiui skirtą renginį „Atmintis išlieka gyva“, kurios metu buvo pristatyta knyga „Jutkonys ir jutkoničiai“ (sudarytojas doc. dr. Linas Vidugiris).

3. Edukacinė veikla

2018 m. didelis dėmesys buvo skiriamas edukacinei veiklai, kuri praplečia ir pajvairina bibliotekų paslaugas, įtraukia įvairaus amžiaus bibliotekos lankytojus. Kartais sunku atskirti, kuris renginys yra būtent edukacinis, o kuris žodinis. VB ir jos padaliniuose buvo vykdytos 59 įvairios tematikos edukacinės programos, organizuoti 286 edukaciniai renginiai (VB – 152, MP – 11, KP – 123), iš jų – 208 skirti vaikams. 2017 m. buvo tik 70 tokio pobūdžio renginių.

	Programų skaičius		Užsiėmimų skaičius		Lankytojų skaičius		Užsiėmimų trukmė (val.)	
	Iš viso	Vaikams	Iš viso	Vaikams	Iš viso	Vaikų	Iš viso	Vaikams
Padaliniuose	36	22	134	96	1454	905	204	141
VB	23	18	152	112	1729	1169	392	339
SVB	59	40	286	208	3183	2074	596	480

Edukaciniai užsiėmimai suaugusiems viešojoje bibliotekoje ir už jos ribų. Tęsiasi draugystė su Kupiškio Trečiojo amžiaus universitetu (TAU): Kraštotyros ir edukacijos skyriuje pirmą ir trečią mėnesio antradienį vyksta Literatūros fakulteto (dekanė Liuda Kopūstienė) užsiėmimai. Buvo 14 užsiėmimų, kurių

metu kalbėta apie įvairių rašytojų kūrybą (Vaidoto Daunio, Justino Marcinkevičiaus, Elenos Mezginaitės, Sigito Gedos, Aido Marčėno, Mariaus Ivaškevičiaus ir kt.) aptartos perskaitytos knygos. Ruošiantis užsiėmimams dekanėi talkina bibliotekininkės J. Pipynienė, J. Širvinskienė ir R. Vasiliauskienė.

Edukacinė programa „Prabylanti krašto istorija“ (6 užsiėmimus vedė J. Pipynienė) vykdyta Kupiškio viešojoje bibliotekoje, Skapiškio padalinyje, Laičių skaitytojų aptarnavimo punkte, Rudilių daugiafunkciniame centre, Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje. Programa „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“ (4 užsiėmimai, vedė L. Matiukaitė) – Kupiškio viešojoje bibliotekoje, Lukonių padalinyje, Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje, „Vasario 16-osios Lietuva“ (3 užsiėmimai, vedė A. Venckus ir L. Matiukaitė) – Kupiškio VB ir Palėvenėlės lankytojų aptarnavimo punkte, „Lietuvos Persitvarkymo sąjūdis Kupiškyje“ (3 užsiėmimai, vedė A. Venckus) – Kupiškio VB.

Nauja paslauga. Nuo spalio mėnesio Trečiojo amžiaus universiteto klausytojams R. Vilkienė ir I. Žurauskienė veda prancūzų kalbos kursus, buvo 10 užsiėmimų.

Suaugusiems lankytojams padaliniuose organizuoti edukaciniai užsiėmimai: „Kad Advento vakarai neprailgtų“, „Lai tyliai sužvanga varpeliai“ (Alizavos padalinyje), Juodpėnų padalinyje vykdyta programa „Auksarankės“ (mokyta lankstyti popierines gerves, vasaros šventei gamino žibintus), Lukonyse – edukacinė programa „Bendruomenės gyventojų sveikatingumo skatinimas“ (vyko 3 užsiėmimai: „Vaistiniai augalai – mažieji, žalieji daktarai“, „Tas medučio skanumėlis, neapsakomas gardumėlis“, „Už sveiką bei aktyvų gyvenimo būdą“). Naivių padalinyje vykdytos 5 programos: „Pasitinkant atkurtos Lietuvos šimtmetį“, „Velykų belaukiant“, „Bitute, pilkoji“, „Pasidalinkime receptais“, adventinių renginių ciklas „Kalėdų belaukiant“. Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punktas vykdė programą „Puoselėjant lietuviškus papročius ir tradicijas“, įvyko 3 užsiėmimai (1 vaikams – „Kalėdos mano delne“ ir 2 suaugusiems: „Kiaušinių marginimo paslaptys“, „Advento vainikų pynimas“). Šepetos padalinyje – „Mes kuriame grožį“, Virbališkių padalinyje – „Tautos, kaip ir medžio stiprybė šaknyse“, „Kvepiančios Kalėdos“ ir kt.

Kad ši suaktyvėjusi veikla pasiteisino, abejonių nekyla: išaugo lankytojų skaičius, jaučiamas įvairių amžiaus grupių lankytojų susidomėjimas naujomis bibliotekos veiklomis.

4. Dokumentų parodos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose

Bibliotekose eksponuojamas parodas galima suskirstyti į keletą grupių: 1) personalinės, skirtos rašytojų ir kitų žymių žmonių jubiliejams; 2) teminės, skirtos valstybinėms ir kalendorinėms šventėms, Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio, Vydūno metams, negrožinės literatūros sklaidai; 3) kraštotyrinės. Pagal formą – tradicinės, virtualios ir mobilios, pagal dokumentų rūšis – spaudinių, rankraščių, fotografijų ir kūrybinių darbų.

Nors bibliotekoje mažai erdvių parodų eksponavimui, bet lyginant su 2017 m., parodų skaičius išaugo. Bibliotekininkų išradingumo dėka jos eksponuojamos koridoriuose, laiptinėje, stiklo vitrinose ir kt.

● **Viešojoje bibliotekoje,** Kraštotyros ir edukacijos skyriaus darbuotojų (R. Vasiliauskienės ir J. Pipynienės) daugiausia rengtų **dokumentų** parodų buvo skirtos žymių kupiškėnų jubiliejų paminėjimui: „Skambi gimta tarmė“ (K. Vosilytei – 80 m., V. Rudokui – 90 m.), „Kraštotyrininkė iš Virbališkių“ (K. D. Sokienei – 80 m.), „... o juk rytas bus giedras ir saulėtas“ (B. Ribokui – 70 m.), „Nuo Laukminiškių iki Rio de Ženeiro“ (P. Babickui – 115 m.), „Kai naktis vualin supas“ (J. Graičiūnui – 115 m.), „Aktorystė išmokė atlikti daugiau, nei įmanoma“ (J. Matekonytei – 70 m.), „Filosofas Vincas Vyčinas: 1918–1996“, „Liaudies muzikantas Jurgis Stankevičius“. Veikė teminės parodos: „Vasario 16-oji – Lietuvos valstybės atkūrimo diena“, „Kupiškis žemėlapiuose“, „Senuosius leidinius pavarčius“, „Pažinkime pasaulį su knyga“.

Lankytojų aptarnavimo skyriaus darbuotojos rengė dokumentų parodas siekiant atkreipti lankytojų dėmesį į svarbius jubiliejus, minėtinas datas ir kt. įvykius: „Vydūno pasaulis“, „Poetė Janina Degutytė“, „Rašytojas ir švietėjas Simonas Daukantas“, „Iš neregijų kūrybos“, „Metų knyga – 2018“, „Skaitau ir dalinuosi“ ir kt.

Parodos stiklo vitrinose. Lankytojų aptarnavimo skyriaus Abonemente esančiose stiklo vitrinose rengiamos bibliotekos lankytojų pasiūlytų eksponatų (rankdarbių, nuotraukų, atvirukų ir pan.) parodos. 2018 metais eksponuotos 2 senų atvirukų – Algirdo Venckaus 1923–1924 m., Vandos Jokantienės šeimos 1918–1930 m. – parodos. Minint atkurtos Lietuvos valstybės 100-metį, eksponuotos nuotraukos iš tarpukario laikotarpio. Surengta 10 senų fotografijų ekspozicijų: „Vorkutos vaizdai 1954 m.“ (iš Vandos Jokantienės albumo), „Knygnešio Petro Juodakio šeima 1914–1933 m.“, „Šimonių parapija 1930–1934 m.“ (Zinaidos Černiūtės-Lukšienės šeimos archyvas), „Kupiškio parapija 1900–1940 m.“ (iš Reginos Pakarklienės šeimos archyvo), „Cirko aktoriai Kupiškyje 1936 m.“ ir kt. Lapkričio mėnesį, minint Šiaurės šalių bibliotekų savaitę, eksponuotos kelionių iš Švedijos nuotraukos, kurias paskolino Zita Jurgelionienė. Įvairiu metu veikė Reginos Baltrūnienės simografijos darbų, knygų skirtukų, karpinių bei papuošalų ekspozicijos. Visą gruodžio mėnesį lankytojus džiugino senovinių kalėdinių žaisliukų paroda iš mokytojos Solveigos Puišienės rinkinio.

Fotografijų parodos. Liepos mėnesį bibliotekos languose eksponuota Mariaus Jovaišos fotografijų paroda „Neregėta Lietuva“. Balandžio mėnesį į Kupiškį buvo atkeliavusi paroda „Lietuvos spaudos fotografija. 2017“. Didžioji dalis fotografijų eksponuotos Kupiškio kultūros centre, o likusios – viešosios bibliotekos laiptinėje. Šioje erdvėje veikė ir daugiau fotografijų parodų: „Sąjūdžio metus minint“, „Vasario 16-osios Lietuva: fotografijos, laišakai, dokumentai“, Dalios Venckuvienės „Tautinis kostiumas Lietuvoje ir svetur“, Algirdo Venckaus „Graikiški eskizai: reportažinės nuotraukos iš kelionės po Graikiją“, „Lietuvos kariuomenės generalinio štabo pulkininkas Konstantinas Dulksnys ir jo draugai“.

Mobili paroda „Kupiškėnai Lietuvos istorijoje“, parengta 2017 m. ant ištraukiamų stendų (roll up), eksponuota Vilniaus mokytojų namuose, Kupiškio kultūros centre, Kupiškio viešojoje bibliotekoje ir 10 padalinių: Alizavoje, Juodpėnuose, Lukonyse, Naiviuose, Salamiestyje, Skapiškyje, Subačiuje, Šepetoje, Šimonyse, Virbališkiuose.

Ant didelio formato tentų (3 m x 2,5 m) paruoštos ir atspausdintos dvi fotografijų parodos. „Kupiškis senose fotografijose: 1918–1940 m.“ (3 tentai po 4–6 nuotraukas), skirta Lietuvos valstybės atkūrimo 100-čiui ir eksponuota miesto aikštėje, prie rekonstruojamo viešosios bibliotekos pastato bei laikinų bibliotekos patalpų. Paroda „Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis Kupiškyje: 1988–1990 m.“ (3 tentai) eksponuota Kupiškio kultūros centre minint Sąjūdžio 30-metį bei Kupiškio viešojoje bibliotekoje.

Virtualios parodos. Atnaujinta ir Kupiškio VB svetainėje paskelbta L. Matiukaitės parengta paroda „Kupiškis: Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio įvykių kronika: 1988–1991 m.“ (http://www.kupiskiovb.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=3538&Itemid=193). Vyresn. bibliotekininkė N. Galvanauskienė paruošė dvi parodas iš Juozo Kėdainio rankraštyno: „Skulptoriaus Juozo Kėdainio portretinės nuotraukos“, „Juozo Kėdainio eskizai iš užrašų knygelių“ (http://www.kupiskiovb.lt/index.php?option=com_content&view=article&id=3288&Itemid=39).

Vyresn. bibliografė J. Pipynienė surinko ir pateikė medžiagą apie Kupiškio tiltus Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos parodai „Nepriklausomybės kelius jungiantys tiltai: 1918–1940 m. Panevėžio apskrityje statyti tiltai. Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šimtmečiui“, kuri paskelbta portale „Panevėžio kraštas virtualiai“ (<https://paneveziokraštas.pavb.lt/virtuali-fotoparoda/nepriklausomybes-kelius-jungiantys-tiltai/>).

● **Padaliniai** parengė vidutiniškai po 16 spaudinių ir kitų dokumentų parodų: vienos bibliotekose jų būta nuo 20 iki 27 (Subačiuje, Šepetoje, Skapiškyje, Rudiliuose, Alizavoje), kitose tik po 8–10 (Adomynėje, Antašavoje, Salamiestyje, Palėvenėlėje). Didesnėms kūrybinėms parodoms daugelyje kaimo padalinių trūksta erdvės. Daugiausia lankytojų dėmesio sulaukia parodos apie savo kraštą bei jo žmones, įvairių rankdarbių ir fotonuotraukų parodos, moksleivių kūrybinių darbų, piešinių parodėlės. Dalis parodų skirta valstybinėms šventėms paminėti (Lietuvos laisvės gynėjų, Lietuvos valstybės atkūrimo, Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienoms, Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui), knygnešio dienai, Gedulo ir vilties dienai, kalendorinėms šventėms, Lietuvos nacionalinei bibliotekų savaitei, Metų knygos rinkimams.

Rengtos teminės parodos: „Knyga mano draugė“ (Naiviai), „Kupiškėnų vestuvių tradicijos – dar gyvos ar jau pamirštos?“ (Noriūnai), „Sąjūdžiui – 30“, „Tremtis – negyjanti tautos žaizda“ (Rudiliai), įvairios spaudos rinkiniai iš buvusio žurnalisto Algirdo Petrulio asmeninio archyvo (Šepeta).

Populiarios lankytojų tarpe kraštotyrinės parodos: Adomynėje – „Architektas iš Migonių – Laurynas Stuoka-Gucevičius“, Laičiuose – „Kunigas iš Miškonių kaimo“, skirta kunigui Antanui Balaišiui, Noriūnuose – „Ilgamečiui Palėvenės bažnyčios administratoriui, kanauninkui Vladui Rabašauskui – 90“, Virbališkiuose – „Garsių kraštiečių Jono Vaitiekūno, Kaliksto ir Teofilio Čiurlių jubiliejiniai metai“.

Eksponuotos fotonuotraukų parodos: Dalios Venckuvienės „Tautinio kostiumo metus prisimenant“ (Lukonys, Šimonys), A. Pledžio – „Virgilijus Alekna. Širdžių čempionas“ (Lukonys), T. Užos – „Gimtinė širdyje, fotografijose ir knygose“ (Noriūnai, Virbališkiai).

Minint Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį rengtos parodos: „Lietuvos valstybei – 100“ (Adomynė), „Svarbiausi šimtmečio įvykiai Lietuvoje“ (Naiviai), „Lietuvos šimtmečio pėdsakais“, apie Lietuvos kariuomenės savanorį Jurgį Plerpą (Palėvenėlė), „Vardan tos Lietuvos“ (Skapiškis) ir kt.

Daug parodų buvo skirta įžymių rašytojų, kultūros ir visuomenės veikėjų jubiliejams, jų kūrybai bei veiklai. Dažniausiai minėtos gimimo sukaktys: Anzelmui Matučiiui – 95, Mykolui Sluckiui – 90, Violetai Palčinskaitei – 75, Kaziui Binkiui – 125, Pranui Treiniui – 90, Vincui Mykolaičiui-Putinui – 125, Tomui Main Ridui – 200, Vydūnui – 150, Antanui Maceinai – 110, Žiuliui Vernui – 190, Janinai Degutytei – 90, Martynui Jankui – 160, Nijolei Gaškaitei – 80, Rimantui Vanagai – 70, Selmai Lagerlef – 160, Adomui Mickevičiui – 220, Vincui Kudirkai – 160, Klementinai Vosylytei – 80, Stasiui Kašauskui – 75, Rapolui Šalteniui – 110 ir kt.

5. Kūrybinių darbų ir meno parodos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose

• *Viešoji biblioteka*

Gegužės-birželio mėnesiais buvusių kareivinių pastate, bibliotekai priklausančiose patalpose, vienu metu eksponuotos dvi parodos: neformalios meno bendruomenės Utenoje POKŠT fotografės Linos Praudzinskaitės fotografijų ir kūrybinės tekstilininkų grupės TRY3 darbų.

• *Kilnojamiosios parodos padaliniuose.*

Visus padalinius apkeliavo VB vykdyto projekto „Kupiškėnai Lietuvos istorijoje“ mobili paroda, keliuose buvo eksponuojama VB vykdyto projekto fotografijų paroda „Neatrastas Kupiškis“.

• **Padaliniuose** vis populiareesnės tampa įvairių rankdarbių parodos: V. Vaitiekūnaitės-Laužikienės rankdarbių „Pomėgiams laiko užtenka“ (Juodpėnų padalinys), J. Keršanskienės nėrinių „Nėrinuota, nėrinuota ir marga“, E. Barauskienės darbų iš sėklų ir makaronų „Augo žirnis ir pupa“ ir P. Balnytės darbų iš vilnos „Žydėjimas“ (Lukonys), G. Valaitienės rankdarbių „Rankų ir širdies šiluma“ (Naiviai), G. Malakauskienės „Kai lieka laiko nuo darbų“ (Noriūnai), Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjungos narių meninės saviraiškos būrelio rankdarbių paroda, Vilės Leščinskienės, Dvilės Vairytės ir Jadvygos Žekonienės kūrybinių darbų parodos (Palėvenėlė), J. Augustinavičiūtės rankdarbių, J. Baltrėnaitės-Sidarienės akvarelės (Skapiškis), J. Grigalionio medžio dirbinių „100 šaukštų“ ir I. Maižienės siuvinėtų paveikslų bei Kupiškio socialinės globos namų gyventojų keramikos darbų (Šepeta), VŠĮ „Atvertos langinės“ stovyklos vaikų kūrybinių darbų (Šimonys), R. Likienės „Priemenės paveikslėliai“ (Virbališkiai).

VI. DARBAS SU VARTOTOJAIS VAIKAIS

1. Vartotojai ir lankytojai

• **Vartotojai.** Statistikos departamento duomenimis 2018 01 01 Kupiškio rajone gyveno 2149 vaikai iki 14 metų (2017 01 01 buvo 2213, sumažėjo 64). Rajono viešosiose bibliotekose skaito 1674 arba 77,9 % šio amžiaus vaikų. Bibliotekų paslaugomis naudojasi ne tik mūsų rajone gyvenantys vaikai, bet ir pas senelius atostogaujantys anūkai, įvairių stovyklų dalyviai, kaimyniniuose rajonuose gyvenantys vaikai, kurie mokyklas lanko Kupiškyje, Subačiuje ar Salamiestyje. Yra vaikų, kurie skaito ir viešojoje bibliotekoje, ir kuriame nors padalinyje. Vaikai sudaro 30,4 % visų rajono SVB vartotojų.

Lyginamoji 2017–2018 m. rodiklių analizė:

	Vartotojų skaičius		Skirtu- mas	Prieaugis / kritimas %	Apsilankymų skaičius		Skirtu- mas	Prieaugis / kritimas %	Lankomumas	
	2017 m.	2018 m.			2017 m.	2018 m.			2017 m.	2018 m.
VB	698	686	-12	-1,7	10153	14129	+3976	+28,1	14,5	20,5
MP	211	180	-31	-14,7	3367	4290	+923	+21,5	15,9	23,8
KP	835	808	-27	-3,24	17927	21066	+3139	+14,9	21,5	26,1
SVB	1744	1674	-70	-4,0	31447	39485	+8038	+20,35	18,0	23,6

Vartotojų vaikų skaičius (1674) viešosiose bibliotekose, palyginti su 2017 m., sumažėjo 70 arba 4 %. Vaikų sumažėjo miesto padalinyje (-31) ir VB (-27). Alizavos padaliniui nuo rugsėjo mėn. persikėlus į mokyklos patalpas išaugo ir registruotų vaikų vartotojų skaičius (+15). Daugiau vaikų užregistruota ir Šimonių (+14), Noriūnų (+5), Juodpėnų (+3), Lukonių (+2), Skapiškio (+1) padaliniuose. Vartotojų vaikų skaičius labiausiai sumažėjo Salamiesčio (-17) ir Virbališkių (-11) padaliniuose. Džiugu, kad į bibliotekas užsuka atvykstantys atostogauti pas giminaičius vaikai. Daugiausia vartotojų vaikų Noriūnuose (105), Šimonyse (95), Šepetoje (83), mažiausia – Juodpėnuose (17). Vidutinis vartotojų vaikų skaičius kaimo padaliniuose – 54.

• **Lankytojai.** Viešosios bibliotekos sulaukė 39485 lankytojų vaikų, t. y. 8038 daugiau nei 2017 m. Viešoji biblioteka jau antri metai įsikūrusi mokyklos patalpose, po pamokų čia dažnai leidžia laiką vaikai. Nuo rugsėjo mėnesio veikia Edukacijų klasė, kurioje vaikai ne tik gali paruošti pamokas, bet ir užsiimti kūrybine veikla. Visus metus mokyklos patalpose veikė ir Šimonių padalinys, todėl daugiau nei per pusę išaugo lankytojų vaikų skaičius. Vaikų erdvėje lankytojų sumažėjo (-2162), bet išaugo Kraštotyros ir edukacijos skyriuje (+1814), kurio darbuotojai veda daug edukacijų ir kitų užsiėmimų vaikams (vasaros stovyklos, susitikimai su rašytojais ir kt.). Suaktyvėjusi edukacinė veikla pritraukė daugiau lankytojų ir padaliniuose: Subačiaus MP (+923), Šimonių (+1918), Antašavos (+943), Skapiškio (+653). Neigiami pokyčiai labiausiai palietė Salamiesčio (-547), Virbališkių (-429) padalinius. Vidutinis apsilankymų skaičius kaimo padaliniuose – 1404 (2017 m. – 1195). Vaikai per metus bibliotekose apsilanko vidutiniškai po 24 kartus.

Daugiausia lankytojų sulaukė Šimonys (3602), Noriūnai (2922), Šepeta (2612), Antašava (2438). Didžiausi lankomumo rodikliai Salamiestyje – 42 ir Antašavoje – 35, bendras – 26.

2. Dokumentų išduotis

	Dokumentų išduotis fiz. vnt.		Skirtumas	Prieaugis/ kritimas %	Skaitomumas	
	2017 m.	2018 m.			2017 m.	2018 m.
VB	13951	12936	-1015	-7,8	20,0	18,8
MP	4802	5030	+228	+4,7	22,8	27,9
KP	15908	15510	-398	-2,5	19,0	19,2
SVB	34661	33476	-1185	-3,4	19,9	13,4

Lyginant 2017 ir 2018 m. rodiklius matyti, kad dokumentų išduotis vartotojams vaikams rajono viešosiose bibliotekose sumažėjo 1185 fiz. vnt. Mažiau dokumentų vaikams išduota 9 kaimo padaliniuose, o didžiausi neigiami pokyčiai Alizavoje (-883 fiz. vnt.), Salamiestyje (-398 fiz. vnt.) ir Noriūnuose (-238 fiz. vnt.). Rodiklių mažėjimą įtakoja mažėjantis vaikų skaičius, emigracija, informacinės technologijos.

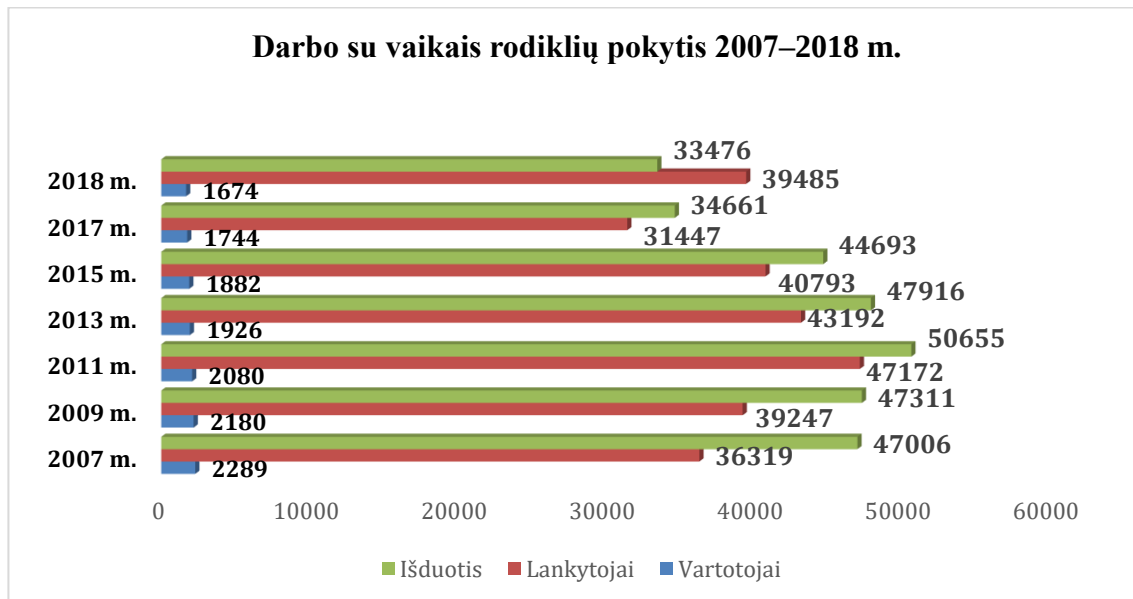
Daugiau dokumentų išdavė 6 padaliniai, o didžiausias pokytis Šepetoje (+682), Šimonyse (+634) ir Antašavoje (+522). Didžiausia išduotis Šepetoje (2485 fiz. vnt.), mažiausia – Laičiuose (110 fiz. vnt.).

Grožinės literatūros išduotis 18929 fiz. vnt. ir sudaro 56,5 % visos išduoties vaikams, šakinės literatūros – 14547 fiz. vnt. arba 43,5 %. Į šakinės literatūros išduotį įeina žaislai ir žaidimai esantys Vaikų erdvėje ir padaliniuose. Kaimo padaliniuose šakinė literatūra sudaro 32,8 % visos išduoties.

Išduotis pagal dokumentų laikmenas: knygos – 19049 fiz. vnt. arba 56,9 % visos išduoties vaikams, periodiniai leidiniai – 7013 fiz. vnt. arba 20,9 %, kiti dokumentai (trimačiai, garso vaizdo ir kt.) – 7414 fiz. vnt. arba 22,2 %. Išaugo šakinės (+774 fiz. vnt.), bet sumažėjo grožinės literatūros išduotis (-1959 fiz. vnt.).

• **Skaitomumas** (vidutinė dokumentų išduotis vienam vartotojui). Bendras vaikų skaitomumo rodiklis – 20, 2017 m. (19,9). Didžiausias skaitomumas Lukonyse (38,8) ir Šepetoje (30), o mažiausias – Laičiuose (4,1).

Vaikai bibliotekose naudojami vieša interneto prieiga, dalyvauja renginiuose, įvairiuose edukaciniuose užsiėmimuose, vasaros stovyklose ar tiesiog leidžia laisvalaikį su draugais, bet mažiau skaito. Tik 6 kaimo padaliniuose skaitomumas didesnis už lankomumą.

• 2003-2018 m. rodiklių pokyčių analizė:

- Vartotojų vaikų skaičius rajono viešosiose bibliotekose sumažėjo 885 arba 35,8 %. Nuolat stebima mažėjimo tendencija. Didžiausią įtaką turi neigiami demografiniai pokyčiai (gimstamumo mažėjimas, emigracija), kaimo mokyklų uždarymas, naujų technologijų (išmaniųjų telefonų) staigus proveržis į beveik kiekvienus namus.

- Lankytojų vaikų skaičius iki 2011 m. augo (+10987 arba 30,3 %), o 2012-2015 m. mažėjo (-6379 arba 13,5 %). 2016 m. vaikų lankytojų skaičius labai nežymiai (tik 77) išaugo, o 2017 vėl ženkliai krito žemyn (-9423), tačiau 2018 m., plečiantis naujoms edukacinėms veikloms, vėl šoko į viršų (+8038).

- Dokumentų išduotis skaitytojams vaikams per metus sumažėjo 1185 fiz. vnt. arba 3,4 %. 2018 m. stebima mažiausia išduotis per pastaruosius 16 metų. Neigiamus pokyčius lemia tos pačios priežastys:

mažėjantis vaikų skaičius, padaliniai gauna labai mažai vaikiškų knygų ir periodinių leidinių, vaikai vis mažiau skaito, juos domina naujos technologijos ir kitoks laisvalaikio praleidimas.

3. Renginiai vaikams

	Iš viso		Iš jų				Renginių lankytojai	
	2017 m.	2018 m.	Žodiniai (kultūriniai ir edukaciniai)		Vaizdiniai			
			2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.
VB	139	184	105	155	34	29	833	2506
MP	22	23	13	12	9	11	412	273
KP	225	271	133	172	92	99	2262	3116
SVB	386	478	251	339	135	139	3507	5895

SVB iš viso organizavo 478 renginius, t. y. 92 daugiau nei 2017 m. Žodiniai ir edukaciniai renginiai sudarė 70,9 % visų vaikams skirtų renginių. Žymiai išaugo edukacinių renginių skaičius, nes 2018 m. skirtas didelis dėmesys naujoms bibliotekinio darbo veiklos formoms populiarinti. Rajono bibliotekose aktyviau buvo organizuojami įvairūs edukaciniai užsiėmimai. Kaimo padaliniai organizavo vidutiniškai po 5 kultūrinius renginius ir po 6 edukacinius. Renginiuose apsilankė 5895 vaikai ir t. y. net 2388 daugiau nei praėjusiais metais.

Žodiniai renginiai pagal formas: muzikinės valandėlės, literatūrinės ir pasakų popietės, teminiai vakarai – 72 (21,2 % visų renginių), parodų pristatymai – 5 (1,5 %), kiti (viktorinos, konkursai, projektai, protų kovos, pokalbiai, diskusijos) – 40 (11,8 %), knygų pristatymai – 14 (4,1 %), edukaciniai renginiai – 208 (61,4 %).

3.1. Lankytojų aptarnavimo skyriaus Vaikų erdvės žodiniai ir kompleksiniai renginiai

• Po mokyklos stogu.

Kupiškio viešoji biblioteka nuo 2017 m. liepos mėn. veikia Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus patalpose. Bibliotekoje nuolat šurmuliuoja vaikai, į Vaikų erdvę atbėga ir pertraukų metu. Po pamokų mokiniams patogiu užsukti į biblioteką pasikeisti knygų, pasinaudoti kompiuteriu, pažaisti žaislotekoje ar tiesiog smagiai praleisti laiką su draugais. Nuo rugsėjo 1 d. duris atvėrusi Edukacijų klasė po pamokų taip pat nebūna tuščia. Čia vaikai ruošia namų darbus, piešia, dalyvauja įvairiuose edukaciniuose užsiėmimuose ir kituose renginiuose. Kaimynystė su mokykla turi daug privalumų – lengviau planuoti bendrus renginius, įvairias veiklas, keistis idėjomis ir patirtimi.

• **Knygų pristatymai, literatūrinės valandėlės, popietės, rytmečiai** rengiami populiarinant vaikų literatūrą, atkreipiant skaitytojų dėmesį į naujai išleidžiamas knygas, rašytojų kūrybą ir jubiliejus, Lietuvoje vykstančias akcijas. Vaikų erdvės bibliotekininkės vaikus kvietė į literatūrines popietes „Aš myliu Lietuvą“, „Ką mums pasakoja tėviškės spalvos“, skirtą M. Vainilaičio kūrybai, literatūrinius rytmečius: „Mano Tėvynė – Lietuva“, „Abėcėlė – mano draugė“, „Vaikai ir knyga“, „Mano augintinis“, „Žiemos pasaka“, „Adventinė pasaka“. Vyko knygelių pristatymai: I. Bumblauskienės „Boružėlė Liputė“, P. Stewart ir C. Riddel „Kiškio ir Ežiuko metų laikai“, Dariaus Rekio „Kaip kukiai su gruodžiais kovojo“, T. Kerolainen „Katulis ir pykčio maišelis“.

• **Nacionalinė bibliotekų savaitė** (jau 18-oji) prasidėjo bibliotekos kiemelyje. Atidarymo šventėje dalyvavo Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus 3b klasės mokiniai ir jų mokytoja Vilma Kareivienė. Renginį pradėjo viešosios bibliotekos direktorius Algirdas Venckus, jam talkino Ančiukas (bibliotekininkė A. Kiaušienė). Mokinukai skaitė J. Degutytės, V. Palčinskaitės, R. Girkontaitės, S. Poškaus eilėraščius apie knygas. Ančiukas minė vaikams mįsles, o mokytoja V. Kareivienė priminė lietuvių liaudies patarles apie knygas. Vaikų erdvėje mažieji lankytojai visą savaitę rašė palinkėjimus ir pageidavimus bibliotekai ir bibliotekininkėms.

Balandžio 25 d. netradicinėje erdvėje – mokyklos „Varpelis“ kieme, vyko pavasariniai skaitymai „Tekėk, upeliuk!“. Bibliotekininkės sekė „Pavasario pasaką“, skaitė nuotaikingus ir saulėtus V. Palčinskaitės, P. Gaulės, E. Selelionio eilėraščius. Neatsiliko ir mažieji knygelių draugai – kas nedrąsiai dėliojo raideles, kas dainelę traukė.

• **Pažintis su Viliaus Laužiko kūryba.** Rugsėjo 27 dieną vaikai turėjo galimybę susipažinti su kupiškėno, poeto Viliaus Laužiko kūryba. Įvyko net du renginiai, pirmasis – „Saulutės“ darželyje. Darželinukai dainavo žaismingas daineles, sukurtas pagal V. Laužiko eilėraščius, minė mįsles, kurias sukūrė poetas. Iš Vilniaus atvykusi poeto žmona Silvija Laužikienė pasakojo apie savo vyro kūrybą, pristatė naujai išleistas knygeles „Mįslių abėcėlė“ ir „Grybų rikiuotė“. Knygelės dailininkė, dailės mokytoja Lena Zinienė pasakojo, kaip sekėsi jas iliustruoti. Į antrąjį susitikimą su V. Laužiko kūryba bibliotekininkės pakvietė Kupos mokyklos

mokinukus. Vaikai, vadovaujami muzikos mokytojos Ingos Baniulienės, smagiai sudainavo daineles „Žvirblis ir zylutė“ ir „Gandro batai“. S. Laužikienė vaikams pasakojo, kad poetas pirmuosius eilėraštnkus pradėjo kurti dar besimokydamas pradinėje mokykloje, o pirmasis eilėraščių rinkinys buvo „Saulės zuikučiai“. Prieš keletą metų išleista lyrikos ir vaikų poezijos rinktinė „Saulės trupiniai“, kurioje posmai apie tėvynę, brangius žmones, gyvenimo prasmę, gamtą.

- **Neformalus vaikų švietimas (NVŠ)**

Vaikų erdvėje buvo vykdomos dvi NVŠ programos: „Etno turistai“ ir „Knygų bičiulių klubas 2“ (sausio–gegužės mėn.). Pirmosios programos dalyviai sudarinėjo maršrutus po Kupiškį ir jo apylinkes, dalyvavo įvairiuose žygiuose (aplinkos tvarkymo, bebrų užtvankos paieškų ir kt.). „Knygų bičiulių klubas 2“ kūrė knygų reklamas, bendraamžiams pristatinėjo perskaitytas knygas, kūrė jų iliustracijas, siuvo knygų personažus, žiūrėjo pagal literatūros kūrinius pastatytus filmus, lankėsi Šiauliuose įsikūrusiame Komiksų centre. Per metus įvyko 60 užsiėmimų.

- **Tapo tradicija**

Netradiciniai skaitymai vaikų darželių ir pradinių klasių mokiniams organizuojami kelinti metai iš eilės, vyksta tiek bibliotekoje, tiek gamtos prieglobstyje. Vasario 5 d. skaitymai „Lietuva švenčia gimtadienį“ vyko „Varpelio“ mokyklos vaikams. Bibliotekininkės pasakojo apie Vasario 16-ąją, sekė pasaką apie Lietuvos vardo kilmę, vaikai deklamavo eilėraštnus apie gimtinę, dainavo daineles. Pavasariniai skaitymai „Tekėk, upeliuk“ gegužės 3 d. vyko mokyklos „Varpelis“ kieme. Bibliotekininkės sekė „Pavasario pasaką“, skaitė nuotaikingus eilėraštnus, skaitė ir vaikai. Tokie pat skaitymai su lopšelio-darželio „Obelėlė“ vaikais gegužės 9 d. vyko Kupos slėnio parke. Rudenį, spalio 18 d., mokyklos „Varpelis“ vaikai su bibliotekininkėmis skaitė E. Raudo pasaką „Ežio puodas“, deklamavo eilėraštnus apie rudenį, svarstė, kodėl mums patinka ruduo ir smagiai sudalyvavo improvizuotoje fotosesijoje.

Vaikų knygos šventė. Ketvirtą kartą Nacionalinės bibliotekų savaitės metu labdaros ir paramos fondo „Švieskime vaikus“ atstovai aplankė Kupiškio viešąją biblioteką. Tėsiama tradicija jauniesiems skaitytojams dovanoti geriausių vaikiškų knygų rinkinius. Viešajai bibliotekai ir jos padaliniams perduota 17 komplektų lietuvių autorių knygų, iš viso 459 fiz. vnt. Jaunųjų skaitytojų laukė staigmena, nes susitikti su jais atvyko trečiojo Nacionalinio vaikų literatūros konkurso laureatė, vaikų ir paauglių literatūros kūrėja Rebeka Una (Jurga Šalaševičiūtė).

Po slapyvardžiu besislepianči rašytoja visus nustebino nuoširdžiu bendravimu, pasakojo knygų atsiradimo istorijas, dalinosi vaikystės žaidimų patirtimi, domėjosi jaunųjų skaitytojų laisvalaikio leidimo būdais, rašė linksmus palinkėjimus, dalino autografus.

- **Metų knygos rinkimai**

Vaikų erdvė akcijoje dalyvavo tryliką kartą. Sausio 10 d. vyko renginys, skirtas Metų knygos rinkimams, kuriame Alizavos pagrindinės mokyklos moksleiviai teatralizuotai pristatė 2017 m. knygas vaikams. Sausio 23 d. Vaikų erdvės darbuotojos vyko pristatyti rinkimuose dalyvaujančių knygų į Paketurių šv. Kazimiero globos namus, kvietė skaityti ir balsuoti už labiausiai patikusią knygą. Vasario mėnesį Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus 2b ir 4b mokiniai dalyvavo geriausios 2017 metų vaikiškos knygos rinkimuose. Suskaičiavus balsavimo korteles paaiškėjo, kad daugiausia balsų surinko Ilonos Ežerintės knyga „Šunojaus diena“ (23 balsai), antroje vietoje palikdami V. Šidlausko knygelę „Ulfas ir stebuklinga barzda“.

Gruodžio mėnesį bibliotekininkės pristatė akcijos „Metų knygos rinkimai 2018“ knygų penketuką vaikams Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus mokinukams.

- **Šiaurės šalių bibliotekų savaitė**

Kiekvienais metais skaitytojai kviečiami į Šiaurės šalių bibliotekų savaitės renginius. Vaikų erdvė šioje iniciatyvoje dalyvavo jau dvidešimt pirmąjį kartą. Šių metų savaitės tema – Šiaurės herojai. Savaitės atidarymo renginį pradėjo superbibliotekininkės Ala ir Laima, kurios, radusios „Superherojų vadovą“, nutarė tokiomis tapti. Padedamos mokytojų V. Kareivienės ir D. Marmokienės, jos skaitė ištraukas iš švedų autorių Elias ir Agnes Vahlund knygos „Superherojų vadovas“. Mokytoja A. Songailienė pamokė vaikus stiprios laikysenos, o klasės gavo užduotis – baigti skaityti duotą ištrauką ir atsakyti į klausimus: „Ar gerai pasielgė Lisa, niekam nepapasakojusi apie tai, kad iš jos šaipomasi? Ką darytumėte jūs?“

Vaikai ruošėsi renginiui: skaitė šiaurės šalių autorių knygas, mokytojų padedami ruošė programėles, kurių pagalba pristatė trolius Mumius, Emilį iš Lionebergos, šoko Pepės Ilgakojinės šokį, supažindino su Lota iš Pramušgalvių gatvės.

Šiaurės šalių bibliotekų savaitės metu vyko literatūrinis rytmetis „Trolių draugai“, edukacinė pamoka „Troliščiausia rašytoja. Violeta Palčinskaitei – 70“.

• **Edukaciniai užsiėmimai vaikams.**

Kraštotyros ir edukacijos skyriuje edukacinė veikla išsiplėtė, nes dirba dvi bibliotekininkės (R. Vilkienė ir I. Žurauskienė) atsakingos už edukacinių užsiėmimų įvairaus amžiaus lankytojams organizavimą. Vasarą įrengta atskira Edukacijų klasė, kurioje dažniausiai ir vykdomos minėtos veiklos.

	Programų skaičius		Užsiėmimų skaičius		Lankytojų skaičius		Užsiėmimų trukmė (val.)	
	Iš viso	Vaikams	Iš viso	Vaikams	Iš viso	Vaikų	Iš viso	Vaikams
Neformalus vaikų švietimas	2	2	15	15	112	112	60	60
Edukacijų klasė	6	6	60	60	538	538	237	237
Kiti edukaciniai užsiėmimai	13	8	70	30	918	358	88	35
Viso KES	21	16	145	105	1568	1008	385	332

2018 m. vykdyta 21 edukacinė programa, 16 iš jų buvo skirtos vaikams. Organizuoti 145 užsiėmimai, iš jų vaikams – 105, apsilankė 1568 dalyviai. Užsiėmimų trukmė – 385 val. Parengtas lankstinukas „Edukacinės programos“, kuriame pristatomos Kupiškio VB vykdomos programos, informacija apie edukacines programas persiūsta mokykloms, vaikų darželiams, skelbiama Kupiškio VB interneto svetainėje <http://www.kupiskiovb.lt/>.

Edukacijų klasė. Rugsėjo 3 d. bibliotekininkė I. Žurauskienė jau laukė vaikų, vyko atvirų durų diena. Ši nauja bibliotekos paslauga labai populiari ir paklausi tarp pradinį klasių mokinių: vieni vaikai čia laukia mokyklinio autobuso, ruošia pamokas, kiti – dalyvauja įvairiose edukacinėse veiklose. Per keturis 2018 m. mėnesius Edukacijų klasėje apsilankė 1184 vaikai, 538 iš jų dalyvavo įvairiose edukacinėse programose („Rudens sezonas atidarytas“, „Šešėlių teatras“, „Helovynas artėja“, „Kuriu Kalėdų stebuklą“, „Žaidžiu ir mokausi“), organizuota 60 užsiėmimų.

Nauja paslauga. R. Vilkienės iniciatyva lapkričio pabaigoje įkurtas „Žirniukų klubas“, skirtas mažyliams iki 3 m. ir jų mamoms. Edukacijų klasėje jau įvyko 3 vaikų lavinimui skirti užsiėmimai ir pokalbiai su mamomis, kuriuose dalyvavo 60 lankytojų.

Indėniškoji stovykla „Vasaros debesėliai“ (vadovė I. Žurauskienė), 8–12 metų amžiaus vaikams, veikė birželio ir liepos mėnesiais, pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 10 iki 14 val. Susirinkdavo po 15-20 vaikų. Visa stovyklos programa vyko gamtoje, bibliotekos kiemelyje. Ten visą tą laiką praeivių dėmesį atkreipdavo trys pačių stovyklautojų dekoruotos indėniškos palapinės ir laužavietė, aplink kurią susėdę ratu vaikai bendravo, žaidė ir kūrė. Veiklos siejosi su indėnų kultūra ir jos elementų kūrimu, priemonių kūrybiškiems užsiėmimams dažniausiai buvo randama gamtoje. Stovyklautojai pasipuošė indėniškais rūbais, pasigamino apyrankes ir vėrinius, stovyklavietę papuošė spalvingi genčių totamai ir Kneipo takelis. Keletą kartų leistas į žygį prie Pyragių ežero pasimaudyti. Knygos irgi nebuvo užmirštos – vaikai iš bibliotekos pasiėmė po knygelę apie indėnus ir perskaitė per likusias vasaros dienas.

Kiti edukaciniai užsiėmimai vaikams ir paaugliams. Populiariausia edukacinė programa buvo „Aukštaitijos ETNO kilimas“ – vyko 11 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo apie 150 vaikų. R. Vilkienė šią programą pristatė Kupiškio VB, Alizavos, Antašavos, Lukonių, Rudilių, Šimonių, Virbališkių padaliniuose, J. Vosylienė – prie Kupiškio kultūros centro vykusioje Vaikų gynimo dienos šventėje. R. Vilkienė taip pat vedė edukacines programas: „Ar pažįsti Kupiškį“, „Švelniukai ir šiurkštukai“, „Mažieji tyrinėtojai“, „Ažuolai literatūroje ir miške“, „Literatūrinis protmūšis“.

Kultūros ministerija dvejiems metams akreditavo ir suteikė Kultūros pasą vyresn. bibliotekininkės R. Vilkienės parengtai programai „Papildyta realybė ETNO kilime ir literatūroje“. Kultūros pasas – priemonė, visų Lietuvos mokinių, besimokančių pagal bendrojo ugdymo programas, kultūros pažinimo įpročiams ugdyti ir jų kultūros patirčiai plėsti, teikiant jiems atitinkamas kultūros ir meno paslaugas.

Vaikų erdvėje darbuotojos vykdė **edukacines programas**: „Aš – lietuvis“, „Vasario 16-oji – Lietuvos nepriklausomybės diena“, „Kovo 11-oji – Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo diena“, „Ir tamsoje mes randame šviesos“, skirta nereglių – Baltosios lazdelės diena paminėti (su regėjimo negalia turinčių žmonių techninės pagalbos priemonėmis vaikus supažindino LASS Kupiškio filialo pirmininkė Kristina Malinauskienė). Vaikų labai mėgstamos ir **edukacinės pamokėlės**: „Velykų bobutė nudažė margutį“, „Varpelio“ mokyklos mokiniams (vaikai skaitė eilėraščius apie Velykas, dainavo daineles, bibliotekininkės mokė susikurti velykinius atvirukus), „Raktas į knygų karalystę“ (vaikams aiškintos raidės, žodžio, sakinio, knygos sąvokos, paaiškinta, kuo biblioteka skiriasi nuo knygyno, kodėl reikia skaityti, ką reiškia žodis „biblioterapija“, mokinukai dėliojo dėliones, ieškojo pasislėpusio peliuko ir t. t.).

3.2. Žodiniai (kultūriniai ir edukaciniai) renginiai vaikams padaliniuose

Padaliniuose ir skaitytojų aptarnavimo punktuose organizuojami susitikimai su vaikų rašytojais, popietės, garsinio skaitymo ir literatūrinės valandėlės, įvairių projektų pristatymai, edukaciniai užsiėmimai.

Organizuoti renginiai buvo skirti Metų knygos rinkimams, Nacionalinei Lietuvos bibliotekų ir Šiaurės šalių bibliotekų savaitėms, knygų pristatymams, kalendorinėms šventėms, neformaliai vaikų švietimui ir edukacijai. Populiariausi yra įvairūs edukaciniai užsiėmimai, loginiai ir interaktyvūs žaidimai, viktorinos, protų mūšiai, skaitymo skatinimo valandėlės. Organizuojant renginius vaikams, bibliotekos bendradarbiauja su mokyklomis ir kitomis ugdymo bei kultūros įstaigomis.

Subačiaus miesto padalinyje vyko susitikimas su vaikų rašytoju Virgiu Šidlausku, kurio metu buvo pristatytos net dvi autoriaus knygos, taip pat Kupiškio VB vykdytų projektų „Aukštaitijos ETNO kilimas“ ir „Kupiškis amžininkų liudijimuose: interaktyvus žemėlapis“ pristatymo renginiai.

Adomynės padalinyje organizavo popietes „Po girią vaikščiojo poetas“, skirtą Anzelmo Matučio 95 metų jubiliejui paminėti, ir „Dėdė papasakok“, skirtą Prano Mašio 155 m. jubiliejui. Vyko garsiniai skaitymai „Pasakos vaikams“, praveistas pokalbis „Kokia biblioteka turi būti? Knygos ar kompiuteriai?“

Alizavos padalinyje organizuota integruota pamoka pradinėjų klasių mokiniams „Išgelbėtas šuniukas“, skirta Gyvūnų globos dienai, bei edukaciniai renginiai: „Kviečia baltos knygų burės: atkurta Lietuvai – 100“, „Dovanokime gerumą“ (švęstos Vaikų Velykėlės), „Atgijo Alizavos ąžuolas pavasarį pajutęs“.

Antašavos padalinyje įvyko skaitymo popietė „Sapnų taškuota sraigė“, skirta Violetos Palčinskaitės jubiliejui, edukacinis užsiėmimas „Aukštaitijos ETNO kilimas“.

Juodpėnų padalinyje parengė popietę, skirtą Tarptautinei vaikų knygos dienai „Skaitome laureates...“

Laičių skaitytojų aptarnavimo punktas organizavo popietę „Skaitykime ir rinkime geriausią 2017 m. knygą vaikams“.

Lukonių padalinyje Nacionalinės bibliotekų savaitės metu organizavo popietę „Pasaulis yra graži knyga“, vyko edukacinis užsiėmimas „Aukštaitijos ETNO kilimas“.

Naivių padalinyje vasarą organizavo popietę atostogaujantiems vaikams „Ką skaitai?“.

Noriūnų padalinyje kartu su Noriūnų Jono Černiaus pagrindinės mokyklos bendruomene surengė Sausio 13-osios minėjimą, kuriame dalyvavo ir prisiminimais dalinosi tą naktį tragiškuose įvykiuose dalyvavę asmenys. Bibliotekoje tradiciškai organizuojami Metų knygos rinkimams skirti renginiai, šį kartą popietę „Renkame šauniausią knygą“. Vyko popietės „Čia biblioteka. Atversi duris?“, „Dengiame šv. Kūčių stalą“ ir kt. Vaikai buvo kviečiami į kūrybinės-edukacinės dirbtuvės „Puošiamo erdves Lietuvos šimtmečiui“ ir „Margą juostą aš pinu“. Biblioteka bendradarbiauja su Noriūnų jaunimo klubu „Dzin“, rengia bendrus renginius, švenčia šventes.

Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkte jau antrus metus iš eilės organizuotas didelio tiek vaikų, tiek jų tėvėlių susidomėjimo sulaukęs edukacinis renginys „Kalėdos mano delne“, kurio metu UAB „Dvi braškės“ vadovė Rasa Zeniauskienė vaikus mokė dekoruoti porcelianinius puodelius, o Eglė Vaškelienė – dekoruoti meduolines eglutes, kurias iškepė bibliotekininkė.

Rudilių padalinyje organizuoti literatūriniai skaitymai „Gražiausios eilės, Tau Lietuva“, rytmietis „Ridenu margutį“, popietė „Knygos – mano draugai“, Gedulo ir vilties dienos minėjimas „Ilgesio pieva“, Šiaurės šalių literatūros skaitymai vaikams ir paaugliams. Vyko edukaciniai užsiėmimai: „Knygnešystė Lietuvos istorijoje“, Aukštaitijos ETNO kilimas“, „Nepriklausomybės aktas – valstybės simbolis“, „Skaityk ir žinosi“, „Kad knygelė būtų draugė“, „Iš kur atėjo Kalėdų Senelis?“, „Įveik patyčias“.

Salamiesčio padalinyje vyko skaitymai „Kovoje dėl lietuviško žodžio“, akcija „Linkėjimai Lietuvai“, popietės „Augti su knyga“ ir „O spalvotoji, knygele, vesk mane į savo šalį“, renginukai, skirti pažinčiai su Šiaurės šalių ir lietuvių rašytojais vaikams bei jų kūryba.

Skapiškio padalinyje jau treči metai kas savaitę organizuoja neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimus „Eko dirbtuvėlės“. Vaikai iš atliekų gamina įvairius daiktus, interjero detales, papuošimus. Lapkričio mėnesį organizuota viktorina „Ar pažįsti Kupiškio kraštą?“, kurią parengė VB darbuotojos.

Šepetos padalinyje organizavo rytmietį „Jie gynė mūsų laisvę“, vasarą – stovyklėlę mažiesiems skaitytojams. Vyko edukaciniai renginiai: „Velykų tradicijos“, „Pirmoji užrašų knygelė“, „Beldžias rudenėlis“, „Smagurių savaitė“, renginiai, skirti Šiaurės šalių bibliotekų savaitėi.

Šimonių padalinyje vyko susitikimas su kraštiečiu, bibliotekos globėja, rašytoja Renata Šerelyte, renginys, skirtas Europos kalbų dienai, smagiai švęstos Užgavėnės, Vaikų Velykėlės, organizuota netradicinė pamoka „Kuo rengėsi mūsų senoliai“, Kazio Borutos knygos „Baltaragio malūnas“ aptarimas, žiūrėtas filmas „Velnio nuotaka“.

Virbališkių padalinyje kvietė vaikus į popietę „Rask kelią į savo biblioteką“, edukacinę popietę „Mūsų laimė – tėvynė...“, skirtą Lietuvos radijo žurnalistikos pradininkui Petriui Babickui.

3.3. Vaizdiniai renginiai

Vaikams skirtos spaudinių ir kūrybinių darbų parodos sudaro 40 % visų bibliotekose veikusių parodų. Viešojoje bibliotekoje jų buvo 29, Subačiaus miesto padalinyje – 11, o kaimo padaliniuose – vidutiniškai po 6–7 (kai kuriuose padaliniuose buvo tik po 2–4). Didelę dalį sudaro įvairios vaikų kūrybinių darbų parodos, mažiau rengiama vaikų literatūros sklaidai skirtų vaizdinių renginių.

Dalis parodų skirta rašytojų jubiliejams, jų kūrybos sklaidai: Anzelmui Matučui – 95, Mykolui Sluckiui – 90, Violetai Palčinskaitei – 75, Pranui Mašiotui – 155, Martynui Vainilaičiui – 85, Janinai Degutytei – 90, J. Vernui – 190, Šarliui Pero – 390, Džeimsui Kervudui – 140, Leonardui Gutauskui – 80, Kaziui Binkiui – 125.

Iš teminių parodų paminėtinos: „Tarptautinė vaikų knygos diena. H. K. Anderseno premijos laureatai“, „Gyvenimo saulė“ (Adomynė), „Pabudinkime gamtą, pasitikime grįžtančius paukščius“, „Pajunta žolytė gyvybės lašelį“, skirta Žemės dienai, „Lopšinę girdėjau sapnan brisdama“, skirta Motinos dienai, „Vaikystė – mažytis namelis“ (Alizava), „Ką skaitė mūsų senoliai“, „Mano knygelės dar plonos“ (Naiviai), „Kovoje dėl lietuviško žodžio“ (Salamiestis), „Nuo pasakų iki fantazy“, „Tradicijų lopšyje“ (Skapiškis).

Vaikų kūrybinių darbų parodos: moksleivių dailės darbų paroda „Trumpas žydėjimas“, skirta knygų iliustratorei Marcei Katiliūtei, rankų darbo kalėdinių atvirukų „Žiemos šventės“ (Antašava). Kupiškio mokyklos „Varpelis“ lavinamųjų klasių mokinių kūrybinių darbų parodos: „Lietuva vaikų akimis“, „Velykinis margutis“, „Pati gražiausia mano mama“ (Naiviai), Noriūnų Jono Černiaus pagrindinės mokyklos mokinių piešinių paroda „Renkame populiariausią penketuko knygą“, „Piešiame vasarą“ (Noriūnai), Karolinos Kuodytės pieštų portretų paroda „Mano emocijos piešinyje“, vaikų palinkėjimų ir darbelių paroda „Linkėjimai Lietuvai“, darbelių iš gamtinių medžiagų „Mano augintinis“ (Salamiestis), Eko dirbtuvėlių užsiėmimų dalyvių darbai (Skapiškis), mokinių kurtų atvirukų paroda, piešinių parodos „Žiemos prisiminimai“, „Kas tvirtelyje gyvena?“ ir „Mano gimtadienio tortas“, kūrybos darbų parodos „Velykinis zuikutis“ ir „Laukiam Kalėdų“ (Šepeta), „Knygų bokštas“ (Šimonys).

Vaikų erdvėje rengiamos *spaudinių parodos* buvo skirtos svarbių datų paminėjimui („Sausio 13-oji – Lietuvos laisvės gynėjų diena“, „Aš myliu Lietuvą“ (Nepriklausomybės atkūrimo dienai), rašytojų jubiliejams „Aš sugrįžau į savo žemę“ (M. Vainilaičiui – 85), „Tegyvuoją gyvas gyvenimas“ (K. Jakubėnui – 110), „Gyvenimas – tai avantiūrinis romanas“ (T. Main Ridui – 100), „Rašytoja Vilė Vėl“, „Nepakartojamas Selmos Lagerlef pasaulis“ ir kt. Skaitymui skatinti ir su knygų įvairove susipažinti surengtos parodos: „Kviečiame skaityti“ (Nacionalinei bibliotekų savaitei), „Vasara su detektyvu“, „Skaitykime mėgstamas istorijas“, eksponuojama ir nuolat papildoma naujų knygų lentynėlė.

Vaikų erdvėje ir bibliotekos koridoriuose eksponuotos rajono darželių auklėtinių ir *mokinių kūrybinių darbų parodos*: „Ką mums pasakoja tėviškės spalvos“, „Katinas lange“, „Boružėlė Liputė“, „Rudens spalvos“, „Trolių draugai“ (Šiaurės šalių bibliotekų savaitei) ir dar daug kitų. Eksponuotos Kupiškio meno mokyklos dailės skyriaus mokinių Elzės Ražauskaitės, Jono Kaladės piešinių parodos, pedagogių Rasos Bechovickaitės kūrybinių darbų, Joalitos Karnišovaitės karpinių, dailininkės Lenos Zinienės, iliustravusios Viliaus Laužiko knygas, iliustracijų paroda „Grybų rikiuotė“.

4. Informacinės paslaugos

- **Informacinių gebėjimų ugdymas.** Organizuota 61 informacinių gebėjimų ugdymo priemonė, iš jų 39 vaikams (pamokėlės, valandėlės, ekskursijos ir kt.): VB – 20, MP – 8, KP – 53 (vidutiniškai po 3).
- **Užklausos.** Vaikams atsakyta į 576 (-163) užklausas (registruojamos tik sudėtingesnės paieškos reikalaujančios užklausos): VB – 38, miesto padalinyje – 116, kaimo padaliniuose – 422 (vidutiniškai po 28).
- **Interneto paslaugos.** VB ir visuose padaliniuose esančia vieša interneto prieiga (VIP) pasinaudojo 612 vartotojų – 36,6 % bibliotekas lankančių vaikų iki 14 metų (2017 m. – 663 ir 38 %): VB – 67, padaliniuose – 403 (vidutiniškai – po 27, daugiausia Subačiuje – 142, Šimonyse – 86, Šepetoje – 48). Apsilankymų skaičius – 15771 (2017 m. – 14312): VB – 3991 (+1103), MP – 2250 (+336), KP – 9530 (+20), vidutiniškai po 635, daugiausia: Šimonyse – 2706, nes biblioteka jau visus metus veikė pagrindinės mokyklos patalpose, Skapiškyje – 1511, nes pradėti registruoti WI FI paslauga besinaudojantys vaikai).

Interneto paslaugomis pasinaudojo 51 vaikų mažiau nei 2017 m., bet VIP apsilankymų padaugėjo 1459. Viešojoje bibliotekoje interneto vartotojų vaikų skaičius išaugo, nes biblioteka įsikūrusi po vienu stogu su pradinio ugdymo skyriumi. Interneto vartotojų mažėjimui turi įtakos bendras vaikų vartotojų bibliotekose mažėjimas, pasenusi kompiuterinė įranga. Daugelis vaikų turi išmaniuosius telefonus su internetu, todėl nėra poreikio eiti į biblioteką.

- **Saugesnio interneto savaitė (vasario 2-9 d.).** Padaliniai organizavo įvairias savaitės veiklas ne tik vaikams, bet ir suaugusiems interneto vartotojams: vedami pokalbiai, organizuojamos viktorinos, žiūrėti edukaciniai filmukai, skatinama saugaus elgesio internete žinias patikrinti sprendžiant testus internete,

analizuojamos klaidos ir t. t. Ne tik Saugės interneto savaitės metu, bet ir daugeliu kitų atvejų bibliotekininkės primena vaikams saugaus naudojimosi internetu taisykles.

VII. INFORMACINĖ IR KRAŠTOTYRINĖ VEIKLA

1. Automatizuotos bibliotekų informacinės sistemos kūrimas

- **Kupiškio VB elektroninis katalogas.** Bibliotekos elektroniniame kataloge 2018 m. gruodžio 31 d. buvo 88369 knygų, natų, rankraščių, grafikos, elektroninių, garso ir vaizdo, trimačių, serialinių ir kitų dokumentų bibliografiniai įrašai, iš jų 33% (28937) sudaro analiziniai įrašai, 67% (59432) – knygų ir kitų dokumentų bibliografiniai įrašai. LIBIS suvestiniam katalogui iki 2018-12-31 buvo pateikti 61509. Iš jų viešosios bibliotekos darbuotojai sukūrė 2341 naują bibliografinį įrašą (duomenys iš LIBIS SK statistikos).

2018 m. sukurta 3320 bibliografinių įrašų (2017 m. – 3880), iš jų: 53% (1753) knygų, serialinių ir kitų dokumentų bibliografiniai įrašai, 47% (1567) – analiziniai įrašai. Bibliografinių įrašų skaičiaus augimą arba mažėjimą lemia naujų inventorintų dokumentų gautis. 2018 m. naujų bibliografinių įrašų sukurta mažiau, nors 172 fiz. vienetais gauta daugiau egzempliorių negu 2017 m. (2018 m. – 4751 fiz. vnt., 2017 m. – 4579 fiz. vnt.).

2018 m. vartotojai naudojo viešosios bibliotekos elektroniniu katalogu www.OPAC. Bibliotekos elektroniniame kataloge skaitytojai virtualiai apsilankė 2911 (2017 m. – 3171) kartų, atliko 4347 (2017 m. – 5616) seansus, vykdė 24794 (2017 m. – 27679) paieškas. Peržiūrėjo 11298 aprašinius įrašus. 2018 m. bibliotekos elektroninio katalogo lankomumo bei paieškų skaičiaus mažėjimą lėmė demografinės ir socialinės problemos: gyventojų senėjimas, emigracija. Jaunimas išvyksta gyventi į didmiesčius, vyresnio amžiaus žmonėms sunkiau sekasi naudotis informacinėmis technologijomis.

- **Analizinės bibliografijos posistemis.** 2018 m. buvo tęsiamas analizinių įrašų kūrimas ir duomenų perdavimas į NBDB. Kraštotyros ir edukacijos skyriaus darbuotojos sukūrė 1145 analizinius įrašus (2017 m. – 1138) iš rajoninio laikraščio „Kupiškėnų mintys“. Į NBDB išsiųsti 1123 analiziniai įrašai (2017 m. – 1021), 16 – nebaigti įrašai. Vyresn. bibliografė J. Pipynienė sukūrė 100 analizinių įrašų iš rajoninio laikraščio „Kupiškėnų mintys“, redagavo 267. Vyresn. bibliotekininkė N. Galvanauskienė sukūrė 1023 įrašus, redagavo 707. Nukopijuojami straipsniai iš BKC apie mūsų rajoną respublikinėje spaudoje („Panevėžio kraštas“, „XXI amžius“, „Šeimininkė“, „Ūkininko patarėjas“, „Metai“, „Nemunas“, „Savivaldybių žinios“, „Tarp knygų“, „Lietuvos rytas“ ir kt.), kuriuos peržiūri ir aprašo vyresn. bibliotekininkė R. Vasiliauskienė. Iš NBDB į bibliotekos e.katalogą iš respublikinių laikraščių ir žurnalų nukopijuota 180 analizinių įrašų: laikraščių – 139, žurnalų – 41. LIBIS posistemyje sukurti įrašai ant kortelių nebespausdinami.

- **Padalinių dokumentų fondo rekatalogavimas.** Šiuos darbus atlieka Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyriaus darbuotojai. 2018 m. buvo tęsiamas bibliotekos padalinių fondų rekatalogavimas. Patikrintas ir rekatalogavimui paruoštas Antašavos padalinio fondas. Per 2018 metus surekataloguoti 2834 fiz. vnt. šio fondo dokumentai.

- **Skaitytojų aptarnavimo posistemis (SAP)** Kupiškio viešojoje bibliotekoje veikia nuo 2007 metų sausio 2 d. Vartotojai gan aktyviai naudoja dokumentų rezervavimo funkciją. 2018 m. rezervuojamų dokumentų skaičius išaugo 28 % (+405 fiz. vnt.). Bibliotekoje jau senokai veikia dokumentų grąžinimo įrenginys (DGĮ), suteikiantis galimybę vartotojams grąžinti į biblioteką dokumentus bet kuriuo metu. 2018 m. per DGĮ dokumentus grąžino 465 vartotojai (2017 m. – 494). Skaitytojų auto informavimo funkcija leidžia bibliotekai informuoti vartotojus apie artėjantį dokumentų grąžinimo laiką ir įspėti skolininkus. 2018 m. 481 skaitytojas gavo priminimo laiškus, iš jų 330 prasižėdė dokumentų panaudos laiką, o 151 vartotojas į tai nekreipė dėmesio. Panašūs rodikliai buvo ir 2017 metais. 2018 m. vartotojams buvo išsiųsti pranešimai dėl 8582 dokumentų; 4837-iems dokumentams vartotojai panaudojo auto informavimo paslaugą.

Kupiškio VB yra www.ibiblioteka.lt portalo dalyvė. Čia galima užsiskaityti LIBIS skaitytojo pažymėjimą, užsiregistruoti ir persiregistruoti portale, užsisakyti dokumentus ar jų kopijas ir kt. Vartotojas portale gali pateikti klausimą bibliotekininkui, tačiau www.ibiblioteka.lt nėra populiarus, mažai kas naudojasi jos paslaugomis. Per šį portalą 2018 m. užregistruoti 8 vartotojai (7 užsiregistravo nauji, 1 persiregistravo), tuo tarpu 2017 m. – 12 vartotojų. „Klausk bibliotekininko“ programoje gautos 7 užklausos. Prie bibliotekos elektroninio katalogo (www.katalogas) skaitytojai buvo prisijungę (virtualių apsilankymų skaičius) 2911 kartų, atliktos 24794 paieškos.

- **LIBIS pakeitimai skaitytojų aptarnavimo posistemėje (SAP).** 2018 m. UAB Asseco Lietuva atliko keletą pakeitimų: sukurta funkcija, kurios pagalba Skaitytojų registracijos programoje galima žymėti apie jų sutikimą ar nesutikimą gauti naujienlaiškius ir dalyvauti apklausose. Atsižvelgiant į jų nuomonę, vartotojų

aptarnavimo ataskaitose sukurta galimybė tuos elektroninio pašto adresus „ištraukti“ iš duomenų bazės ir naudoti apklausoms ar naujienlaiškiams siųsti. Koreguota skaityklių užsakymo logika.

- **Problemos, kylančios dirbant su LIBIS programine įranga ir jų sprendimo būdai.** 2018 m. buvo atnaujinta sutartis su UAB „Asseco Lietuva“, kuri atlieka LIBIS programų priežiūrą. 2018 m. gegužės 10 d. UAB „Asseco Lietuva“ LIBIS programinių sistemų specialistai įdiegė naują LIBIS versiją (v.4.36.0.0 - 4.38.0.0). Šioje versijoje sukurtas funkcionalumas, kuris leidžia tvarkyti apskaitą susijusią su periodiniais leidiniais, kurie keičia tipą. Sukurtas funkcionalumas, kuris debesijos bibliotekoms leidžia naudotis protokolu z39.50, Skaitytojų registracijos programoje galima pažymėti apie skaitytojų sutikimą/nesutikimą gauti naujienlaiškius ir dalyvauti apklausose.

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka 2017 m. vykdė projektą „Išsaugojimas ir sklaida (LIBIS modernizavimas)“, kurio viena iš pagrindinių veiklų buvo LIBIS modernizavimas perkeliant esamus ir atnaujintus bibliotekų veiklos procesus į debesų kompiuterijos pagrindu veikiančią IT infrastruktūrą. Į LNB infrastruktūroje sukurtą debesį, 2017 m. spalio 25 d. perkeltos Kupiškio savivaldybės viešosios bibliotekos LIBIS duomenų bazės. Perkėlus bibliotekos LIBIS duomenų bazę į debesį, išsprendė LIBIS programų darbo techninės problemos. 2018 m. LIBIS programos veikė be trikdžių, sparčiai ir našiai. Debesų technologija palengvino LIBIS programų diegimą kaimo padaliniuose. 2018 m. LIBIS komplektavimo posistemė įdiegta Šimonių padalinyje. Atlikti paruošiamieji Skaitytojų aptarnavimo posistemės diegimo darbai Subačiaus, Skapiškio, Noriūnų padaliniuose, darbuotojai supažindinti su LIBIS posistemėmis ir apmokyti dirbti LIBIS skaitytojų aptarnavimo programa.

Nuo 2018 m. buvo papildyta bibliotekos UDK duomenų bazė naujais 3/32 skyrių „Socialiniai mokslai. Statistika. Demografija. Sociologija. Politika“ indeksais.

2. Informacinis fondas ir informacinė paieškų sistema

Informacinių leidinių fondo dydis: VB – 4184 fiz. vnt. (iš jų Kraštotyros ir edukacijos skyriuje – 2764 fiz. vnt.), MP – 635 fiz. vnt., KP – vidutiniškai po 269 fiz. vnt. Pagal IFLA rekomendacijas informaciniai dokumentai turi sudaryti 10 % viso fondo, Kupiškio VB sudaro tik 7,1 %, KP – 3,1 %.

2018 m. gauti vertingiausi informaciniai leidiniai: „Lietuvos piliakalniai“, „Bažnyčių vaizdai XX amžiaus pradžioje“, „Tradicinė lietuvių valstiečių vyrų apranga“, „Kamajai“, „Lietuvos žydų kultūros paveldas“, „Anykščių krašto kryždirbystė“, P. Blaževičius „Seniausieji Lietuvos žaislai“, „Lietuvos gyventojai lageriuose ir tremtyje“, „Didžiosios tremtys“ ir kt.

- **Katalogai.** Kupiškio VB elektroniniame kataloge – 85052 bibliografiniai įrašai (daugiau skyriuje „VII.1. Automatizuotos bibliotekų informacinės sistemos kūrimas“). VB kortelių katalogai buvo pildomi iki 2008 m. pabaigos. Pagrindiniame VB kortelių kataloge galima rasti informaciją apie visų rajono viešųjų bibliotekų fondus 1977–2008 m. Kupiškio VB kataloguose (kortelių ir elektroniniame) yra 198615 įrašų.

Kortelėmis pildomi tik padalinių abėcėliniai katalogai, kurias atspausdina Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyriaus darbuotojai. Sisteminiai katalogai nuo 2011 m. nepildomi.

- **Kartotekos.** Viešosios bibliotekos kraštotyros kartoteka nuo 2009 m. pildoma tik straipsnių aprašais iš naujai gautų knygų ir respublikinių periodinių leidinių. Vyresn. bibliotekininkė R. Vasiliausienė peržiūrėjo 2167 naujai gautas knygas ir respublikinius periodinius leidinius, aprašė 578 kraštotyros tematikos straipsnius ir korteles įjungė į kraštotyros kartoteką. Kaimų padaliniams įrašai dauginami kraštotyros kartotekų pildymui, perduotos 53 kortelės. Kraštotyros ir edukacijos skyrius pateikia naujus aprašus iš leidinių, kurių KP neturi. VB pildoma bibliotekininkystės kartoteka.

3. Informacinis vartotojų aptarnavimas

- **Užklausos.** Per metus vartotojai pateikė 1915 bibliografinių užklausų (registruojamos tik sudėtingesnės paieškos pareikalavusios užklausos): VB – 545, Subačiaus padalinyje – 461, kaimo padaliniuose – 909 (vidutiniškai po 61). Bendras užklausų skaičius sumažėjo (-202), viešojoje bibliotekoje (-156), kaimo padaliniuose (-51), o padidėjo Subačiaus miesto padalinyje (+35). Atsakant į užklausas, naudojami įvairūs informacijos šaltiniai – knygos, periodiniai leidiniai, spaudinių kopijos, rankraščiai, nuotraukos, kraštotyros kartotekos ir kt. 445 užklausos gautos elektroninėmis priemonėmis (el. paštu, skype, per „Klausk bibliotekininko“).

Kraštotyros ir edukacijos skyriuje 2018 m. atsakyta į 289 užklausas (2017 m. – 450). Pagal tipus: teminių – 267, tikslinamųjų – 2, faktografinių – 20. Iš teminių užklausų daugiausia buvo kraštotyros tematikos (apie 70 proc.). Į 22 užklausas atsakyta elektroninėmis priemonėmis – informacija persiųsta el. paštu. Populiariausios teminės užklausos: karininkas Konstantinas Dulksnys, tautodailininkė Irena Šileikienė, Kupiškio amatai ir prekyba, Kupiškio krašto dvarai, Kupiškio žydai, Kupiškio smulkaus kredito

bankas, poetė Jadvyga Gabriūnaitė, kraštotyrininkė Aldona Čiurlytė, kalbininkė Klementina Vosylytė, Kupiškio marios ir jų atsiradimas, Subačiaus gimnazija, Kultūros centro istorijos faktų tikslinimas ir kt.

Leidybai ruošiamą serijos „Lietuvos valsčiai“ knygą „Skapiškis: Senovė ir dabartis“, todėl gauta daug teminių užklausų (25) apie žymius skapiškėnus, architektūros paminklus, kaimus, tikslinami bibliografinių aprašų duomenys. Dažnai užklaudas pateikia Kupiškio etnografijos muziejus, „Kupiškėnų minčių“ redakcija, Kupiškio kultūros centro darbuotojai, Kupiškio VB padaliniai ir kitų rajonų bibliotekos. Kultūros centras rinko medžiagą leidiniui „Kupiškio kultūra: žmonės, istorija, dabartis“, „Kupiškėnų mintys“ toliau vykdė Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo finansuotus projektus „Kupiškio krašto kaimų istorijos“, „Prisiminti negalima pamiršti“ ir „Šimtmečio kupiškėnai“, todėl žurnalistai informacijos publikacijoms ieškojo ir bibliotekoje. Atsakyta į kaimyninių miestų ir rajonų bibliotekų, kitų įstaigų užklaudas (apie iš Kupiškio krašto kilusius ir Rokiškyje gyvenančius tautodailininkus, apie Kupiškio krašto tiltus, poetą, žurnalistą Bronių Žalį, profesorius Povilo Matulionio giminaičius Lenkijoje) ir kt. Mokiniai pateikia vis mažiau užklausų, nes atlikdami papildomas užduotis dažniausiai informacijos ieško internete.

Pastaba: Statistinių ataskaitų „1 Biblioteka metinė“ lentelės „Vartotojų aptarnavimas“ 27–30 grafose nurodomas bendras užklausų ir VIP konsultacijų skaičius.

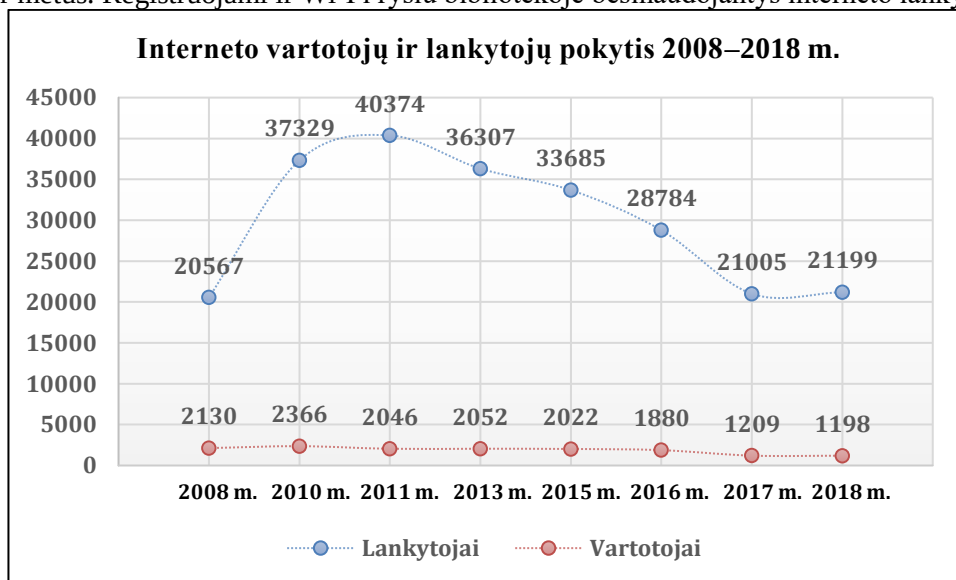
4. Vieša interneto prieiga (VIP)

• **Registruotų interneto vartotojų skaičius per metus:** SVB – 1198 (2017 m. – 1209); VB – 347, Subačiaus miesto padalinyje – 254 (+26), kaimo padaliniuose – 597 (-140) (vidutiniškai po 40). Daugiausia VIP vartotojų Šimonyse – 94, Rudiliuose ir Noriūnuose – po 70, Lukonyse – 63.

VIP veikia VB ir visuose padaliniuose bei skaitytojų aptarnavimo punktuose, o šia paslauga naudojami 21,8 % bibliotekų vartotojų.

Interneto vartotojai apskaitomi ne tik pagal projekto „Bibliotekos pažangai“ vartotojų registracijos ir statistikos sistemos (VRSS) duomenis, bet ir pagal vartotojų registracijos korteles. Alizavos, Antašavos ir Salamiesčio padaliniuose yra kompiuterių, kurie gauti ne iš projektų, todėl neprijungti prie šios sistemos.

• **Apsilankymų skaičius (VIP lankytojai):** SVB – 21199 (2017 m. – 21005), VB – 6556 (+569), MP – 2745 (+389), KP – 11898 (-764), vidutiniškai po 793. Palyginti su 2017 m., lankytojų skaičius SVB šiek tiek išaugo (+194), bet sumažėjo daugelyje kaimo padalinių. Didžiausias sumažėjimas Salamiestyje (-915), Virbališkiuose (-609) ir Noriūnuose (-567). Daugiau VIP lankytojų sulaukė tik trys kaimo padaliniai: Šimonių (+1465), Skapiškio (+932) ir Antašavos (+181). Daugiausia VIP lankytojų buvo Šimonyse (2780), Skapiškyje (1899) ir Noriūnuose (1451). Kiekvienas interneto vartotojas VIP pasinaudojo vidutiniškai po 17,7 karto per metus. Registruojami ir Wi-Fi ryšiu bibliotekoje besinaudojantys interneto lankytojai.

2008–2018 m. rodiklių dinamika rodo, kad registruotų interneto vartotojų skaičius augo iki 2010 m., vėliau šis rodiklis pradėjo mažėti. Nuo 2004 m. pradėjo veikti pirmieji VIP taškai (Kupiškio VB ir Šepetos kaimo padalinyje), o 2012 m. įgyvendinus „Bibliotekos pažangai“ projektą, VIP yra visose rajono viešosiose bibliotekose. Daugiausia VIP lankytojų (40374) sulaukta 2011 m., nes buvo pradėtos teikti naujos paslaugos, mažai žmonių turėjo internetą namuose, o vėliau buvo stebimas jų mažėjimas. 2018 m. interneto lankytojų skaičius šoktelėjo šiek tiek į viršų (+194). Daugelis gyventojų yra įsigiję asmeninius kompiuterius, išmaniuosius telefonus su greita interneto prieiga, bibliotekos kompiuterinė įranga pasenusi, nes gauta 2008–

2010 m., lėtai veikia. Yra sugedusių ir nebeįtaisomų kompiuterių. Su nekantrumu laukiame įrangos atnaujinimo.

5. Elektroninės paslaugos

Viešoji biblioteka ir padaliniai vartotojams teikė šias elektronines paslaugas: paieška internete ir bendravimas socialiniuose tinkluose; mokesčių deklaravimas, e.bankininkystė, kitos e.valdžios paslaugos; informacijos įrašymas į kompiuterines laikmenas, spausdinimas spausdintuvu, dokumentų skenavimas ir kt.; bevielis interneto ryšys, galimybė lankytojams dirbti nešiojamais kompiuteriais.

Viešoji biblioteka dar teikė šias paslaugas: paieška prenumeruojamose duomenų bazėse ir VB fonduose esančiuose skaitmeniniuose dokumentuose; VB elektroninis katalogas (dokumentų paieška, užsakymas, rezervavimas, grąžinimo termino pratęsimas); VB interneto svetainėje www.kupiskiovb.lt informacija; užklausų pateikimas per paslaugą „Klausk bibliotekininko“. Bibliotekoje galima pasinaudoti ir elektroninėmis knygų skaityklėmis.

● **Elektroninių paslaugų statistika.** Interneto seansų skaičius ir trukmė apskaitoma pagal elektroninių paslaugų apskaitos programą (VRSS) ir kompiuterių retrospektyvos rodmenis. Kitos elektroninės paslaugos (atsisiųstųjų dokumentų ir įrašų skaičius, virtualių apsilankymų skaičius) apskaitomos pagal LIBIS Kataloguotojų darbo apskaitos programą ir prenumeruojamų duomenų bazių (DB) panaudojimo ir svetainės www.kupiskiovb.lt apsilankymų statistiką:

- Interneto seansų skaičius: SVB – 49966 (2017 m. – 28245), VB – 35135, MP – 2745, KP – 12086;
- Interneto seansų trukmė (val.): SVB – 15089 (2017 m. – 16389), VB – 5383, MP – 1814, KP – 7892;
- Atsisiųstųjų dokumentų skaičius (iš DB): SVB – 137 (2017 m. – 105), VB – 137;
- Atsisiųstųjų įrašų skaičius (iš VB e.katalogo ir DB): SVB – 11543 (2017 m. – 5150);
- Virtualių apsilankymų skaičius (www.kupiskiovb.lt, VB e.kataloge, DB): SVB – 16896 (2017 m. – 22686), iš jų 13804 www.kupiskiovb.lt svetainėje.

● **Tiesioginės transliacijos internetu, įvairios akcijos.** Iš ministudijos Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje 2018 m. vyko 15 tiesioginių internetinių transliacijų: „Era po tiesos“, Gatvės muzikos dienos pokalbis „2018/Vienu ritmu!“, „2018 m. žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų deklaravimas“, „Parama smulkiesiems ūkiams“, „Darnūs namai“, „Tiesioginių išmokų mokėjimo tvarka ir kitos paramos aktualijos“, „E-paslauga: skaitmeninio turinio naudojimo teisių ženklavimo žinynas ir įrankiai“, „Senjorų dienos internete“, „Tarptautiniai tarpinstituciniai dialogai tarp Lietuvos ir Graikijos“. Projekto „Prisijungusi Lietuva“ akcijos „Senjorų dienos internete 2018“ metu vyko 5 transliacijos: „E. sveikata“, „Laisvalaikio informacija internete“, „E. pirkiniai ir e. paslaugos“, „E. saugumas“, „Bendravimas internetu“.

Lapkričio 5–9 d. vykusios pirmosios projekto akcijos „**Senjorų dienos internete 2018**“ tikslas – sudominti ir paskatinti Lietuvos senjorus naudotis šiuolaikinėmis išmaniosiomis technologijomis, e. paslaugomis. Senjorai gan aktyviai rinkosi į VB Kraštotyros ir edukacijos skyrių bei kaimo bibliotekas stebėti tiesioginių transliacijų. Joms pasibaigus, konsultacijas teikė bibliotekininkės senjorams rūpimais klausimais: registracija pas gydytoją, mokesčių mokėjimas, pirkimas internetu, finansiniai pavedimai, mobilaus parašo naudojimas, skenavimas telefonu. Akcijoje dalyvavo 152 žmonės, aktyviausiems lankytojams įteikti pažymėjimai.

Pastaba: Apie saugesnio interneto savaitę skyriuje „VI.4. Informacinės paslaugos vaikams“.

● **Duomenų bazės (DB).** Kupiškio viešosios bibliotekos vartotojams ne vienerius metus jau žinomas EBSCO Publishing duomenų bazių paketas (10 DB), siūlantis visatekščius elektroninius socialinių ir humanitarinių mokslų, medicinos, verslo ir ekonomikos žurnalus, laikraščius ir žinytus. Juo galima naudotis ir bibliotekoje, ir nuotoline prieiga. Dažniausiai vartotojai ieško informacijos moksliniams darbams, pranešimams rengti. EBSCO Publishing duomenų bazių interneto seansų skaičius – 110, atsisiųstų dokumentų skaičius – 85, atsisiųstų įrašų skaičius – 245, virtualių apsilankymų skaičius – 181, KES sukurta viena nuotolinė prieiga duomenų bazių vartotojams namuose.

Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka yra pasirašiusi Naxos Music Library licencinę sutartį, kuri leidžia naudotis šia DB visų viešųjų bibliotekų vartotojams. Tai išsami muzikos duomenų bazė, kurioje pateikiami klasikinės, džiazo, pasaulio tautų folkloro, šiuolaikinės populiariosios, roko muzikos įrašai, kompozitorių ir atlikėjų biografijos, muzikos terminų žodynas. 2018 m. lankytojai galėjo naudotis šia duomenų baze, tačiau susidomėjimas nebuvo aktyvus.

Kultūros ministerijos lėšomis 2018 metams centralizuotai buvo prenumeruota Infolex teisinė duomenų bazė. Kupiškio VB skirtos 4 darbo vietos. Operacijų skaičius per metus – 73. 2019 m. bus skirtos 8 darbo vietos, jų tarpe ir kaimo padaliniais.

2018 m. bibliotekai suteikta prieiga ir prie „Vyturio“ duomenų bazės, kurioje 400 svarbiausių elektroninių knygų mokyklai ir laisvalaikiui. Prisijungė 16 vartotojų, skaitė 52 knygas.

2018 m. Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės biblioteka surengė apklausą apie duomenų bazių panaudą regione. Buvo parengtos tradicinės ir elektroninės anketos, skirtos bibliotekų lankytojų apklausai. Kraštotyros ir edukacijos bei Lankytojų aptarnavimo skyriai apklausė 30 respondentų. Už duomenų bazių administravimą atsakinga vyresn. bibliografė J. Pipynienė.

6. Vartotojų mokymai

Informacija apie įvairius bibliotekų darbuotojų organizuotus mokymus lankytojams:

- mokymų skaičius – 628 (2017 m. – 585): VB – 191, MP – 121, KP – 316 (vidutiniškai po 21);
- bendra trukmė – 943 val. (2017 m. – 794 val.): VB – 434 val., MP – 109 val., KP – 400;
- mokymų dalyvių skaičius – 4280 (2017 m. – 3723): VB – 2177, MP – 231, KP – 1872.

Lyginant su 2017 m., vartotojų mokymų rodikliai išaugo, nes bibliotekose vyko daugiau edukacinių užsiėmimų: mokymų skaičius išaugo 43 arba 6,8 %, 149 valandom arba 15,8 %, mokymuose dalyvavusių žmonių skaičius 557 arba 13,0 %.

• *Mokymai, skirti neformaliai švietimui, bibliotekų paslaugoms ir kitai edukacijai:*

mokymų skaičius – 373, trukmė – 701 val., mokymų dalyvių skaičius – 4036.

Pastaba: apie neformaliojo švietimo mokymus ir kitus edukacinius užsiėmimus žiūrėkite skyriuose „V. Kultūrinė veikla“ ir „VI.3. Renginiai vaikams“.

• *Vartotojų kompiuterinio raštingumo ir interneto išteklių mokymai (grupėse ir individualiai):*

	Iš viso apmokyta žmonių		Mokymų trukmė	
	2017 m.	2018 m.	2017 m.	2018 m.
VB	20	5	12	4
MP	91	82	86	90
KP	148	157	142	148
SVB	259	244	240	242

Bibliotekininkai mokė lankytojus kompiuterinio raštingumo ir interneto išteklių pagrindų individualiai, grupinių mokymų nebuvo. Mokymus organizavo VB ir 7 padaliniai (mokymų nebuvo Adomynėje, Juodpėnuose, Laičiuose, Naiviuose, Palėvenėlėje, Salamiestyje, Šepetoje, Virbališkiuose). Iš viso apmokyta 244 lankytojai, mokymų trukmė – 242 val.

Ilgesnius mokymus „Interneto ištekliai“ (14 val.) baigė ir pažymėjimą gavo tik vienas Noriūnų padalinio lankytojas. Vartotojai buvo mokomi individualiai jiems aktualiomis temomis: bendravimas internete (e. paštas, Skype, Mesendžeris), dokumentų spausdinimas ir skenavimas, darbas su PowerPoint, Picasa, Exel ir kt. programomis, darbas su tekstų rengykle, paieška internete, e. bankininkystė, e. prekyba, e. valdžia, e. paveldas, darbo paieška, mokesčių deklaravimas ir t.t. Mokymai paprastai trunka 0,5–2 val. Daugiausia lankytojų individualiai apmokyta Subačiaus MP (102), Skapiškio (83), Noriūnų (22) kaimo padaliniuose.

Mokymuose dažniausiai dalyvauja vyresnio amžiaus žmonės, kuriems dar kyla sunkumų naudojantis naujoms technologijoms, todėl bibliotekininkai pasirengę jiems padėti. Lankytojų mokymai tęsiasi, bet nebėra tokie aktyvūs, kaip vykdant projektą „Bibliotekos pažangai“. Bibliotekininkų nuomone, dauguma lankytojų jau yra susipažinę su kompiuterinio raštingumo pagrindais.

• *Vartotojų konsultavimas viešos interneto prieigos klausimais:*

- Individualių konsultacijų skaičius: SVB – 2308, VB – 688, MP – 482, KP – 1138 (vidutiniškai po 76);
- Konsultuotų žmonių skaičius: SVB – 2052, VB – 625, MP – 394, KP – 1033 (vidutiniškai po 69).

Viešos interneto prieigos klausimais konsultuota 249 arba 10,8 % lankytojų mažiau nei 2017 m. Jiems suteikta 249 konsultacijomis mažiau. Daugiausia konsultacijų suteikta Kupiškio VB (625), Subačiaus (394), Skapiškio (152), Rudilių (182), Skapiškio (174) padaliniuose. Dažniausia konsultuota šiomis temomis: paieška internete, el. bankininkystė, darbas kompiuteriu, sveikata, mokesčių deklaravimas ir kt.

Gyventojų mokymų ir konsultavimų apskaitos formos už kiekvieną mėnesį yra pildomos naujoje svetainėje <http://3erdve.sharepoint.com/mokymai>.

7. Kraštotyros veikla

Svarbiausios veiklos kryptys: kraštotyros dokumentų fondo įvairiose laikmenose ir informacijos apie Kupiškio kraštą bei jo žmones, kultūros paveldą kaupimas, tvarkymas, saugojimas, rankraščio tvarkymas, skaitmeninimas ir sklaida, dalyvavimas LIBIS analizinės posistemės kūrime (VB), kraštotyros darbų ir leidinių ruošimas ir leidyba, virtualių parodų ir kitos kraštotyros informacijos viešosios bibliotekos svetainei www.kupiskiovb.lt rengimas, kraštotyros renginių organizavimas (apie juos skyriuje „V. Kultūrinė veikla“).

• **Kraštotyros informacijos kaupimas.** VB Kraštotyros ir edukacijos skyriaus fonde saugoma 1179 fiz. vnt. inventorintų kraštotyros tematikos dokumentų. Subačiaus miesto padalinyje – 538 fiz. vnt., kaimo padaliniuose – vidutiniškai po 275 fiz. vnt.

2018 m. SVB fondai pasipildė 22 pavadinimų kraštotyros tematikos dokumentais. VB ir visi padaliniai gavo 5 pavadinimų leidinius: Almos Pustovaitienės „Kupiškio krašto archeologinės ir mitologinės vertybės“ (16 fiz. vnt.), „Šepetos durpių keliu – vakar, šiandien, rytoj“ (15 fiz. vnt.), almanachai „Kupiškis 2016: kultūra ir istorija“ (18 fiz. vnt.) ir „Kupiškis 2017: kultūra ir istorija“ (18 fiz. vnt.), Viliaus Baltrėno „Boružėlė – puotą kėlė“ (18 fiz. vnt.).

Gauta ir kitų vertingų leidinių: „Kupiškio krašto vaizdai: albumas“ (1 fiz. vnt.), Lino Vidugirio „Jutkonys ir jutkoničiai“ (2 fiz. vnt.), „Algirdas Julius Greimas: asmuo ir idėjos“ (1 fiz. vnt.), Dariaus Babelio „Šmiru šmiru paslapčia“ (3 fiz. vnt.), „Šaknimis į žemę, šakomis į dangų: Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijai – 100 metų“ (1 fiz. vnt.), Pelikso Šimkūno „Lietuvos istorija: vadovėlis“ (1 fiz. vnt.), „Geografijos atlasas“ (1 fiz. vnt.), „IX-XIII a. sėlių apranga: 2019 sieninis kalendorius“ (1 fiz. vnt.), Ekaterinos Vanagienės „Klasės vadovo užrašai“ (2 fiz. vnt.) ir kt.

Gauta ir keletas kupiškėnų autorių grožinės literatūros knygų: Renatos Šerelytės „Raganos širdis: paslaptingoji Barboros Radvilaitės ir jos patikėtinės Magdalenos istorija“ (9 fiz. vnt.), Birutės Zaborskytės-Jasinskiienės „Širdies kelionė“ (5 fiz. vnt.), Genovaitės Koriznienės „Ilgesio upės“ (8 fiz. vnt.), Viliaus Laužiko „Grybų rikiuotė“ (6 fiz. vnt.), Aldonos Lavickienės „Likimo vėjai“ (2 fiz. vnt.), Irenos Gildutytės-Navikienės „Laikas taip tyliai tiksi“ (7 fiz. vnt.).

• **Rankraštyno tvarkymas.** Kraštotyros ir edukacijos skyriuje kaupiami, tvarkomi bei saugomi ir kiti dokumentai – nuotraukos, rankraščiai, lankstinukai, renginių skelbimai, kvietimai, programos, sveikinimų atvirukai, rajone veikiančių įstaigų, įmonių leidiniai, kita spausdinta medžiaga, elektroniniai dokumentai.

Rankraščių fondo formavimą sudaro 2 procesai: dokumentų grupavimas bei saugojimo vienetų parengimas, kurį vykdo Kraštotyros ir edukacijos skyriaus darbuotojai. 2018 m. buvo parengta 359 saugojimo vienetai Juozo Kėdainio rankraščių fondo (F10) bei 114 saugojimo vienetų monsijoro Klemenso Gutausko (F8) rankraščių fondo.

Rankraštiniai dokumentai įtraukiami į LIBIS elektroninį katalogą ir bendrąją dokumentų apskaitą. 2018 m. sukurta 123 įrašai. Šio darbo spartą lėtina besikeičiančios rankraštinų dokumentų standarto naujovės aprašant dokumentus bei duomenų tikslinimas. Ne kartą tenka redaguoti įrašus konsultuojantis su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos specialistais, nes tai viena iš naujų bibliotekos veiklos sričių. Ankstesniais metais jau sutvarkyti išeivių Nijolės Jankutės (F1), Agnės Lukšytės (F2), Kazimiero Šaulio (F3), Broniaus Žalio (F4), Juozo Kaributo (F5) bei Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (F6) rankraščių fondai.

Svarbi rankraštyno dalis – tai fotografo Juozo Kraujūno fondas, kuriame savivaldybės perduoti 103 albumai su 9803 vnt. nuotraukų (įkainota 11679 Eur), ir J. Kraujūno archyvas (nuotraukos, negatyvai, kompaktiniai diskai), kurį po vyro mirties perdavė našlė V. Kraujūnienė. Šis labai vertingas ir didelis archyvas tik pradėtas tvarkyti – dokumentai tik grupuojami, saugojimo vienetai nepradėti rengti.

• **Kraštotyros darbai.** Parengta 13 naujų kraštotyros darbų (2017 m. – 16). Tai padalinių metų kronikos (11) ir metraščiai (1). Nuo 2016 m. Kupiškio viešosios bibliotekos metraštis neberašomas. Metodininkė J. Vosylienė pildė „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos renginių kroniką“, kurioje registruojami visi viešojoje bibliotekoje įvykę žodiniai renginiai, kiti svarbūs įvykiai, pateikiama po 1–2 kiekvieno renginio nuotraukas.

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresn. bibliotekininkė R. Vasiliauskienė parengė „Kupiškio kalendorių. 2019: jubiliejai, datos“, kuris skelbiamas Kupiškio VB interneto svetainėje, persiųstas kultūros darbuotojams, muziejininkams, kraštotyrininkams, mokykloms, bendruomenėms.

Šio skyriaus vedėja L. Matiukaitė kartu su Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vyr. specialistu Vyčiu Zavacku atliko tyrimą ir parengė pranešimą „Švč. Mergelės Marijos paveikslai Kupiškio dekanato bažnyčiose“, kurį perskaitė 2018 m. gruodžio 14 d. Kupiškio kultūros centre vykusioje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Popiežių vizitų svarba katalikų bažnyčiai ir visuomenei Lietuvoje“.

Rankraščių fondo tvarkymą taip pat galima laikyti vienu iš kraštotyros veiklos sričių, nes jame mūsų kraštiečių gyvenimo ir veiklos dokumentai.

• **Kraštotyros informacija interneto svetainėje** <http://www.kupiskiovb.lt/index.php/krastotyra>. Skyriuje „Kraštotyra“ yra rubrikos „Bibliotekos leidiniai“, „Žymūs kupiškėnai“, „Kupiškio garbės piliečiai“, kurios papildomos nauja informacija. Rubrikoje „Žymūs kupiškėnai“ abėcėlės tvarka sudarytas personalijų sąrašas, kuriame daugiau nei 400 pavardžių. Apie 310 kupiškėnų pateikiama išsamesnė informacija.

8. Dokumentų skaitmeninimas

Skaitmeninimo veiklos vykdomos pagal 2015 m. Lietuvos Respublikos kultūros ministro patvirtintą programą (įsakymas „Dėl skaitmeninimo kultūros paveldo aktualinimo ir išsaugojimo 2015–2020 metų programos patvirtinimo“). Šias veiklas regione koordinuoja Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Regioninio skaitmeninimo skyrius. Pagal pateiktas rekomendacijas parengti „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitmeninės kolekcijos nuostatai ir skaitmeninimo tvarkos aprašas“, patvirtinti 2016 m. balandžio 1 d. Kupiškio VB direktoriaus įsakymu Nr. IV-24. Parengtas 2018 m. skaitmeninimo veiklų planas, atrinkti dokumentai skaitmeninimui Regioninio skaitmeninimo skyriui: iš Aleksandro Kriūkės ir kraštotyrininkės M. Tamošiūnienės rankraščių fondų bei gydytojo Gedimino Kaluinos atsiminimų rankraštis. Šio skyriaus darbuotojai per metus suskaitmenino 91 fiz. vnt. dokumentų (nuskenavo pagal šiai veiklai keliamus reikalavimus), vaizdų skaičius – 591.

Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka patvirtino raštą „Dėl kultūros paveldo skaitmeninimo stebėsenos tvarkos“ (2016 m. gruodžio 12 d. SD-92), išpareigodama pateikti Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės VB Regioninio skaitmeninimo skyriui ataskaitas apie per metus vykdytas skaitmeninimo veiklas. Tai viena iš naujausių Kraštotyros ir edukacijos skyriaus veiklos sričių, apimančių rankraščių fondo formavimo ir skaitmeninimo procesus. Kupiškio VB suskaitmeninta 101 rankraštinis dokumentas (nuskenuota ir sukurta įrašų).

Siekiant kokybiškai organizuoti skaitmeninimo veiklas, vyko įvairūs mokymai: „E – paveldas – kaip panaudoti edukacijas“, „Rankraščių fondo tvarkymas ir katalogavimas“, „Lietuvos bibliotekų specialistų elektroninių paslaugų skaitmeninės rinkodaros kompetencijų stiprinimas“, „Bibliotekos skaitmeninė kolekcija“. Iš viso mokymuose dalyvavo 29 VB ir padalinių darbuotojai, iš jų 5 susiję su skaitmeninimo darbu. Nuotolinius mokymus „Nemokamos debesų kompiuterijos paslaugos ir jų taikymo galimybės bibliotekose“ baigė 7 darbuotojai, iš jų 1 – susijęs su skaitmeninimo veiklomis.

VIII. DALYVAVIMAS PROGRAMOSE, PROJEKTUOSE

1. Lietuvos kultūros tarybos finansuoti projektai

2018 m. VB darbuotojai Lietuvos kultūros tarybai (LKT) parengė 4 projektus. Finansuota 1 paraiška. Finansavimo negavo projektai „A. J. Greimas: gyvenimo ir veiklos ženklai Lietuvoje“ (vadovė R. Vilkieienė), „Penki žvilgsniai į Skapiškio kraštą“ (vad. R. Bugailiškienė) ir „Vasaros keramikos dirbtuvės“ (vad. A. Bukienė).

- **Projektas „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“** (vadovė Lina Matiukaitė), skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui, kupiškėnų pilietiško, istorinės savimonės ir savojo krašto pažinimo ugdymui, buvo įgyvendintas 2017 m. Apie šio projekto tęstines veiklas šiais metais žiūrėkite skyriuje „V.I. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems“.

- **Projektas „Kupiškis amžininkų liudijimuose: interaktyvus žemėlapis“** (vadovė Janina Širvinskienė). Programai „Atminties institucijos: inovatyvių paslaugų kūrimas“ teikto projekto tikslas – skatinti 12–17 metų moksleivių Kupiškio krašto pažinimą, ugdyti bei plėsti jų kultūrinį akiratį per literatūrą, panaudojant interaktyvius metodus, formalųjį ugdymą pakeičiant neformaliu ugdymu. Projekto sąmata 4360 Eur, iš Kultūros rėmimo fondo buvo prašoma 3880 Eur. Skirtas dalinis finansavimas 3100 Eur (įvertintas 73,80 balo). Projekto veiklų trukmė – nuo gegužės 15 d. iki gruodžio 15 d. Pagrindinis projekto uždavinys – inovatyvių technologijų taikymas kraštotyrinėms, etnokultūrinėms edukacijoms parengti bei vykdyti. Buvo sukurtos edukacinės reikmės naudojamas interaktyvus literatūrinis citatų žemėlapis, panaudojant autorių, kilusių iš Kupiškio krašto ir rašiusių apie Kupiškį bei jo apylinkes, kūrinių citatas, atsiminimų ištraukas, tekstuose minimų vietovių nuotraukas. Projekto edukacinei veiklai vykdyti įsigyta 12 planšetinių kompiuterių, kuriuose įdiegta QR kodų nuskaitymo programa. Surengtos 6 viktorinos Kupiškio mieste bei rajone, parengtas maršrutas ekskursijoms (prie objektų iš anksto pritvirtinti QR kodai). Kupiškyje vyko ekskursijos, kurių metu reikėjo surasti numatytame maršrute QR kodais pažymėtus objektus, juos nuskaityti išmaniųjų įrenginių pagalba ir perskaityti citatas iš knygų, kuriose minimi tie objektai. Pagaminti 2 fiziniai žemėlapiai, kuriuose QR kodais užkoduotos citatos apie aprašomas knygos vietas. Sukurtas ir į bibliotekos svetainę www.kupiskiovb.lt įkeltas interaktyvus 2-jų dalių žemėlapis (reklaminiai skydeliai „Kupiškis amžininkų liudijimuose: interaktyvus žemėlapis (1) ir (2)“. Parengta ir baigiamojo renginio metu pristatyta Kupiškio kultūros centro vaikų ir jaunimo teatro studijos literatūrinė programa „Kupiškis knygų puslapiuose“. Kultūros edukacijos veiklose dalyvavo apie 140 vaikų ir jaunimo.

- **Projektas „Prabylanti krašto istorija: interaktyvus žemėlapis“** (vadovė Jolita Pipynienė) 2017 m. teiktas „Atminties institucijų inovatyvių paslaugų kūrimo, sklaidos ir viešinimo“ programai, gautas finansavimas

2600 Eur. Projektas skirtas Kupiškio krašto kultūros paveldo fiksavimui ir sklaidai, inovatyvių technologijų taikymui išsaugant krašto istorines ir kultūros vertybes. Buvo kuriamas krašto žemėlapis, kurio pagrindas – autentiški pasakojimai apie istorinius objektus ar įvykius, žymius žmones, piliakalnius, kaimus. Buvo planuojama šį projektą užbaigti iki 2017 m. gruodžio 20 d., bet dėl vadovės ligos LKT leido projekto įgyvendinimą pratęsti iki 2018 m. kovo 30 d. Finansinė ataskaita buvo pateikta 2017 m. gruodžio mėnesį, o žodinė – 2018 m. kovo pabaigoje.

Interaktyvus žemėlapis patalpintas bibliotekos interneto svetainėje <http://www.kupiskiovb.lt/>, kuriame daugiau nei 80 pasakojimų, filmukų trukmė 4–13 min., bendra trukmė – 9 valandos, peržiūrų skaičius siekia 2500. Pasakojimus kūrė: mokslininkai, menininkai, kraštotyrininkai, bibliotekininkai, mokytojai, kultūros darbuotojai – daugiau nei 50 žmonių dalyvavo šiame procese. Sutelktas gausus būrys savanorių, dalyvavusių projekto veiklose. Apie projekto baigiamąjį renginį ir edukacines veiklas žiūrėkite skyriuje „V.1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems“.

Pasibaigus projekto vykdymo laikotarpiui, veiklos nenutrūko: vyko edukaciniai užsiėmimai Kupiškio VB ir kaimo padalinuose, buvo filmuojami ir montuojami nauji filmai interaktyviam žemėlapiui. Dar įkelta 13 filmų: apie iš Australijos atvykusią rašytojos Nijolės Jankutės dukrą Dovilę Zduobą, kunigo Justo Jasėno, Viliaus Laužiko knygų bei almanacho „Kupiškis. 2017“ pristatymus, Nepriklausomos Lietuvos karininko Kazimiero Dulksnio atminimo lentos atidengimą Naiviuose.

2. Kiti projektai

- **Projektas „Atminties takais“.** Kupiškio rajono savivaldybės pilietinio ir tautinio ugdymo projektų rėmimo programai parengtos dvi paraiškos: „Etno kilimo takais“ (vadovė R. Vilkenė) ir „Atminties takais“ (vadovas A. Venckus). Finansavimą (440 Eur) gavo tik antrasis projektas. Jį įgyvendinant organizuota 10 dienų stovykla, kurioje dalyvavo 12 Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijos mokinių. Jie keliavo po semiotiko Algirdo Juliaus Greimo gyventas vietas ir susipažino su jo veikla, apsilankė Kupiškyje, Kunigiškiuose (Anykščių r.), Šiauluose, Marijampolėje ir Kaune, sukūrė filmą „Atminties takais“, kurio premjera vyko rugsėjo mėnesį gimnazijoje.

- **Projektas „Gedimino Kaluinės knygos „Mano prisiminimai“ leidyba“** (vadovė L. Matiukaitė). Paraiška teikta Kupiškio rajono savivaldybės leidybos projektų dalinio finansavimo programai, nefinansuota.

- **Projektas „Kupiškio paveldo kodas“** (vadovė Rūta Vilkenė) skirtas Europos dienai, paraiška teikta Europos komisijos atstovybei Lietuvoje. Finansavimas negautas.

- **Projektas „Aktyvus ratas“.** Projekto (vadovas A. Venckus, vykdytoja R. Vilkenė) paraiška 2018 m. teikta Europos Komisijos Veiksmų programos 8 prioritetui „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ per Kupiškio miesto plėtros strategiją (Vietos veiklos grupę). Projekto sąmata 23313 Eur, Europos Sąjungos lėšos 12846 Eur. Projekto veiklos bus vykdomos 2019 m.

- **Projektas „Inovatyvios edukacijos specialiųjų poreikių mokiniams ir socialinę atskirtį patiriantiems vaikams Kupiškio mieste“** (vadovė Rūta Vilkenė) paraiška teikta Vidaus reikalų ministerijai per Kupiškio miesto Vietos veiklos grupę 2017 m., projekto sąmata 29 tūkst. Eur. Šis projektas 2018 m. dar buvo taisomas, tačiau finansavimas negautas.

- **Projekte „Metų knygos rinkimai“** aktyviai dalyvavo visos rajono bibliotekos. 2018 m. buvo pateikta 18 paraiškų (jas rašė VB ir visi padaliniai), teigiamai įvertintos – 7. Metų knygos rinkimų akcijai skirtas knygas prozos suaugusių kategorijoje gavo mažosios bibliotekėlės: Palėvenėlės ir Laičių skaitytojų aptarnavimo punktai, Publicistikos ir dokumentikos knygas: Kupiškio VB Lankytojų aptarnavimo skyrius ir Rudilių padalinys, vaikų kategorijos penketuką – Vaikų erdvė, o paauglių: Šimonių ir Noriūnų padaliniai. Iš viso 35 fiz. vnt. (2017 m. – 40 fiz. vnt.).

- **Neformalaus vaikų švietimo (NVŠ) programos projektas „Neformaliojo vaikų švietimo paslaugų plėtra“.** Viešojoje bibliotekoje vyresn. bibliotekininkė R. Vilkenė 2018 m. sausio–gegužės mėnesiais vykdė dvi edukacines programas: „Knygų bičiulių klubas 2“ ir „Etno turistai“, vyko 60 užsiėmimų. Pirmos programos dalyviai kūrė knygų reklamas, bendraamžiams pristatinėjo perskaitytas knygas, kūrė jų iliustracijas, siuvo knygų personažus, žiūrėjo pagal literatūrinius kūrinius pastatytus filmus, lankėsi Šiauliuose įsikūrusiame Komiksų centre. „Etno turistai“ sudarinėjo maršrutus po Kupiškį ir jo apylinkes, dalyvavo įvairiuose žygiuose (aplinkos tvarkymo, bebrų užtvankos paieškų ir kt.).

Programa „Eko dirbtuvėlės 2“ 2018 m. (vasario–birželio mėnesiais) buvo vykdoma VB Skapiškio padalinyje (atsakingas asmuo Roma Bugailiškienė). Jos tikslas – skatinti jaunimo ir vaikų atsakingą požiūrį į gamtos išteklių saugojimą, ekologinį sąmoningumą ir draugišką aplinkai elgesį. Daugiau apie neformalų vaikų švietimą skyriuje „VI. Darbas su vartotojais vaikais“.

2.1. Partneriai kitų bibliotekų ir organizacijų projektuose

„Literatūros ir kino dienos bibliotekoje“. Kupiškio viešoji biblioteka yra tęstinio Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės VB projekto partnerė, kartu vykdo įvairias veiklas. Apskrities biblioteka su kūrėjais sudaro sutartis ir apmoka jiems už dalyvavimą renginiuose. Kupiškyje organizuoti trys susitikimai su Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatais – semiotiku, profesoriumi Kęstučiu Nastopka, rašytojais Danute Kalinauskaite ir Valdu Papieviu (apie juos skaitykite skyriuje „V.1. Kupiškio viešosios bibliotekos žodiniai ir kompleksiniai renginiai suaugusiems“). Džiugu, kad Lietuvos kultūros taryba finansavo šį projektą ir 2019 m.

„Misija knygnešys“. Lietuvos bibliotekininkų draugija antri metai įgyvendina Lietuvos kultūros tarybos finansuojamą projektą, kuriuo siekiama skatinti domėjimąsi regionuose kuriančiais šviesuoliais, jų indėliu į kultūrą ir krašto savitumą, pristatyti unikalias regionų kultūrines patirtis, supažindinti su naujausia lietuvių literatūra, paremti regionų bibliotekas naujais leidiniais. Įgyvendinant projektą sukurtos 7 laidos, kurios buvo rodomos per LRT plus kanalą.

Rugpjūčio 29 d. į Kupiškį buvo atvykusi projekto koordinatore Jūratė Stongvilienė su filmavimo komanda. Knygnešio misiją atliko ir pašnekovus kalbino teisininkas, Mykolo Romerio universiteto profesorius, rašytojas Justinas Žilinskas, kuriam mūsų kraštas gana gerai pažįstamas: Skodinių kaime dar tebėra jo senelių namai, kur prabėgo Justino vaikystės vasaros. Čia ir prasidėjo filmavimai. Trumpam užsukę į Kupiškio viešąją biblioteką, toliau svečiai keliavo po visą rajoną. Kalbino tautodailininką, akmentašį Vytautą Jasinską, apie Kupiškio piliakalnio archeologinius kasinėjimus jiems pasakojo Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vyriausiasis specialistas Vytis Zavackas, stabtelėjo Vytauto gatvės gale, kur vyko projekto „Sieninės tapybos revoliucija“ pristatymas. Po rekonstruojamą viešosios bibliotekos pastatą, buvusią sinagogą, svečius vedžiojo direktorius Algirdas Venckus. Šepetoje Gražutė Valaitienė tarmiškai pasako apie Šepetos balą. Virš pelkės buvo skraidinamas ir gražius, netikėtus vaizdus užfiksavo dronas. Po pietų projekto komanda apsilankė skapišketės mokytojos, miestelio istorijos žinovės Stanislavos Mažeikytės namuose. Kelionės baigiamasis akcentas – susitikimas Skapiškio bibliotekoje, kur J. Žilinską pasitiko vyresn. bibliotekininkė Roma Bugailiškienė. Svečias dovanuoja bibliotekai knygų, pasakojo apie savo kūrybą. Šis 30 min. filmas buvo rodytas gruodžio 6 d., jį galima rasti LRT mediatekoje adresu <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1013708370/misija-knygnešys>.

„Prisijungusi Lietuva“. Projektą vykdo asociacija „Langas į ateitį“, Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Ūkio ministerijos, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka ir Vidaus reikalų ministerija. 2018–2021 m. vyksiančiame projekte dalyvauja Kupiškio viešoji biblioteka ir 16 padalinių, 9 kaimo bendruomenės. Projekto koordinatoriai Kupiškio rajone – metodininkė Jolanta Vosylienė ir IT specialistas Ričardas Balabonas. Įgyvendinant projektą bus atnaujinta viešos interneto prieigos taškų (VIPT) kompiuterinė įranga. Viešoji biblioteka gaus kūrybinius, inžinerinius ir programavimo IT paketus, vyks lektorių, skaitmeninių lyderių mokymai, reikės organizuoti mokymus lankytojams, bus organizuojamos ir kitos veiklos, įvairios akcijos.

Tarpsritinis renginys „Pašaukimo keliu“ (gegužės 18 ir 21 d.), Kupiškio etnografijos muziejaus inicijuotas sumanymas, vienijantis profesionalius bei pradedančiuosius atlikimo ir vizualaus meno kūrėjus. Renginio partneris – Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, atvėrusi duris į lankytojams beveik nepažįstamas Kupiškio buvusias kareivines (Gedimino g. 53A), kuriose netikėtam dialogui susitiko senoji tarpukario modernizmo architektūra ir šiuolaikiniai vizualieji menai. Buvusių kareivinių pastate vyko teatro režisieriaus, pedagogo, lektoriaus Gyčio Padegimo paskaita „Kaip uždegti kūrybinę ugnelę“ ir dviejų parodų atidarymas: neformalios meno bendruomenės Utenoje POKŠT fotografės Linos Praudzinskaitės fotografijų ir kūrybinės tekstilininkų grupės TRY3 darbų.

● **Partneriai kitų bibliotekų projektuose.**

Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka dar 2017 m. vykdė projektą „Aukštaitijos ETNO kilimo kūrimas“, skirtą Panevėžio regiono vaikams, bibliotekose ieškantiems šiuolaikinėmis IT paremtų įdomių veiklų. Bendradarbiaujant su regiono bibliotekomis, buvo sukurtas interaktyvus kilimas, pagrįstas mobilių aplikacijų naudojimu. Mobilios programėlės pagalba, kuri pritaikyta „Android“ operacinės sistemos mobiliesiems įrenginiams, galima matyti Aukštaitijos rajonuose esančius objektus, tarp kurių ir Kupiškio piliakalnis, Terpeikių ąžuolas. Informaciją apie šiuos objektus pateikė VB darbuotojai.

IX. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS

Bibliotekos naudoja įvairias veiklos ir paslaugų viešinimo, įvaizdžio kūrimo priemones: įvairaus pobūdžio leidiniai, informacija žiniasklaidoje (tradicinėje periodinėje spaudoje, internete, per televiziją ir radiją), skelbimai bibliotekose ir viešose erdvėse, kvietimai į renginius, elektroniniai laiškai, facebook, priemonės reprezentacijai su bibliotekos atributika, renginių fotografavimas, filmavimas ir kt.

1. Leidiniai

- **Knygos (1).** Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja L. Matiukaitė leidybai rengia gydytojo, mecenato Gedimino Kaluinos rankraštį „Mano prisiminimai“. Gegužės mėnesį gautas tekstas popieriuje (250 psl.), kuris Adobe Reader programa konvertuotas į Word redaguojamą formatą. Šiame darbe pagelbėjo Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Regioninio skaitmeninimo skyriaus darbuotojos. Konvertuoto teksto kokybė buvo prasta, viską reikėjo tikrinti ir taisyti. Autoriaus tekstas buvo redaguojamas, ištaisytos rašybos ir stiliaus klaidos, surinktos, nuskenuotos ir aprašytos nuotraukos (75 vnt.), redaguotas jau sumaketuotas knygos tekstas (320 psl.). Knyga 2019 m. kovo mėnesį bus išleista serijoje „Kupiškėnų biblioteka“, lėšų leidybai planuoja skirti Kupiškio rajono savivaldybė.

- **Lankstinukai, skrajutės (17).** L. Matiukaitė parengė informacinę skrajutę „Kupiškio viešoji biblioteka kviečia“, lankstinuką „Nacionalinė bibliotekų savaitė. Kartu mes kuriame ateitį programą-kvietimas“, kartu su bibliotekininke I. Žurauskiene – lankstinuką „Edukacinės programos“. Metodininkė J. Vosylienė ruošia skrajutes, kuriose skelbiami Kupiškio VB ir padalinių kiekvieno mėnesio žodiniai renginiai. 2018 m. parengta 10 tokių skrajučių, kurios dalinamos bibliotekos lankytojams, paliekamos ir kitose įstaigose – kultūros centre, etnografijos muziejuje, mokyklose.

Alizavos padalinio vyresn. bibliotekininkė L. Dešrienė kartu su Alizavos bendruomenės pirmininku Broniumi Kaminsku išleido lankstinuką „Žolinės šventė Alizavoje“, Naivių padalinio vyresn. bibliotekininkė M. Levickienė – lankstinuką „Lietuvos kariuomenės generalinio štabo pulkininkas, kraštiečių Konstantinas Dulksnys“, Virbališkių padalinys – lankstinuką, skirtą Lietuvos valstybės šimtmečiui „Žymių kraštiečių sukaktys“, o Rudilių padalinys – lankstinuką „2018 Metų knygos rinkimai. Publicistika ir dokumentika“.

- **Kalendoriai (2):** „Kupiškio kalendorius 2019 metams. Jubiliejai, datos“ (sudarė vyresn. bibliotekininkė R. Vasiliauskiene) ir „2019 metų kalendorius: jubiliejai, šventės, atmintinos dienos, datos“ (sudarė KES vedėja L. Matiukaitė).

- **Skelbimai, kvietimai (parengta apie 50)** naudojami informacijos apie bibliotekose organizuojamų renginių ir kitų veiklų sklaidai. VB juos rengė R. Vilčinskienė, L. Matiukaitė, A. Venckus, J. Vosylienė. Skelbimai kabinami skelbimų lentose bibliotekose, įvairiose įstaigose, lauko stenduose, skelbiami laikraščiuose ir interneto svetainėse, facebook’e, siunčiami el. paštu.

- **Bibliotekininkų pagalba ruošiant įvairius leidinius, rašant straipsnius.** Kasmečio istorijos ir kultūros almanacho „Kupiškis“ (vyr. redaktorius ir sudarytojas dailėtyrininkas, žurnalistas V. Jankauskas, redakcinei kolegijai priklauso ir VB darbuotoja L. Matiukaitė) šešioliktam „Kupiškis. 2018“ numeriui bibliotekininkės paruošė 4 publikacijas.

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus darbuotojos talkino Kupiškio etnografijos muziejaus specialistei Aušrai Jonušytei sudarant fotografijų albumą „Kupiškio krašto vaizdai“ (2018): atrinkta apie 20 nuotraukų iš bibliotekoje saugomo Juozo Kraujūno fondo, albume spausdinamos dvi L. Matiukaitės nuotraukos (Henrikas Orakauskas prie skulptūros „Lėvuo ir Kupa“ ir Lietuvos bitininkų šventė „Bičiulių Lietuva – Kupiškis“).

Spaudai ruošiamai monografijai „Skapiškis: Senovė ir dabartis“ buvo tikslinami bibliografinių išnašų duomenys, faktai, datos. Sudaryta bibliografija Kupiškio kultūros centro rengiamai knygai „Kupiškio kultūra: žmonės, istorija, dabartis“.

Bendradarbiauta su rajono laikraščiu „Kupiškėnų mintys“ – pateikta daug informacijos žurnalistams jų įgyvendinamiems projektams „Šimtmečio kupiškėnai“, „Kupiškio krašto kaimų istorijos“.

2. Straipsniai ir informacija žiniasklaidoje, kituose leidiniuose, internete

Tradicinėje periodinėje spaudoje, kraštotyros leidiniuose ir interneto svetainėse 2018 m. paskelbta 338 straipsniai ir kitos publikacijos apie Kupiškio rajono viešąsias bibliotekas. Straipsnius rašė 27 bibliotekininkai: VB – 12 ir padalinių – 15. Iš viso jie parašė 233 straipsnius. Daugiausia straipsnių parengė Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja L. Matiukaitė (28), VB direktorius A. Venckus (20), Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresn. bibliotekininkė R. Vasiliauskiene – 12, padalinių darbuotojos L. Dešrienė (16), N. Paukštienė (15), A. Bukienė (15), L. Aleksiejūnienė (11), V. Ribokaitė (10).

Iš viso straipsnių, publikacijų, informacijų, vaizdo siužetų apie rajono bibliotekas 2018 m. 338 (2017 m. – 344)										
Tradicinė periodinė spauda 96 (64)				Kiti leidiniai, knygos (bibliote- kininkų)	Informacija internete 213 (255)				Televizija, radijas 23 (21)	
Parašyta bibliotekininkų 42 (18)		Parašyta ne bibliotekos darbuotojų 54 (46)			Bibliotekininkų 185 (220)		Ne bibliotekininkų 28 (35)		Respub- likinės TV	TV „Kupiškėnų studija“
Respub. spauda	Rajono spauda	Respub. spauda	Rajono spauda		VB svetainė	Kitos svetainė- nės	VB svetainė- nė	Kitos svetainė- nės		
3 (3)	39 (15)	7 (6)	47 (40)	6 (4)	177 (194)	8 (26)	8 (2)	20 (33)	7 (5)	16 (16)

2.1. Tradicinė spauda

• **Bibliotekų darbuotojai** įvairiems periodinės spaudos ir kraštotyros leidiniams paruošė 48 straipsnius (2017 m. – 22): rajono laikraščiai „Kupiškėnų mintys“ – 39, žurnalui „Tarp knygų“ – 3, kitiems leidiniams – 6. Straipsnius tradicinei spaudai rašė 11 bibliotekininkų: VB – 8, padalinių – 3.

Žurnale „Tarp knygų“ spausdinti L. Matiukaitės straipsniai „Šimtmečio kupiškėnų rinkimai“ (Nr. 2, p. 36–37), „Danguolė Stasė Tamulevičienė: In memoriam“ (Nr. 6, p. 42) ir Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresn. bibliografės J. Pipynienės „Apie krašto istoriją – interaktyviai“ (Nr. 1, p. 41).

J. Pipynienė parengė straipsnį „Skapiškio bibliotekos istorija“, kuris bus spausdinamas serijos „Lietuvos valsčiai“ knygoje „Skapiškis: Senovė ir dabartis“. Leidinys pasirodys. 2019 m. Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresn. bibliotekininkės N. Galvanauskienės straipsnis „Mintimis išvaikštinėjau kiekvieną lauko rėžį: skulptoriaus Juozo Kėdainio egodokumentinis palikimas Kupiškio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje“ spausdintas tęsiniame mokslo darbų rinkinyje „Bibliotheca Litwana V: Egodokumentika Aukštaitijos knygos kultūros kontekste“ (Vilnius, 2018).

Kultūros ir istorijos almanachui „Kupiškis. 2018“ paruoštos 4 publikacijos: L. Matiukaitės – „Kultūros įvykių kronika. 2018“, „Naujausi leidiniai apie Kupiškio kraštą ir jo žmones: 2017–2018 m.“, rubrika „Lėvens balsai“ (Gerdos Jankevičiūtės eilėraščiai), R. Vasiliauskienės – „Kupiškio kalendorius 2019 metams: jubiliejai, datos“.

Laikraščio „Kupiškėnų mintys“ Lietuvos valstybės atkūrimo 100-čiui skirtose rubrikoje „Šimtmečio kupiškėnai“ buvo spausdinamos Šimtmečio kupiškėnų rinkimuose (VB projektas „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“) dalyvavusių asmenų biografijos ir nuotraukos: Unės Babickaitės, Jono Černiaus, Ipolito Franckevičiaus, Juliaus Greimo, Klemenso Gutausko, Felicijos Jakutytės, Vidmanto Jankausko, Povilo Matulionio, Henriko Orakausko, Renatos Šerelytės, Kazio Šimonio, Veronikos Šleivytės ir kt. 19 tokių publikacijų parengė L. Matiukaitė.

• **Ne bibliotekos darbuotojų straipsniai.** Apie rajono viešąsias bibliotekas ir jų veiklą buvo rašoma 54 įvairaus pobūdžio žurnalistų ir kitų asmenų publikacijose (2017 m. – 46): rajono laikraštyje „Kupiškėnų mintys“ – 47, respublikiniuose leidiniuose – 7. Žurnalistai gana dažnai lankosi bibliotekose vykstančiuose renginiuose ir juos aprašo. Nemažą atgarsio spaudoje sulaukė viešosios bibliotekos pastato rekonstrukcijos eiga, keletas straipsnių buvo apie vaikų ir paauglių skaitymo poreikius, Knygų Kalėdų akciją, Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkto patalpų problemą.

Apie bibliotekas ir bibliotekininkes daugiausia rašė „Kupiškėnų minčių“ žurnalistės A. Satkūnaitė (19), B. Aleknienė (11 straipsnių). Šio laikraščio rubrikoje „Kviečia“ nemokamai skelbiama informacija apie būsimus bibliotekų renginius, veikiančias parodas. Laikraštyje „Ūkininko patarėjas“ apie bibliotekas, jų organizuotus renginius rašė žurnalistė V. Juškienė (5 str.).

Visus bibliotekininkų ir žurnalistų straipsnių spaudoje aprašus galima rasti: bibliotekininkystės kartotekoje, Kupiškio VB e.kataloge per straipsnių paiešką (prieiga per www.kupiskiovb.lt, www.libis.lt). straipsniai apie Kupiškio viešąją biblioteką ir padalinius nuskenuoti ir paskelbti bibliotekos svetainės rubrikoje „Mes spaudos puslapiuose“.

2.2. Televizija ir radijas

• **Viešoji įstaiga Kupiškio televizijos ir informacijos centro „Kupiškėnų studija“** rengia valandos trukmės informacinę-apžvalginę laidą „Savaitė“, kurią galima žiūrėti internete www.kupiskis.lt/ nuoroda „Kupiškėnų studija“ ir <https://www.youtube.com/user/KupiskioTV?feature=mhee>. „Savaitėje“ per metus parodyta 16 reportažų apie viešųjų bibliotekų vykdomus projektus, renginius, akcijas.

- **Televizija ir radijas.** Lietuvos bibliotekininkų draugija antri metai įgyvendina Lietuvos kultūros tarybos finansuojamą projektą „Misija Knygnešys“ ir su filmavimo komanda bei rajonų viešosiomis bibliotekomis sukūrė 7 pusės valandos trukmės reportažus. Gruodžio 6 d. *LRT Plus televizija* rodė laidą apie kelionę po Kupiškio rajoną. Televizijos buvo susidomėjusios Kupiškio VB Naivių padalinio edukacinėmis programomis: apie kiaušinių marginimą dekupažo technika buvo rodoma LRT „Panoramos“ laidoje (2018-03-21), o apie kiaušinių gamybą netradiciniu būdu – per LNK „Žinias“ (2018-03-23).

LRT radijo „Ryto garsai“ 4 kartus buvo anonsuojami Kupiškio viešosios bibliotekos renginiai.

2.3. Internetas

- **Informacija apie bibliotekas, jų veiklą, paslaugas.** Įvairiose interneto svetainėse buvo paskelbta 213 straipsnių (2017 m. – 255). 185 iš jų parengta bibliotekų darbuotojų.

VB svetainėje www.kupiskiovb.lt buvo 185 straipsniai (2017 m. – 196): VB darbuotojų – 73, padalinių 104, kitų autorių – 8. Straipsnius rašė 11 VB darbuotojų, daugiausia – A. Venckus (13), R. Senvaitienė (11), R. Vasiliauskienė (11) ir 16 padalinių bibliotekininkų, daugiausia – N. Paukštienė (15) ir A. Bukienė (13).

Po 1–4 straipsnius apie Kupiškio bibliotekas ir jų renginius, projektus, įvairias akcijas paskelbta svetainėse <http://www.kupiskiokultura.lt>, www.kupiskis.lt, www.kmintys.lt, <http://www.lbd.lt>, <http://www.vilniauskupiskienai.lt>, www.pavb.lt, <https://naujienos.alfa.lt/leidinys/sekunde/>, <http://15min.lt>, www.kupiskenukuryba.lt, www.aidas.lt, <http://etnografijosmuziejus.lt>, <http://www.skaitmometai.lt>, <http://www.etaplius.lt>, <http://www.panskliautas.lt>, <http://aina.lt> ir kt.

- **Kupiškio VB svetainės www.kupiskiovb.lt tvarkymas.** VB svetainės dabartinė versija sukurta 2010 m., ją reikėtų atnaujinti. Svetainę administruoja ir nauja informacija pildo vyresn. bibliotekininkė Regina Vilčinskienė. Informacija apie bibliotekas, jų veiklą, paslaugas nuolat talpinama interneto svetainėje. Metų eigoje patalpintos 304 publikacijos (iš jų 174 – straipsniai, 61 – skelbimas-kvietimas, 69 – kita informacija), kuriuos rengė VB ir kaimo padalinių darbuotojai. Parengta keletas elektroninių sveikinimų atvirukų bei sumontuotas video sveikinimas, paruošta plakatų, padėkos raštų. Projektui „Kupiškis amžininkų liudijimuose“ sukurti du interaktyvūs žemėlapiai.

Naujausia informacija ir nuotraukos skelbiamos viešosios bibliotekos facebook paskyroje <https://www.facebook.com/kupiskiovb>. Savo paskyras fb turi susikūrę Šimonių, Subačiaus ir kiti padaliniai.

4. Kitos bibliotekos įvaizdžio kūrimo priemonės

Viešoji biblioteka nuo 2017 m. liepos 3 d. veikia laikinose patalpose. Stengiamasi, kad jos būtų jaukios ir patrauklios. Lankytojų aptarnavimo skyriuje įrengtas Skaitytojų kampelis tapo jaukia knygų mylėtojų klubo „Knygius“ susitikimų vieta, malonu prisėsti ir skaitytojui, ir svečiui. Vasarą įengta Edukacijų klasė – jauki vieta suaugusių ir vaikų užsiėmimų erdvė. Vaikų erdvei ir keletui padalinių nupirkti sėdmaišiai, ant kurių prisėsti labai mėgsta vaikai.

- **„Kėdė bibliotekai“.** Viešosios bibliotekos direktorius 2017 m. inicijavo akciją „Kėdė bibliotekai“, kurios metu bibliotekų rėmėjai ir globėjai buvo kviečiami padėti sukurti jaukesnes erdves VB padaliniuose – dovanoti bibliotekoms krėslą, kėdę, fotelį ar suoliuką. Tais metais 10-yje kaimo bibliotekų įrengti jaukūs poilsio kampeliai. 2018 m. akcija buvo tęsiama ir davė vaisių: Lukonių padaliniui – bibliotekos globėja Birutė Jasinskienė padovanojo prabangų krėslą, o Šepetos padaliniui – buvusi ilgametė šio padalinio darbuotoja Vilija Paukštienė senovinę etažerę.

- **Kitos priemonės.** Bibliotekų renginiai ir kiti svarbūs įvykiai fotografuojami, nuotraukos archyvuojamos, aprašomos, įrašomos į elektronines laikmenas. Svarbesni renginiai filmuojami, kaupiamas vaizdo įrašų archyvas.

Iki kiekvieno mėnesio 25 d. visi VB skyriai ir padaliniai bibliotekos administracijai pateikia informaciją apie ateinančio mėnesio renginius. Sudaroma VB ir padalinių mėnesio renginių (veiklos) programa, kuri paskelbiama bibliotekos tinklapyje, taip pat persiunčiama savivaldybei. Kupiškio rajono savivaldybės Kultūros švietimo ir sporto skyrius sudaro bendrą kultūros ir švietimo įstaigų mėnesio veiklos programą, kurioje pateikiama informacija ir apie viešosios bibliotekos bei padalinių žodinius renginius, kūrybinių darbų ir spaudinių parodas. Kas mėnesį parengiamos skrajutės apie svarbiausius VB ir padalinių mėnesio renginius.

Viešojoje bibliotekoje įvairi informacija iškabinama vidaus stenduose, langų vitrinose, taip pat mieste esančiose skelbimų lentose. Visuose padaliniuose yra reklamai skirti stendai. Reprezentacijai naudojami specialiai tam pagaminti rašikliai, bloknatai, maišeliai su bibliotekos atributika.

X. BENDRADARBIAVIMAS

1. Bendradarbiavimas su įvairiomis institucijomis

Kupiškio viešoji biblioteka aktyviai bendradarbiauja su visomis Kupiškio miesto ugdymo įstaigomis: Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija ir Kupos pradinio ugdymo skyriumi, mokykla „Varpelis“, Kupiškio meno mokykla, vaikų lopšeliais-darželiais „Saulutė“ ir „Obelėlė“, VšĮ Kupiškio vaikų dienos centru, Paketurių šv. Kazimiero globos namais. Su daugeliu pasirašytos bendradarbiavimo sutartys. Veiklos sritys įvairios: informacijos teikimas, informacinių gebėjimų ugdymas, skaitymo skatinimas, renginių organizavimas, dalyvavimas projektuose, galimybė naudotis vieša interneto prieiga.

Palaikomi glaudūs ryšiai su Kupiškio etnografijos muziejumi ir kultūros centru, Kupiškio turizmo ir verslo informacijos centru, laikraščiu „Kupiškėnų mintys“, VšĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centro „Kupiškėnų studija“, Kupiškio policijos komisariatu, Kupiškio rajono etninės kultūros plėtros taryba.

Aktyviai bendradarbiaujama su Kupiškio rajono literatų klubu „Lėvens balsai“, Kupiškio Trečiojo amžiaus universitetu – šių asociacijų užsiėmimai vyksta Kupiškio VB patalpose, bibliotekininkai talkina organizuojant renginius. Biblioteka draugauja ir su Vilniaus kupiškėnų klubu, dalyvauja renginiuose.

Gražus bendradarbiavimas sieja su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka, kuri kviečia dalyvauti bendruose projektuose ir kitose iniciatyvose, dalinasi patirtimi, suteikia galimybę pasidalinti mums savąja.

Bibliotekininkai dėkingi renginių ir projektų rėmėjams: Lietuvos kultūros tarybai, Kultūros ministerijai, Kupiškio rajono savivaldybei ir jos merui Dainiui Bardauskui, savivaldybės tarybos nariui Sauliui Dugnui, Labdaros ir paramos fondui „Švieskime vaikus“, Lietuvos rašytojų sąjungai, Kupiškio kultūros centrui, UAB „Kupiškėnų mintys“, www.temainfo.lt, Kupiškio etnografijos muziejui, VšĮ Kupiškio televizijos ir informacijos centro „Kupiškėnų studijai“, VšĮ „Atvertos langinės“ (direktorė Rūta Stanevičienė), Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centrui.

Padaliniai bendradarbiauja su mokyklomis, kartu organizuoja įvairius renginius, vykdo bendrus projektus. Ypatingai su mokyklomis susietos 6 sujungtosios bibliotekos – jos mokyklų bendruomenių dalis. Palaikomi ryšiai su Kupiškio kultūros centro padaliniais, seniūnijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis – ūkininkų draugija „Sodžius“, kaimo bendruomenėmis. Dažni renginių rėmėjai yra ūkininkai ir verslininkai.

2. Bibliotekų globėjai, bičiuliai, savanoriai

- **Globėjai.** Kupiškio viešoji biblioteka iniciatyvos „Atrask vaikystės biblioteką“ dėka, nuo 2016 m. turi globėją – žurnalistą, keliautoją, knygų autorių Vytautą Radzevičių. Šis be galo įdomus žmogus, vaikystės vasaras praleidęs pas senelius Kupiškyje, jau penkis kartus susitiko su kupiškėnais, dalyvavo bibliotekos renginiuose. VB Lankytojų aptarnavimo skyriaus Skaitytojų kampelyje yra globėjo knygų lentyna, kuri kiekvienais metais papildoma naujomis V. Radzevičiaus dovanotomis knygomis.

Subačiaus miesto padalinys turi du globėjus – profesorius, habil. fizinių mokslų dr. Romualdą Karaziją ir Ustronės knygnešių muziejuje (Panevėžio r.) dirbantį Audrių Daukšą, Šimonių padalinys – rašytoją Renatą Šerelytę, Rudilių – literatę Eleonorą Mildą Vaižmužienę, Palėvenėlės padalinys – Danutę Ribokienę, Noriūnai – aktyvią visuomenininkę Aldoną Ramanauskienę, Lukonys – literatę Birutę Jasinskienę.

- **Bičiuliai.** Kupiškio viešoji biblioteka turi daug bičiulių, ne tik kupiškėnų, bet ir mūsų kraštui prijauniančių žmonių. Palaikomi ryšiai su humanitarinių mokslų dr. Klementina Vosylyte, Žiedūne Zaveckiene, prof. Genovaite Dručkute, dr. Aldona Vasiliauskiene, dailėtyrininku Vidmantu Jankausku, pasaulio ir olimpinio čempionu Virgilijumi Alekna, rašytojais Renata Šerelyte, Audrone Urbonaite, Viliumi Baltrėnu ir Jurgiu Usinavičiumi, kompozitoriumi Algimantu Kriūka, dailininkais Henriku Orakausku, Savirija Kaziūnaite, Irena Žviliuviene, Dalia Grybauskaite, Egle Kuckaite, Birute Sarapiene, aktoriumi Romualdu Gudu bei kt.

Subačiaus padalinys tęsia draugystę su kalbininko prof. Prano Skardžiaus sūnėnu, Lietuvos kariuomenės savanorių draugijos pirmininku Dainiumi Gudeliu, su žurnalistu Antanu Kubiliumi, filologe, docente Dalia Dilyte-Staškevičiene. Alizavos padalinys palaiko ryšius su chorvedžiu, docentu Pranu Jankausku, Lukonių – su prof. Stasiu Karazija, poeto Liudo Šeštoko artimaisiais, Skapiškio – su dr. Aldona Vasiliauskiene, Šimonių – su rašytoja Renata Šerelyte, Naivių – su akademiko Juozo Matulio vaikais. Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punktas gražiai bendrauja su kunigu Justu Jasėnu.

- **Bibliotekos taryba.** 2017 m. liepos 17 d. direktoriaus įsakymu Nr. IV-79 sudarytą Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos tarybą sudaro: Roma Bugailiškienė – Kupiškio VB Skapiškio padalinio vyresn. bibliotekininkė, Saulius Dugnas – Kupiškio rajono savivaldybės tarybos narys, Juratė Motiejūnienė – Kupiškio VB Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja, Aldona Ramanauskienė – Kupiškio

rajo visuomeninių organizacijų atstovė, Valda Tilienė – Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vyr. specialistė, Jurgita Trifeldienė – Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėja ir Laima Vinciūnaitė – Kupiškio rajono visuomeninių organizacijų atstovė. Tarybos pirmininkė – Aldona Ramanauskienė.

3. Narystė kitose organizacijose

Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) Kupiškio skyrius jungia 15 narių. Nuo 2017 m. pabaigos draugijos pirmininkė – Jolanta Vosylienė. Draugijos nariai – bibliotekininkai – aktyviai vykdančios įvairias bibliotekines veiklas. Birželio mėnesį J. Vosylienė dalyvavo strateginėje LBD skyrių pirmininkų sesijoje Kaune. LBD Kupiškio skyriaus nariai, akcijos „Knygų Kalėdos“ metu, lankėsi Kupiškio socialinių paslaugų centro Subačiaus senelių globos namuose ir nuvežė dalelę „Knygų Kalėdų“ džiaugsmo – bibliotekininkų surinktų knygų ryšulėlį bei saldumynų.

Kupiškio VB yra Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos narė. Kupiškio VB direktorius Algirdas Venckus yra Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos narys. Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresn. bibliotekininkė Rūta Vilkenė yra Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos (IBBY) narė.

Virbališkių padalinio vyresn. bibliotekininkė Lidija Mačiulienė priklauso Kupiškio rajono etninės kultūros plėtros tarybai. Padalinių darbuotojos aktyviai dalyvauja kaimo bendruomenių veikloje, yra jų valdybų narės. Skapiškio padalinio vyresn. bibliotekininkė Roma Bugailiškienė yra Skapiškio bendruomenės pirmininkė.

XI. METODINĖ VEIKLA

Už metodinę veiklą atsakinga metodininkė Jolanta Vosylienė, kuri kuruoja darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimą, teikia praktinę ir metodinę pagalbą, konsultacijas, rengia Kupiškio rajono SVB veiklos planus ir ataskaitas, kitus bibliotekos veiklą reglamentuojančius dokumentus.

1. Normatyviniai, planavimo ir atskaitomybės dokumentai

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja L. Matiukaitė parengė „Rankraštinių dokumentų tvarkymo ir apsaugos nuostatus“ ir kitus šią veiklą reglamentuojančius dokumentus, bibliotekininkės Ingridos Žurauskienės pareigybių aprašymą, Kraštotyros ir edukacijos skyriaus darbuotojų veiklos vertinimo lenteles. Metodininkė parengė „Naudojimosi Kupiškio rajono savivaldybės viešąja biblioteka taisykles“ (Kupiškio VB direktoriaus 2018 12 21 įsakymas IV-160), „Asmens duomenų tvarkymo Kupiškio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje taisykles“ ir „Duomenų subjektų teisių įgyvendinimo Kupiškio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje tvarkos aprašą“ (Kupiškio VB direktoriaus 2018 08 24 įsakymas IV-90).

KES vedėja L. Matiukaitė ir metodininkė J. Vosylienė parengė Kupiškio rajono savivaldybių viešųjų bibliotekų 2018 metų veiklos planą, 2017 m. SVB, VB ir padalinių statistines ataskaitas (forma Biblioteka_metinė) ir duomenis pildė LIBIS Statistikos modulyje. Parašė Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų 2017 m. metų veiklos ataskaitą (apimtis 50 p.). Skyriaus vedėja paruošė Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vadovo 2017 metų veiklos ataskaitą, kuriai buvo pritarta Kupiškio rajono savivaldybės Tarybos posėdyje.

2. Praktinė pagalba

• **Išvykos į padalinius.** Organizuota 13 metodinių išvykų į padalinius ir skaitytojų aptarnavimo punktus.

Ruošiantis rekataloguoti Antašavos padalinio knygų fondą, vyko jo patikrinimas, kuriame dalyvavo Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyriaus darbuotojos J. Motiejūnienė (1 d.), Z. Vadišovienė (6 d.), G. Puidokienė (6 d.). Rugpjūčio 7 d. bibliotekos darbuotojai (8) dalyvavo Alizavos padalinio fondo perkėlimo į mokyklos patalpas darbuose: A. Venckus, R. Mikšys, R. Vilčinskienė, Z. Vadišovienė, G. Puidokienė, J. Motiejūnienė, I. Žurauskienė ir laikina darbuotoja G. Trifeldaitė.

Keičiantis darbuotojams, dokumentų fondų ir inventoriaus perdavimuose-priėmimuose dalyvavo: Antašavos padalinyje – A. Venckus, G. Puidokienė ir J. Vosylienė, Salamiesčio padalinyje – A. Venckus, R. Vilčinskienė ir J. Vosylienė. Naujai priimtoms darbuotojoms neturi bibliotekinio išsilavinimo, todėl po 2 dienas (iš viso 4), metodininkė pravedė pradinį apmokymų darbo vietose, teikė konsultacijas bibliotekinio darbo klausimais.

Organizuotos 4 metodinės išvykos padalinių darbo patikrinimui (aplangant per dieną po 4 padalinius). Aplankyti visi 16 padalinių. Išvykose dalyvavo: A. Venckus (4 d.), L. Matiukaitė (4 d.), J. Motiejūnienė (4 d.), J. Vosylienė (4 d.), J. Širvinskienė (1 d.) ir R. Vilkenė (1 d.). Teikta pagalba Šimonių

padaliniui tvarkant dokumentų fondą, dalyvavo: N. Galvanauskienė (3 d.), R. Vilčinskienė (2 d.), L. Kliopkinienė (1 d.), J. Vosylienė (1 d.), J. Samulionienė (1 d.) ir L. Matiukaitė (1 d.).

• **Konsultacijos** įvairiais darbo klausimais darbuotojams teikiamos metodinių išvykų, pasitarimų, asmeninių pokalbių metu, elektroniniais laiškais, telefonu.

XII. PERSONALAS

1. Darbuotojų skaičius ir kaita

• **Etatų skaičius** SVB nepasikeitė – 46,6. Iš jų: 34 – profesionalūs bibliotekininkai, 4 – kvalifikuoti specialistai ir 8,6 – techninis personalas;
- VB – 28,6 etatai: bibliotekininkai – 18,25, kvalifikuoti specialistai – 4, techniniai darbuotojai – 6,35;
- Subačiaus MP – 2,15 etato: 2 – profesionalūs bibliotekininkai, 0,15 – valytojos;
- KP – 15,85 etato: 13,75 – bibliotekininkai, 2,1 – valytojos. Po 0,5 bibliotekininko etato yra Laičių padalinyje ir Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkte, 0,75 – Lukonių padalinyje. Padalinių bibliotekininkės antraeilėse pareigose dirba valytojomis po 0,15 etato.

Kupiškio rajono viešosiose bibliotekose dirbo 42 darbuotojai (2018 12 31), iš jų 35 profesionalūs bibliotekininkai.

	Etatų skaičius	Darbuotojai		Profesionalių bibliotekininkų išsimokslinimas					
				aukštasis		aukštesnysis		kitas	
		Iš viso	Iš jų profesionalūs bibliotekininkai	skaičius	%	skaičius	%	skaičius	%
VB	28,6	25	18	12	66,7	6	33,3	-	-
MP	2,15	1	1	1	100,0	-	-	-	-
KP	15,85	16	16	6	37,5	8	50,0	2	12,5
SVB	46,6	42	35	19	54,3	14	40,0	2	5,7

Aukštąjį išsimokslinimą turi 19 arba 54,3 % profesionalių bibliotekininkų (2017 m. – 54,5 %), iš jų bibliotekininkystės ir komunikacijos mokslų – 9. Specialistų mažėja: į pensiją ar į kitą darbą išėjusius dažniausia pakeičia jau kitų profesijų išsimokslinimą turintys žmonės, kuriems nėra lengva dirbti bibliotekose, suprasti šio darbo specifiką. Bet būna ir sėkmingų pavyzdžių: ateina jauni žmonės su savo naujomis idėjomis, pasiūlymais, kurie pajvairina bibliotekų paslaugas. Šiuo metu nėra aukštesiose mokyklose besimokančių darbuotojų.

• **Darbuotojų kaita.** Nuo birželio 15 d. į darbą priimta bibliotekininkė Ingrida Žurauskienė (išsilavinimas aukštasis, prancūzų filologijos bakalauro). Kiekvieną dieną 8.00–11.30 val. ji dirba Kraštotyros ir edukacijos skyriuje, 12.30–16.30 val. – Edukacijų klasėje.

Gegužės 31 d., išdirbusi bibliotekoje 10 metų, iš darbo išėjo Antašavos padalinio vyres. Bibliotekininkė Laisva Čiuliepienė. Nuo rugsėjo 17 d. į šias pareigas priimta bibliotekininkė išsilavinimo neturinti Rūta Radavičienė. Nuo 2017 m. gruodžio 1 d. Salamiesčio padalinyje laikinai dirbusią (3 d. per savaitę) Ištėklių valdymo ir bendrųjų reikalų skyriaus vyresn. bibliotekininkę Reginą Vilčinskienę ir nuo vasario 1 d. iki rugpjūčio 1 d. dirbusią (2 d. per savaitę) Alizavos padalinio vyresn. bibliotekininkę Laimutę Dešrienę, 2018 m. rugsėjo 21 d. pakeitė bibliotekininkė išsilavinimo neturinti Gražina Laucienė.

• **Profesinės šventės.** Balandžio 15 d. Kupiškio kultūros centre trečią kartą buvo minima *Pasaulinė kultūros diena*. Kupiškio kultūros puoselėtojams buvo įteiktos šešios vardinės statulėlės „Už nuopelnus kultūrai“, kurių autorius kalvis Audrius Laucius. Šventę vedė Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro vadovas, operos solistas Jonas Sakalauskas. Garbingus apdovanojimus gavo net 2 Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos darbuotojos: Lankytojų aptarnavimo skyriaus vyresn. bibliotekininkė Rita Senvaitienė – už profesionalų bibliotekos lankytojų aptarnavimą ir kūrybiškas skaitymo skatinimo iniciatyvas (teikė VB) ir Juodpėnų padalinio vyresn. bibliotekininkė Rita Liogienė – už kultūrinės iniciatyvas (teikė Juodpėnų kaimo bendruomenę).

Šventėje dalyvavo LR Seimo narys Audrys Šimas, Kupiškio rajono savivaldybės meras Dainius Bardauskas, Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus vedėja Jurgita Trifeldienė, Vilniaus edukologijos universiteto profesorius Algirdas Raslanas. Muzikinį koncertą dovanojo „Vilniaus mušamųjų“ grupės duetas (Artūras Maniušas ir Martynas Stonkus) ir operos solistas Jonas Sakalauskas kartu su akordeonistu Tadu Motiečiumi.

- **Profesinis apdovanojimas „Ad astra“.** Gegužės 8 d. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje vyko Panevėžio regiono bibliotekų darbuotojų metų nominacijos „Ad astra“ teikimo iškilmės, kuriose buvo teikiami apdovanojimai geriausioms bibliotekininkėms. Panevėžio regiono savivaldybių viešųjų bibliotekų kategorijoje nominacija įteikta Linai Matiukaitėi, Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėjai – už kūrybiškumą, profesionalumą ir originalias idėjas rengiant ir įgyvendinant išskirtinį Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirtą projektą „Kupiškėnai – Lietuvos istorijoje“, bendruomeniškumą skatinančius projektus ir profesionalias kraštotyrimo publikacijas, aktyvią profesinę veiklą ir sukaupus patirties sklaidą, įkvepanti darbštumą ir kasdienio tobulinimosi pavyzdį kolegoms, nuoseklų Kupiškio krašto garsinimą.

- **X Aukštaitijos bibliotekininkų kultūros ir sporto sąskrydis** „Spindulys esti begalinės šviesos“ (Vydūnas), birželio 9–10 d. vyko Ažuolpamūšės kaimo turizmo sodyboje (Pasvalio r.). Organizatorius – Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka. Dalyvavo 8 bibliotekos. Kupiškio viešosios bibliotekos komanda suvaidino Jono Šliūpo ir Vydūno susitikimą, įrengė kiemėlį „Dievinyčia“, dalyvavo sportinėse rungtyse, proto žaidimų kovose, pelnė „Žolynų žinovų“ nominaciją. VB komanda: direktorius A. Venckus, J. Motiejūnienė, J. Širvinskienė, G. Puidokienė, R. Vilčinskienė, S. Škinderytė, J. Vosylienė, R. Balabonas, R. Mikšys.

- **Darbo taryba.** Nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojo naujas Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, kuris apibrėžia ir darbo tarybų funkcijas. Įstaigose, kuriose yra 20 ir daugiau darbuotojų, bet nėra profesinės sąjungos, turi būti steigiamos darbo tarybos. 2017 m. gruodžio 20 d. į darbo tarybą buvo išrinktos: Antašavos padalinio vyresn. bibliotekininkė Laisva Čiuliepienė, Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja Lina Matiukaitė ir šio skyriaus vyresn. bibliotekininkė Rūta Vilčienė. 2018 m. sausio 3 d. vyko pirmasis Kupiškio VB darbo tarybos posėdis, patvirtintas reglamentas, pirmininku išrinkta L. Čiuliepienė, pirmininko pavaduotoja L. Matiukaitė, sekretore – R. Vilčienė. Gegužės 31 d. pirmininkei išėjus iš darbo, pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso 171 str. 11 p. „Asmenys esantys atsarginių darbo tarybos narių sąraše, eilės tvarka gali tapti darbo tarybos nariais tuo atveju, kai atsiranda laisva darbo tarybos nario vieta“, į bibliotekos darbo tarybą, rinkimų eilės tvarka, įtraukta metodininkė J. Vosylienė. Šiuo metu bibliotekos darbo tarybai atstovauja: Lina Matiukaitė – pirmininkė, J. Vosylienė – pirmininko pavaduotoja, R. Vilčienė – sekretorė.

2. Bibliotekininkų profesionalumo ugdymo renginiai Kupiškio viešojoje bibliotekoje

Per metus kvalifikaciją pakėlė ir seminarų bei kitų mokymų baigimo pažymėjimus gavo 36 bibliotekos darbuotojai (85,7 %): 2 administracijos darbuotojai, 33 bibliotekininkai (iš jų: VB – 16, padalinių – 17) ir IT specialistas.

- **Viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojų pasitarimai.** (2018 m. – 6) Pasitarimų metu aptariamos įvairios bibliotekų veiklos aktualijos, darbo organizavimo klausimai. Darbuotojams pristatyta skaitmeninių knygų biblioteka „Vyturys“, dalintasi išpuošiais iš PAVB vykusio seminaro „Specializuotos paslaugos socialiai pažeidžiamų grupių vartotojams bibliotekoje“, diskutuota dėl padalinių veiklos gerinimo, vyko visus metus vykdytos akcijos „Kėdė bibliotekai“, skirtos sukurti jaukesnes erdves lankytojams VB ir padaliniuose, aptarimas, mokymai, kaip teisingai naudotis šiaurietiško ėjimo lazdomis. Vasario mėn. pasitarime kalbėta apie edukacijų pateikimo formas, aptarti rajono viešųjų bibliotekų 2017 m. veiklos rezultatai, pasidalinta išpuošiais iš Vilniaus knygų mugės.

Kovo mėnesį aptartos dalyvavimo akcijoje „Vasara su knyga“ iniciatyvos, bibliotekų veiklos prioritetai ir mėnesio veiklos programos, knygų ir periodikos užsakymas per viešuosius pirkimus, edukacinių veiklų organizavimas. Siekiant praplėsti ir pajavinti bibliotekos paslaugas ir suaktyvinti edukacinę veiklą, Kupiškio VB Kraštotyros ir edukacijos skyrius, viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojams organizavo mokymus „Edukacija bibliotekoje. Praktiniai mokymai“. Bibliotekininkės turėjo sukurti edukacines programas. Po aktyvaus darbo grupėse gimė penkios, visiškai skirtingos edukacinės programos. Praktinių užsiėmimų metu bibliotekininkės patobulino darbo grupėje, informacijos paieškos, viešo kalbėjimo profesines kompetencijas. Dalyvavo 27 bibliotekininkės.

Gegužės mėnesį apžvelgti nauji asmens duomenų apsaugos reikalavimai, aptarti vykę mokymai, pasidalinta informacija apie tarptautinį edukatorių simpoziumą. Direktorius A. Venckus pravedė bibliotekos darbuotojams kultūrinę edukaciją „Šiuolaikinis menas“.

Rugsėjo mėnesį kalbėta apie bibliotekos strategines kryptis, darbuotojų veiklos vertinimą, projekto „Prisijungusi Lietuva“ veiklas ir mokymus, Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja L. Matiukaitė apžvelgė 2017 m. bibliotekų kronikas, o direktorius – vykdytos jaunimo vasaros stovyklos „Atminties takais“ veiklas, pristatė sukurta filmuką apie kupiškėnų, semiotikos pradininką Algirdą Julijų Greimą. Darbuotojai susipažino su nauja edukacijų klase ir joje vykdomomis veiklomis.

Spalio mėnesį pasitarime kalbėta apie kintamąją darbo užmokesčio dalį, vidinę bibliotekos komunikaciją, viešosios bibliotekos edukacines programas, asmens duomenų apsaugą, akciją „Metų knygos rinkimai“, bibliotekos veiklų planavimą 2019 m., planuojamą kraštotyros darbų apžiūrą. Įspūdžiais iš kelionės po Graikijos bibliotekas pasidalino direktorius A. Venckus.

Buvo dalintasi informacija ir patirtimis iš seminarų, mokymų, konferencijų, išvykų, aptartos „Asmens duomenų tvarkymo Kupiškio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje taisyklės“, pristatytas „Kupiškio SVB darbo tarybos darbo reglamentas“ ir naujas „Naudojimosi Kupiškio rajono savivaldybės viešąja biblioteka taisyklių“ projektas.

Pranešimus pasitarimų metu skaitė 4 darbuotojai: direktorius A. Venckus – 2 („Informacinių technologijų saugos suvokimo skatinimas“ ir „Graikija – kultūra ir istorija žvelgiant pro bibliotekų langus“), metodininkė J. Vosylienė – 3 („Tarptautinės bibliotekininkų bendruomenės strategijos specialiųjų poreikių bibliotekų lankytojams“, „Kupiškio SVB 2017 m. veiklos rezultatų apžvalga“, „IFLA vykdyto tyrimo „Globali vizija“ ataskaitos santrauka“), Lankytojų aptarnavimo skyriaus Vaikų erdvės vyresn. bibliotekininkė L. Kliopkinienė („Specializuotos paslaugos socialiai pažeidžiamų grupių vartotojams bibliotekoje“), Šepetos padalinio vyresn. bibliotekininkė N. Paukštienė („Gebėjimas mokytis, kūrybiškumo būtinybė, vaizduotės svarba“).

● **Mokymai.** *Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka* neturėdama projektinių lėšų, kovo 15 d. organizavo *išvažiuojamuosius mokymus*, kuriuos vedė PAVB darbuotojai Greta Brimonienė, Audronė Palionienė, Sigita Marcinkevičienė ir Aivaras Neimontas. Mokymai vyko 3 temomis, dalyvavo 20 bibliotekininkų: VB – 7, padalinių – 13.

Mokymų temos ir dalyviai:

- „Rankraščių fondų tvarkymas ir katalogavimas“, 2 dalyviai: VB – 2.
- „Darbas su atvirojo kodo dokumentų maketavimo programa „Scribus“, 7 dalyviai: VB – 2, padalinių – 5.
- „E-paveldas – kaip panaudoti edukacijai?“, 11 dalyvių: VB – 3, padalinių – 8.

Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos išvažiuojamuose mokymuose „iPad planšečių naudojimo galimybės“ (gegužės 3 d.), dalyvavo 11 VB ir padalinių darbuotojų.

Asociacijos „Viešieji interneto prieigos taškai“ organizavo įgyvendinamo projekto „Mokymai Tau: tobulėk, auk, ugdyk“, dviejų dienų (balandžio 27 d. ir gegužės 8 d.), išvažiuojamuosius mokymus, kuriuose dalyvavo 20 SVB darbuotojų.

● **Nuotoliniai mokymai.** Mokymai „Nemokamos debesų kompiuterijos paslaugos ir jų taikymo galimybės bibliotekose“ buvo organizuojami du kartus. I etapu (vasario 7 d. – kovo 9 d.) mokymus baigė 4 darbuotojai: Subačiaus MP, Šepetos ir Rudilių kaimo padalinių vyresn. bibliotekininkės Audronė Bukienė, Neringa Paukštienė, Vanda Ribokaitė ir Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyr. bibliografė Jolita Pipynienė. II etapu (kovo 15 d. – balandžio 16 d.) šiuos mokymus baigė VB direktorius Algirdas Venckus, metodininkė Jolanta Vosylienė ir Adomynės padalinio vyresn. bibliotekininkė Egidija Namiejūnienė.

● **Seminaras.** Gruodžio mėn. viešoji biblioteka organizavo seminarą SVB ir mokyklų bibliotekininkams „Asmens duomenų įgyvendinimas bibliotekoje“. Seminarą vedė lektorė – Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Teisės ir žmogiškųjų išteklių skyriaus teisininkė Janina Marcinkevičienė. Bibliotekininkams buvo labai naudinga susipažinti su darbuotojų ir vartotojų asmens duomenų tvarkymo aspektais. Ypač svarbu buvo išsiaiškinti nepilnamečių asmenų duomenų tvarkymo, nuotraukų talpinimo, veiklos viešinimo interneto erdvėje klausimus. Dalyvavo 27 VB ir padalinių darbuotojai.

● **Kvalifikacijos tobulinimo programa.** Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresn. bibliotekininkė Rūta Vilkienė parengė kvalifikacijos tobulinimo programą ir vedė seminarą „Projektų rengimo pagrindai“ viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojams. Dalyvavo 7 bibliotekininkės.

Darbuotojams labiausiai priimtini išvažiuojamieji mokymai vykstantys viešojoje bibliotekoje ir nuotoliniai mokymai, nes juose gali dalyvauti daugiau darbuotojų, gaunama daug naudingos informacijos, sutaupomas brangus laikas.

3. Profesinės kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų

Kvalifikaciją už bibliotekos ribų kėlė 20 bibliotekos darbuotojų (2017 m. – 14): VB – 11, padalinių – 9. Tai sudaro 47,6 % visų darbuotojų.

● *Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka (PAVB)* organizavo mokymus, seminarus, konferencijas, į kuriuos buvo kviečiami ir Kupiškio rajono bibliotekininkai. Kovo mėn. vyko mokymai „Bibliotekininkystės pradžiamokslis“ bibliotekinio išsilavinimo neturintiems darbuotojams. Dalyvavo Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkto bibliotekininkė Sandra Škinderytė.

Kovo 22 d. dalyvauta mokslinėje konferencijoje „Genealogija ir lokalinė istorija: šaltiniai, tyrinėjimai, sklaida“ (A. Venckus, L. Matiukaitė).

Balandžio mėnesį organizavo dviejų dienų projekto „Panevėžio regiono bibliotekų edukatorių kvalifikacijos gerinimas, 2“ mokymus „Tarpkultūrinis ir pilietiškumo ugdymas“ (A. Kiaušienė, L. Matiukaitė, R. Vilkienė, I. Gasparonienė, R. Bugailiškienė).

Gegužės mėnesį dalyvauta projekto „Panevėžio regiono bibliotekų edukatorių kvalifikacijos gerinimas, 2“ seminaruose „Šiuolaikinės mokymosi tendencijos, kūrybiškumas – ne siekiamybė, o būtinybė“ (N. Paukštienė) ir „Biblioteka ateičiai: IT galimybių panaudojimas bibliotekų edukacinėje veikloje“ (R. Vilkienė).

Birželio mėnesį Tarptautiniame simpoziume „Inovatyvios edukacinės praktikos bibliotekininko darbe. Edukacinės veiklos iššūkiai ir galimybės“ dalyvavo A. Venckus, R. Bugailiškienė, L. Matiukaitė, R. Vilkienė. Skapiškio padalinio vyresn. bibliotekininkė R. Bugailiškienė vedė du edukacinius užsiėmimus „Eko dirbtuvės“, mokė gaminti apyrankes iš odos. Užsiėmimuose dalyvavo 30 žmonių.

Projekto „Lietuvos bibliotekų specialistų elektroninių paslaugų skaitmeninės rinkodaros kompetencijų stiprinimas“ mokymuose (2018-06 14/15) dalyvavo informacinių technologijų specialistas R. Balabonas ir vyresn. bibliotekininkė R. Vilčinskienė.

Projekto „Prisijungusi Lietuva“ mokymuose (2018-09-26), Kūrybinės dirbtuvės „Kaip paskatinti informacinėmis ir ryšių technologijomis naudotis skaitmeninių įgūdžių neturinčius asmenis?“ bei PAVB organizuotame projekto „Aukštaitijos ETNO kilimas“ seminare, kuris vyko Anykščių Liudvikos ir Stanislovo Didžiulių viešojoje bibliotekoje dalyvavo R. Vilkienė.

Lapkričio mėnesį seminaras „Bibliotekų paslaugų prieinamumas socialiai pažeidžiamų grupių vartotojams“ (L. Kliopkinienė) ir mokymai „Skaitmeninių technologijų raštingumas, medijų turinio kritiškumas ir saugumas internete“ (I. Žurauskienė).

Seminare viešųjų bibliotekų kultūros paveldo skaitmenintojams „Bibliotekos skaitmeninė kolekcija“ (2018-11-26) dalyvavo L. Matiukaitė, J. Pipynienė ir N. Galvanauskienė.

- **Projektas „Prisijungusi Lietuva“** pristatytas Tarptautinėje konferencijoje #Prisijungusi Lietuva (2018-10-26), kuri vyko viešbutyje „Crowne Plaza Vilnius“. Dalyvavo J. Vosylienė ir I. Žurauskienė. Susipažinimo renginyje „Prisijungusi Lietuva“ bendruomenei“ (2018-11-20), vykusiame PAVB dalyvavo kaimo bendruomenių deleguotos bibliotekininkės – R. Bugailiškienė, I. Gasparonienė, E. Lučinskienė, L. Mačiulienė, R. Liogienė, A. Bukienė, L. Aleksiejūnienė.

- **Lietuvos bibliotekininkų draugijos** organizuotoje skyrių sesijoje (birželio 8 d.), kuri vyko Kauno miesto savivaldybės Vinco Kudirkos viešosios bibliotekos Jaunimo, meno ir muzikos skyriuje, dalyvavo J. Vosylienė.

- **Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje** vykusiame moksliniame praktiniame seminare „Prano Mašioti skaitymai XXX“ Vertybių kaita XXI a. vaikų ir paauglių literatūroje iš ciklo Pokalbiai apie vaikų literatūrą (2018-12-17) dalyvavo R. Vilkienė, L. Kliopkinienė, A. Kiaušienė, J. Vosylienė ir N. Paukštienė.

- **Tarptautinė mokslinė konferencija**, skirta dvasingumui „Popiežių vizitų svarba katalikų bažnyčiai ir visuomenei Lietuvoje“ vyko gruodžio 14 d. Kupiškio kultūros centre. Organizatorė – humanitarinių mokslų daktarė Aldona Vasiliauskienė. Pranešimą „Švč. Mergelės Marijos paveikslai Kupiškio dekanato bažnyčiose“ skaitė Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja Lina Matiukaitė.

- **Kiti seminarai, mokymai, stažuotės, konferencijos.** Kupiškio kultūros centro vitražų salėje vykusioje mokslinėje konferencijoje „Per kalbą į tėvynės širdį“, kurią kovo 8 d. organizavo Kupiškio etnografijos muziejus, dalyvavo L. Matiukaitė, J. Širvinskienė, J. Motiejūnienė ir G. Puidokienė.

Kupiškio rajono švietimo pagalbos tarnybos (KRŠPT) patalpose (balandžio 4 d.) vyko seminaras „Suaugusiųjų neformaliojo švietimo ir tęstinio mokymosi planavimas“, kuriame dalyvavo Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vyresn. bibliotekininkė R. Vilkienė. Spalio mėnesį – „Asmens duomenų apsaugos pareigūno mokymai“ (J. Vosylienė) ir Krizių tyrimo centro organizuoti kvalifikacijos tobulinimo kursai „Pagalbos teikimas staigios mirties ištiktam žmogui“ (L. Kliopkinienė, J. Samulionienė, A. Bukienė, S. Mažylienė, G. Laucienė, E. Lučinskienė, S. Škinderytė).

Balandžio 6 d. VšĮ Lietuvos savivaldybių asociacijos mokymo ir konsultavimo centras organizavo seminarą „Asmens duomenų apsaugos reikalavimų naujovės: ruošiamės pokyčiams šiandien“, vyko Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Kupiškio biuro salėje, dalyvavo direktorius A. Venckus, raštvėdė D. Letkauskienė ir LAS vedėja J. Širvinskienė. Šiose patalpose, gruodžio 10 d. vyko „Korupcijos prevencijos mokymai“, dalyvavo A. Venckus, J. Motiejūnienė, J. Vosylienė ir N. Paukštienė.

Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos organizuotuose išvažiuojamuose mokymuose „Edukacinės veiklos viešojoje bibliotekoje, ugdant kūrybiškumą“ (2018-09-14), kurie vyko Trakuose, dalyvavo R. Vilkienė ir N. Paukštienė.

Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės inicijuotos akcijos „Knygų Kalėdos“ atidarymo popietėje Prezidentūroje (2018-11-30) buvo kviečiamos bibliotekininkės kartu su savo vaikais. Kupiškio VB atstovavo vyresn. bibliotekininkė I. Žurauskienė su sūneliu.

Vilniaus mokytojų namuose vykusioje Tarptautinėje vaikų knygos konferencijoje (2018-12-08) dalyvavo R. Vilkienė.

Kupiškio VB organizuotame kūrybiniame užsiėmime „Tapybos pradžiamokslis“ (2018-12-18), kurį vedė UAB „Imsema“ vadybininkė Dovilė Bagdanavičienė, dalyvavo I. Žurauskienė, A. Bukienė, R. Vilčinskienė, L. Dešrienė, L. Čejauskienė, L. Mačiulienė, E. Lučinskienė, R. Bugailiškienė, N. Paukštienė, R. Liogienė, M. Levickienė, R. Vilkienė, A. Kiaušienė.

Direktorius A. Venckus dalyvavo Santaros-Šviesos suvažiavime (2018-06-22/24) vykusiame Alantoje Molėtų rajone, vyko į kelionę po Graikijos bibliotekas (2018-10-2/9), kurią organizavo Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija.

● **Išvykos.** Vasario 22 d. *Vilniaus knygų mugėje* dalyvavo 22 bibliotekos darbuotojai. Nacionalinę bibliotekų savaitę Kupiškio viešosios bibliotekos ir jos padalinių darbuotojai baigė edukacine išvyka į Pakruojo Juozo Paukštelio viešąją biblioteką. Aplankyta Pakruojo medinė sinagoga – restauruotas unikalus pastatas, pritaikytas bibliotekos reikmėms ir tapęs viena svarbiausių susitikimų ir kitų renginių vieta mieste. Gerokai nutolusius laikus priminė pasivaikščiojimas Pakruojo dvaro labirintais, edukacinė programa priminė dvaro papročius ir etiketą. Išvykoje dalyvavo 31 darbuotojas.

Paskutiniąją vasaros dieną viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojai (29) vyko į turiningą metodinę išvyką po Zarasų krašto bibliotekas. Darbinės patirties sėmėsi vaizdingoje miesto vietoje įsikūrusioje Zarasų VB bei jos padaliniuose: Antalieptės ir Dusetų. Aplankė seniausią Lietuvoje Stelmužės ažuolą bei Dusetų dailės galeriją, kurioje tuo metu veikė vieno garsiausių ir prieštaringiausiai visuomenėje vertinamo dailininko Šarūno Saukos jubiliejinė darbų paroda.

Rugsėjo 10 d. grupelė (10) bibliotekininkų lankėsi Vilniaus universitete įsikūrusiame Algirdo Juliaus Greimo semiotikos ir literatūros teorijos centre bei Japonijos ambasadoje Vilniuje. Tuo metu Lietuvoje viešėjęs japonų kaligrafas Haruo Okazaki pravedė kaligrafijos užsiėmimą.

Gruodžio mėn. 25 bibliotekos darbuotojai vyko į Utenos dailės mokyklą, kuri įsikūrusi įdomią istorinę praeitį menančiame pastate – prie Sankt Peterburgo-Varšuvos trakto, buvusios arklių pašto stoties patalpose. Domėtasi vykdomu neformaliu ugdymu, aplankytas kuriamas skulptūrų parkas, apžiūrėta absolventų baigiamųjų darbų paroda, naujai atgimę istoriniai pastatai ir jų erdvės.

XVIII. MATERIALINĖ BAZĖ

1. Patalpų būklė

● **Remontai.** Bibliotekų patalpų remontu ir kitais ūkiniais klausimais rūpinasi Kupiškio VB administracija ir Išteklų valdymo ir bendrųjų reikalų skyrius.

Bibliotekai nuosavybės teise priklauso tik viešosios bibliotekos pastatas (L. Stuokos-Gucevčiaus a. 3A, Kupiškis) ir 250 kv. m. patalpos buvusių kareivinių pastate, Gedimino g. 53 B, Kupiškyje. Padaliniai laikinai neatlygintinai naudojami mokyklų, seniūnijų, kultūros namų patalpomis. Turto panaudos sutartys sudarytos su Kupiškio rajono savivaldybės administracija, Kupiškio kultūros centru ir 7 mokyklomis.

Viešoji biblioteka nuo 2017 m. birželio mėnesio veikia laikinose patalpose Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus pastate, Krantinės g. 24 (plotas 623 m²). Su progimnazija sudaryta turto panaudos sutartis. Patalpos ankštos, nepritaikytos bibliotekos veikloms, nėra erdvės renginiams. Bibliotekai buvo skirtos tik 7 buvusios klasės po 48–50 m², kuriose įsikūrė lankytojus aptarnaujantys skyriai. Kabinetai administracijos darbuotojams įrengti buvusiuose mokyklos koridoriuose, rūbinėje. 2018 m. vasarą skirta dar viena klasė su koridoriumi (+61 m²), kurioje nuo rugsėjo 3 d. pradėjo veikti Edukacijų klasė.

Tęsėsi viešosios bibliotekos pastato rekonstrukcijos darbai. UAB „Projektų rengimo centras“ projektas „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato Kupiškyje, Lauryno Stuokos-Gucevčiaus aikštėje rekonstrukcija“ (vertė 2,2 mln. eurų) finansuojamas Valstybės investicijų programos lėšomis (VIP). Užsakovas – Kupiškio rajono savivaldybė, darbus vykdo UAB „Infes“ iš Vilniaus.

● **Kaimo padalinių remontai.** Alizavos padaliniui persikėlus į pagrindinės mokyklos patalpas, koridoriuje įrengta stiklinė pertvara su stiklinėmis durimis, atliktas kosmetinis remontas. Naivių padalinyje sudėti plastikiniai langai, pakeisti radiatoriai. Salamiesčio padalinyje – įrengta Edukacijų klasė, grindys išklotos kilimine danga, atliktas kosmetinis sienų remontas, sutvarkytos koridoriukų grindys (išbetonuotos ir nudažytos), sutvarkyti lauko laiptai. Sutvarkytas Šepetos padalinio fasadas, lauke pastatytos vaizdo

stebėjimo kameros, išbetonuotas takelis prie bibliotekos. Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkte pakeisti šviestuvai.

- **Remontuotinių bibliotekų skaičius** – 2. Patalpų pritaikymas į mokyklos pastatą perkeliama Noriūnų padaliniui bei būtina remontuoti (šiltinti) Juodpėnų padalinio stogą. Neaiški situacija dėl Palėvenėlės skaitytojų aptarnavimo punkto – sprendžiamas klausimas dėl jo iškėlimo į kitas patalpas.

- **Patalpų šildymas.** Aktuali išlieka padalinių patalpų šildymo problema: bibliotekos pasilieka uždarytų ar reorganizuotų mokyklų pastatuose arba dideliuose sovietmečiu statytuose kultūros namuose, kurių šildymo išlaidos labai didelės. Juodpėnų, Laičių, Virbališkių bibliotekose tikrai šalta, paspaudus šaltukui patalpose būna 8–12 laipsnių šilumos. Palėvenėlėje nutrauktas centrinis šildymas, nes uždarius medicinos punktą pastate liko tik biblioteka kur įrengtas elektrinis šildymas.

Situacija per metus keitėsi į gerą pusę: Alizavos padalinys, iš elektra šildomo seno kultūros namų pastato, perkeltas į Alizavos pagrindinę mokyklą. Naivių padalinyje pakeisti radiatoriai.

Visuose padaliniuose yra centrinis arba elektrinis šildymas (šildoma iš bendrų katilinių įvairių rūšių kuru arba elektra).

- **Patalpų plotas (kvadratiniai metrai):**

- Bendras patalpų plotas: SVB – 2001, VB – 623, MP – 165, KP – 1213 (vidutiniškai – 80);

- Plotas, reikalingas bibliotekų funkcijoms atlikti: SVB – 1937, VB – 623, MP – 123, KP – 1191.

Nuo 2017 m. birželio mėnesio bibliotekai įsikūrus laikinose patalpose, todėl bendras rajono viešųjų bibliotekų patalpų plotas (2001 m²) rodomas be šiuo metu rekonstruojamo bibliotekos pastato ploto (1257 m²), nes šiuo metu ten yra statybvietė.

Keitėsi ir kaimo padalinių patalpų plotas (-9 m²): Alizavos padalinys (103 m²) iš seno kultūros namų pastato persikėlė į mažesnes patalpas (70 m²) Alizavos pagrindinės mokyklos pastate, Salamiesčio padalinyje – buvusios patalpos (108 m²) prasiplėtė įrengus Edukacijų klasę (plotas 150 m²). Salamiesčio padalinio plotas nurodomas kartu su Bakšėnų knygų išdavimo punkto patalpų plotu.

- **Lentynų apskaita:**

Viso fondo lentynų metrai: SVB – 4396, VB – 1306, MP – 299, KP – 2791 (vidutiniškai – 186).

Lentynų ilgis pailgėjo 70 metrų, nes 3344 fiz. vnt. padidėjo dokumentų fondai.

2. Informacinės technologijos ir kitos priemonės

- **Kompiuteriai ir dauginimo priemonės** (2018 12 31), priklausančios viešajai bibliotekai ir naudojamos.

- kompiuteriai:

SVB – 101 (2017 m. – 102), iš jų vartotojams – 63, darbuotojams – 38;

VB – 32 (2017 m. – 32), iš jų vartotojams – 11, darbuotojams – 21;

Subačiaus MP – 7 (2017 m. – 7), iš jų vartotojams – 5, darbuotojams – 2;

KP – 62 (2017 m. – 63), iš jų vartotojams – 47, darbuotojams – 15.

Nepriskaičiuoti 23 laikinai nenaudojami (pasenę) kompiuteriai, kurie yra VB balanse.

- planšetiniai kompiuteriai – 14 (VB);

- dauginimo priemonės (spausdintuvai, kopijavimo aparatai, daugiafunkciai įrenginiai, skeneriai):

SVB – 35 (VB – 17, MP – 2, KP – 16). Nepriskaičiuota nenaudojama įranga (4 spausdintuvai ir 1 skeneris).

- serveris ir programinė įranga;

- elektroninės knygų skaityklės „Cybook ODYSSEY HD Frontlight“ (2 vnt.);

- elektroninės skaityklės „Samsung Galaxy TAB S 8.4“ (3 vnt.);

- **Kitos techninės priemonės:** spausdintuvai knygų išdavimo kvitams – 4, brūkšnių kodų skaitytuvai – 8, vaizdo kameros – 4, televizoriai – 3, fotoaparatai – 5, muzikiniai centrai – 3, vaizdo grotuvai – 1, plokštelių grotuvai/patefonai – 4, įgarsinimo įranga (mikrofonas, stiprintuvas, garso kolonėlės), mikrofonų su kolonėlėmis rinkinys – 1, vaizdo projektoriai – 3, interaktyvi lenta su projektoriumi – 1, dokumentų grąžinimo įrenginys – 1, dokumentų įrišimo aparatas – 1, laminavimo aparatas – 1.

- **Telefonai.** Fiksuoto ryšio telefonus 2018 m. turėjo Kupiškio VB, Subačiaus MP ir 8 kaimo padaliniai (53 %). Telefonus sėkmingai pakeičia internetas ir socialiniai tinklai – taip patogiau ir pigiau.

- **Įsigyta įvairių prekių** už savivaldybės biudžeto lėšas už 19369 Eur (2017 m. – 10922 Eur). Svarbesnės prekės: roletai (10 vnt. už 381,34 Eur), demonstracinis stovas (109,98 Eur), tribūna (59 Eur), sulankstomos kėdės (30 vnt. už 149,80 Eur), medinės kėdės (10 vnt. už 240 Eur), stalas su kėdėmis (1 komplektas už 120 Eur), sofa-lova (175,20 Eur), sėdmaišiai (24 vnt. už 749,60 Eur), kiliminis takas (167,99 Eur), lauko skėtis (124,22 Eur), popieriaus smulkintuvai (2 vnt. už 89 Eur), šildytuvai (3 vnt. už 238,06 Eur), ventiliatorius (58,29 Eur), dulkių siurblys (94,27 Eur), informacinės iškabos (3 vnt. už 120 Eur), molbertai (16 vnt. už 378,57 Eur), įrišimo aparatas (103,46 Eur), laminavimo aparatas (66,55 Eur), siuvimo mašina (141,89 Eur),

kraujospūdžio matuokliai (2 vnt. už 73,90 Eur), gipsinės figūros (6 vnt. už 245 Eur), padangos automobiliui (240,32 Eur).

Pagaminti 3 nuotraukų tentai parodai „Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis Kupiškyje“ (220 Eur), tentai su spauda (2 vnt. už 189,24 Eur). Taip pat pirkti kompiuterinės įrangos, kitų prekių už projektų lėšas: 12 planšetinių kompiuterių (už 2100 Eur), spausdintuvus (85,59 Eur).

Ilgalaikio turto remontui išleista 12313 Eur. Viešojoje bibliotekoje įrengta atskira patalpa – Edukacijų klasė. Šios erdvės pritaikymui įsigyta nemažai prekių ir inventoriaus: sėdmaišių, molbertų, kiliminių takų, kėdžių ir kt. Už likusius pinigus nupirkta kasečių spausdintuvams, kanceliarinių, švaros ir kitų prekių. Alizavos padalinį perkėlus į mokyklos patalpas, įrengta stiklinė pertvara ir durys, Salamiesčio padalinyje – įrengta nauja Edukacijų klasė (atliktas kosmetinis remontas, paklota kiliminė danga, nupirkti sėdmaišiai), sutvarkyti lauko laiptai, Naiviuose – sudėti plastikiniai langai, pakeisti radiatoriai, Palėvenėlėje – pakeisti šviestuvai, Šepetoje – sutvarkytas bibliotekos fasadas, išbetonuotas lauko takelis, Šimonyse – ant langų uždėti roletai. Ilgalaikio turto 2018 m. įsigyta nebuvo.

Projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ dėka biblioteka gavo tris įrangos paketus: kūrybinį (negatyvų ir nuotraukų skaitmeninimo skeneris, rašalinis spausdintuvas nuotraukoms, darbo stotis, ausinės įrašų perklausymui, mikrofonas su USB jungtimi, 360 laipsnių kamera, Web tipo kamera su srautinių transliacijų funkcija, planšetinis kompiuteris, grafinė planšetė, programinė įranga vaizdų ir video apdorojimui), inžinerinį (3D spausdintuvus, darbo stotis, 5 inžinerinius konstruktorius: elektronika, mechanika, optika, hidraulika, atsinaujinantys elektros šaltiniai) ir programavimo (planšetinis kompiuteris, robotikos konstruktorius, robotikos konstruktorius pradedantiesiems, programuojamo mikrokompiuterio rinkinys, programuojamo mikrokontrolieriaus rinkinys, kompiuteriuo MICRO:BIT rinkinys ir edukacinis programuojamas dronas).

XIV. FINANSAVIMAS

1. Gautos lėšos (eurais)

Iš viso – 441678 (2017 m. – 439475)

- *Iš biudžeto (steigėjo ir valstybės) – 434969* (2017 m. – 424886) iš jų:
 - savivaldybės skirtos lėšos – 420256 (2017 m. – 410390)
 - Kultūros ministerijos lėšos dokumentų fondų komplektavimui – 14713 (2017 m. – 14496)
- *Už mokamas paslaugas – 1454* (2017 m. – 1492)
- *Fizinių ir juridinių asmenų parama – 387* (2017 m. – 710):
 - fizinių asmenų parama – 0 (2017 m. – 200)
 - 2 procentai gyventojų pajamų mokesčio – 387 (2016 m. – 510)
- *Programų, projektų lėšos – 4868* (2017 m. – 12387):
 - Kultūros rėmimo fondas (Lietuvos kultūros taryba) – 3100 (2017 m. – 5100)
 - Mokinio krepšelio lėšos (neformalus vaikų švietimas) – 1150 (2017 m. – 2762)
 - Kitų projektų lėšos – 618 (2017 m. – 4525).

2. Visos išlaidos (eurais)

Iš viso – 441678 (2017 m. – 439475):

- *Darbo užmokesčiui – 270010* (2017 m. – 267183)
- *Įnašai socialiniam draudimui – 82512* (2017 m. – 81990)
- *Dokumentams įsigyti – 23018* (2017 m. – 22437): Kultūros ministerijos – 14713; savivaldybės ir kt. – 8305;
- *Statybiniams sklypams, naujiems pastatams ir priestatams – 0,0* (2017 – 0,0)
- *Kitos išlaidos – 66138* (2017 m. – 67865):
 - ryšiai (telefonai ir internetas) – 5075 (2017 m. – 5076)
 - transporto išlaikymas – 3482 (2017 m. – 3307)
 - kvalifikacijos kėlimas ir komandiruotės – 1419 (2017 m. – 399)
 - ilgalaikio turto remontas – 12314 (2017 m. – 271)
 - komunalinės paslaugos (šildymas, elektra ir kt.) – 22390 (2017 m. – 20566)
 - įvairios prekės ir kitos išlaidos – 21458 (2017 m. – 31646). Įsigyta ūkinio inventoriaus, kanceliarinių ir kitų prekių, apmokėta už renginius, paslaugas pagal sutartis ir sąskaitas-faktūras, patalpų apsaugą, kompiuterinės įrangos draudimą ir palaikymą bei kitas paslaugas, reprezentacinės išlaidos.
 - ilgalaikis turtas – 0 (2017 m. – 6600).

Pastaba: Pateikiami duomenys apie gautas lėšas ir išlaidas nesutampa su statistinių ataskaitų „1 Biblioteka metinė“ VIII lentelėje pateiktais duomenimis, nes tekstinėje ataskaitoje prie lėšų ir išlaidų pridėtos Kultūros ministerijos lėšos dokumentams įsigyti (14713 Eur). Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos specialistai dar 2016 m. nurodė statistinėse ataskaitose prie gautų lėšų Kultūros ministerijos lėšų nepridėti, o išlaidose – nurodyti visas išlaidas dokumentams pirkti (įskaitant ir gautas iš ministerijos).

Visos 2018 m. gautos lėšos (441678 Eur), palyginti su 2017 m., padidėjo tik 2203 Eur arba 0,5 %. Iš savivaldybės gautas finansavimas (420256 Eur) buvo 9866 Eur arba 2,4 % didesnis nei 2017 m. Tačiau iš Lietuvos kultūros tarybos ir kitų programų gauta 7519 Eur mažiau projektų vykdymui. Ilgalaikio turto neįsigyta, tačiau 12043 Eur daugiau panaudota ilgalaikio turto (patalpų) remontui.

XV. IŠVADOS

- Besitęsiant senojo pastato rekonstrukcijos darbams, 2018-aisiais metais Kupiškio viešoji biblioteka veiklą vykdė laikinose patalpose – Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyriaus pastate – ankštos, be erdvių parodoms ir didesniems renginiams, toliau nuo miesto centro patalpose.
- Rajono viešųjų bibliotekų tinklas išliko stabilus, tačiau mažėjantis gyventojų skaičius įtakojo bibliotekos vartotojų skaičiaus mažėjimą 3,47 %, dokumentų išduoties rodiklių kritimą 2,59 %.
- Aktyviai dalyvauta skaitymo skatinimo iniciatyvoje „Vasara su knyga“, „Metų knygos rinkimuose“.
- Džiugina aktyvi knygų mylėtojų klubo „Knygius“ veikla, burianti įvairaus amžiaus ir profesijų žmones pašnekesiams apie perskaitytas knygas. Susitikimai vyksta vieną kartą per mėnesį.
- Ypač suaktyvėjus edukacinei veiklai išaugo renginių skaičius, kuriuose apsilankė beveik 5 tūkst. lankytojų daugiau nei 2017 m.
- Atnaujinta LIBIS programos versija. Dabar dirbama su LIBIS programinės įrangos v.4.36.0.0-4.38.0.0 versija.
- Baigiami rekataloguoti padalinių dokumentų fondai. Įdiegta LIBIS komplektavimo posistemė Šimonių padalinyje. Skaitytojų aptarnavimo posistemė nuo 2019-01-01 įdiegta Subačiaus miesto, Noriūnų ir Skapiškio kaimo padaliniuose. Darbuotojai supažindinti su LIBIS posistemėmis ir apmokyti dirbti LIBIS skaitytojų aptarnavimo programa, bet skaitytojai su LIBIS bilietais bus aptarnaujami tik nuo 2019 m. sausio 2 d.
- Įgyvendintas daug teigiamų atsiliepimų sulaukęs projektas „Kupiškis amžininkų liudijimuose: Interaktyvus žemėlapis“, skirtas Kupiškio krašto pažinimui per literatūrą, panaudojant interaktyvius metodus.
- Naujų dokumentų įsigijimui valstybės skiriamų lėšų nepakanka, nuolat kyla knygų kainos. Ilgai trunka Viešųjų pirkimų procedūros.

Ataskaitiniais metais visi (100 %) Kupiškio savivaldybės viešųjų bibliotekų bibliotekininkai kėlė kvalifikaciją.
- Toliau vyko Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinta Kupiškio viešosios bibliotekos ir padalinių 2017–2020 m. vidaus struktūros pertvarka: nuo 2018 m. sausio 2 d. Laičių padalinys reorganizuotas į Skapiškio padalinio Laičių skaitytojų aptarnavimo punktą.
- Bibliotekininkai nuolat sulaukia palankių rajono ir miesto bendruomenių narių atsiliepimų už puikias iniciatyvas, nemokamus renginius, įdomius susitikimus, malonų ir šiltą bendravimą, profesionalų skaitytojų aptarnavimą.

Ataskaitą rengė:

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus metodininkė

Jolanta Vosylienė

Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėja

Lina Matiukaitė